Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Erichsen, Chr.; af Chr. Erichsen.
Titel | Title:	Siam som Handelsland og "Det østasiatiske Kompagni" : med et Tillæg om Malaria o.s.v
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : H. Hagerup, 1900
Fysiske størrelse | Physical extent:	160 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

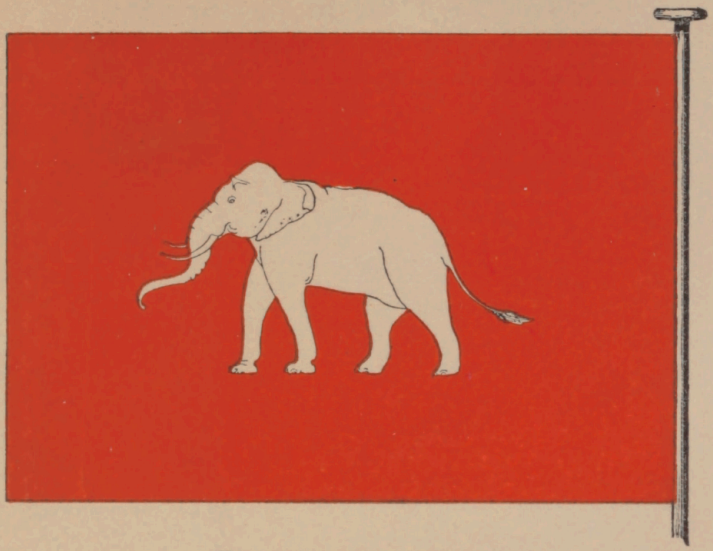
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

30, II - 255 - 8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130002378672

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

SIAM

SOM HANDELSLAND

AF

CHR. ERICHSEN

KJØBENHAVN
H. HAGERUPS FORLAG
HOVEDKOMMISSIONÆR FOR NORGE: H. ASCHEHOUG & CO.
1900

SIAM SOM HANDELSLAND.

SIAM

SOM

HANDELSLAND

OG

»DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI«

MED ET TILLÆG OM MALARIA o. s. v.

AF

CHR. ERICHSEN.

H. HAGERUPS FORLAG
HOVEDKOMMISSIONÆR FOR NORGE: H. ASCHEHOUG & CO.
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
1900

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FORMANDEN

I

BESTYRELSEN FOR AKTIESELSKABET

»DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI«,

HERR ETATSRAAD, BANKDIREKTØR IS. GLÜCKSTADT,

COMMANDØR AF DANNEBROG OG DANNEBROGSMAND,
RIDDER AF DEN NORSKE ST. OLAFSORDEN, AF NORDSTJERNEN
OG AF VASAORDENEN.

TILEGNES DETTE ARBEIDE

ÆRBØDIGST

AF

FORFATTEREN.

FORORD.

Der er ikke skrevet meget om Siam, men det ældste Værk stammer dog fra 1627 og udkom i Madrid hos Diego Flamineo. Forfatteren hedder J. Pinto Mondez. To franske Værker udkom 1687 og 1727, men derefter gik der saa lang Tid som til 1826, da en Englænder skrev om en Mission til Siam. Af de 32 Arbeider, som kendes om dette Land, ere de 28 udkomne efter 1830.

Til Udarbeidelse af Efterfølgende har jeg benyttet: Abbed Similien Chevillard, Siam et les Siamois fra 1889. Walter Christmas, et Aar i Siam 1894. M. Sommerville, Siam on the Menam 1897. Ernst von Hesse Wartegg, Siam, das Reich des weissen Elefanten 1899. The Philadelphia Commercial Museum: Trade on Siam 1899 tilligemed spredte Hjælpebøger og Tidsskrifter.

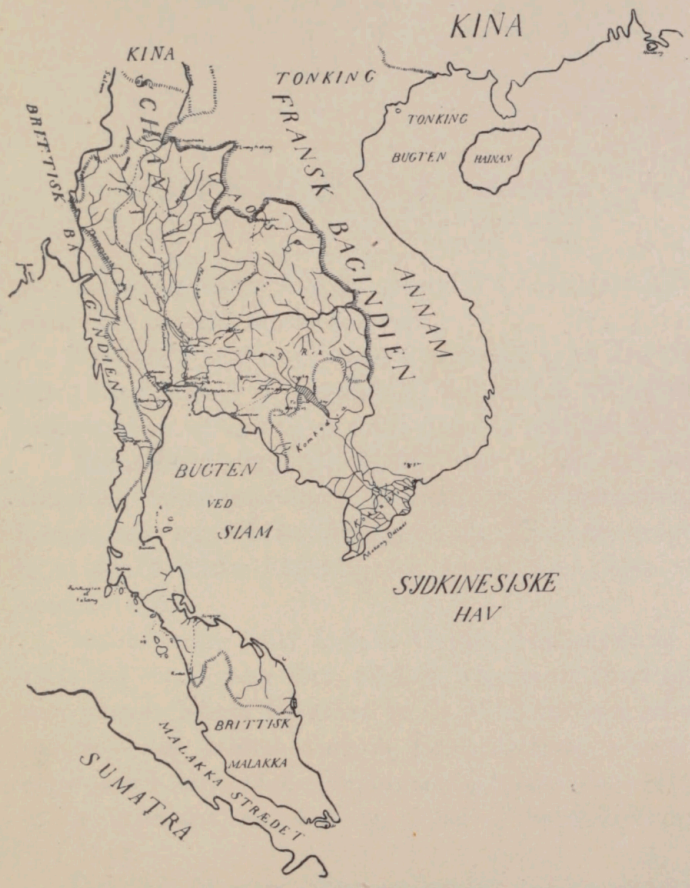
København, Oktober 1900.

Chr. Erichsen.

INDHOLD.

Side

Siam som Handelsland 11
Det østasiatiske Kompagni 19
Det østasiatiske Kompagni. »Børsens« Referat, 27. Juni 1900 . 41
Et lovende Marked 50
Landet og Hovedstaden 53
Siams Klima 57
Dyreverdenen 58
Agerdyrkningen 60
Skovene 63
Mineralrigdom 70
Industri 71
Siams Jernbaner 71
Det siamesiske Sprog 76
Siams udenlandske Handel 81
Handelsberettelser 91
Siams Mønt, Maal og Vægt 98
Banker etc. i Bangkok 99
Meddelelse fra Grosserer-Societetens Komite 120
Malaria 127
Supplement 142
Sted og Navneregister 158

Kort over Siam.

SIAM SOM HANDELSLAND.

Det synes som om det for et lille Land som Danmark ikke passede at eie Kolonier.

Trankebar paa Koromandelkysten solgte vi den 22. Febr. 1845 med alt Tilliggende til det brittisk ostindiske Kompagni for 12 Lak og 50,000 Rupier (c. 125,000 Lstr.).

Vore Besiddelser paa Guldkysten i Afrika, med Forterne Christiansborg, Augustaborg, Fredensborg, Kongensten og Prindsensten med alt Tilbehør, solgte vi til den brittiske Regering for 10,000 Lstr. den 17. August 1850.

Nicobarøerne i det indiske Ocean, bestaaende af 7 større og 13 mindre Øer med et overmaade frugtbart, men usundt Klima (omtrent 32 □ Mile) forsøgte vi at udnytte — de kaldtes dengang Frederiksøerne — men opgav dem i Aaret 1848. Englænderne besatte dem 1869, og de anvendes nu som en Filial af Straffekolonien Port Blair.

Den 24. Oktober 1867 afsluttedes en Konvention med de nordamerikanske Fristater om at sælge Øerne St. Thomas og St. Jan med dertil hørende Smaaøer og Klipper for 7,500,000 Dollars Guld, men Konventionen blev aldrig ratificeret. Nu siges der paany at være Forhandling i Gang med Washington om Salget af samtlige Danmark tilhørende Øer i Vestindien ($6^1/_2$ □ Mile)

for en meget lavere Sum end ovennævnte, og rimeligvis gaar den Handel i Orden. Saa har vi kun tilbage det uhyre amerikanske Grønland (ca. 40,000 □ Mile) at more os med, og Fornøjelsen betyder saadan Noget som en Udgift af vel 30,000 Kroner om Aaret.

De Herrer, der dannede det østasiatiske Kompagni, handlede sikkert klogt, da de startede Selskabet. Det er paa den Maade vort lille Fædreland skal udnytte de mægtige Hjælpekilder, vi som søfarende Nation sidder inde med.

Den 20. Marts 1897 udstedtes følgende Indbydelse til Tegning af 2 Millioner Kroner Aktier og $1^1/_2$ Million Partialobligationer i Aktieselskabet »Det østasiatiske Kompagni« (The East-Asiatic Company limitid):

Under ovenstaaende Firma er der stiftet et Aktieselskab, hvis Formaal er at drive Handel, Skibsrederi og industriel Virksomhed i Indland eller Udland efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse. I dette Øjemed har Selskabet overtaget den af Firmaet Andersen & Co. i en længere Aarrække i Bangkok i Siam og i nogle Aar i København førte Import og Eksportforretning, saaledes at Firmaets hidtidige Chefer indtræde som adminstrerende Direktører i Selskabet. Firmaet Andersen & Co.s Forretninger regnes fra 1. Januar d. A. som udførte for Kompagniets Regning, hvorefter den Avance der derved allerede er indvunden, kommer Kompagniet tilgode.

For Forretningen ydes der ikke ved Overdragelsen nogen særlig Afstaaelsessum, hvorimod der svares de hidtilværende Chefer en fast aarlig Gage, saalænge de fungere som Direktører, og derhos en vis Andel af Forretningens aarlige Overskud, efter at der er afholdt 5 % p. A. til Aktionærerne. De Aktiver der overtages, bestaa i Varer, det til Forretningen hørende Inventar, et Barkskib, samt en i 1894 opført Savmølle til Behand-

ling af Teaktræ, hvoraf Firmaet har afskibet betydeligt til Europa i de seneste Aar. Samtlige Aktiver yde fuld Valuta for Overtagelsesbeløbene.

For at fremme og af al Kraft at udvikle Eksporten og Importen, særligt mellem de østasiatiske Lande og Danmark, har Selskabet vedtaget at lade bygge 3 Dampskibe af ca. 6000 Tons d. V., der bl. A. ville blive indrettede med Kølerum. Skibene antages at ville koste $2^1/_4$ Million Kroner. Desuden skal der anskaffes en mindre Damper, væsentlig bestemt til Kystfart i de asiatiske Farvande. Denne anslaaes til at ville koste ca. $^1/_4$ Million Kroner. Aktiekapitalen udvidedes med $1^1/_2$ Million Kroner efter Indbydelse af 10. Septbr. 1898, Prospektus af Februar 1897 lød paa: 3 Dampere, hver paa 6000 Tons Dødvægt i Fart mellem København og Shanghai anløbende Antwerpen, en engelsk Kanalhavn, Marseille eller Genua, Port Said, Suez, Colombo, Penang, Singapore, Bangkok og Hongkong. Distancen fra København til Shanghai og Retour er ca. 26,000 miles.

Beregnet efter en Fart af $9^3/_4$ Knob pr. Time vil Reisen frem og tilbage altsaa tage 111 Dage med 42 Dage til Laste- og Lossedage paa Ud- og Hjemtur. Hermed var altsaa Selskabet dannet og udvidet.

Allerede længe før dette Tidsrum havde der i Siams Hovedstad dannet sig en lille Koloni af Danske, der tog større og større Del i Landets Udvikling og i Udnyttelsen af dets rige Hjælpekilder.

Det er utvivlsomt, at et bedre Felt end det, som

det østasiatiske Kompagni har valgt for dansk Foretagelsesaand og dansk Kapital, næppe findes.

Dertil kommer at vi, om man saa kan sige, ganske privat har staaet i Forhold til Siam og dets oplyste Konge, dengang han sendte sine unge Slægtninge hertil for at oplæres ved Hof og i Skole. Rimeligvis er dog den Politur, de havde erhvervet sig, kun rent udvendig, de ere sikkert allerede igen fuldblods Asiater med alle dertil hørende Unoder og Fordomme.

Hvad angaar de unge siamesiske Prinser, da kom Admiral Richelieu ganske uventet en skønne Dag i Juni 1883 med dem og fik dem anbragte i en Officersfamilie her i Byen. Prins Klong, født 29. Juni 1866 og Prins Pheen født 2. Juli 1870. Denne sidste blev fuldstændig akklimatiseret, blev en fornøielig Søgut, der skaffede sig mange gode Venner og forlod Danmark i Foraaret 1893. Prins Klong, der havde et mere behersket Væsen, var noget indesluttet og syntes at tænke meget paa sin Hjemstavn; han var behagelig og taktfuld i Omgang, talte ikke meget med sin Landsmand, med hvem han dog levede i bedste Forstaaelse; han rejste herfra den 20 December 1892 efter at være bleven Sekondlieutenant i Garden og efter at have gennemgaaet i 2 Aar Officerskolens ældste Klasses Ingeniørafdeling.

Prins Pheen blev Sekondlieutenant i Marinen.

Disse to unge Mænd vare Sønner af Kongens Fætter, medens Prins Chira, som ogsaa opholdt sig her en Tid, var Kongens Søn.

Han havde faaet sin egentlige Opdragelse i England, var et meget kvikt og opvakt ungt Menneske med en udpræget Selvbevidsthed. Han medførte en siamesisk, tysktalende Kaptain som Adjudant og uddannede sig her i Artilleri, i hvilket Vaaben han blev Lieutenant.

Kong Mongkut, den nuværende Konges Fader valgte

godt, da han blandt sine 81 Børn udsaa Chulalongkorn til sin Efterfølger. Ligesom andre siamesiske Drenge kom han som ganske ung i et Buddhistkloster, blev glatraget over hele Hovedet og oplærtes i Afholdenhed og Kyskhed. Disse Lærdomme forhindrede ham imidlertid ikke i, da han i sit 13. Aar udtraadte af Klosteret og vendte tilbage til det offentlige Liv, at blive Fader til en kraftig Dreng, som hans tidligere Amme fødte ham. Den 1. Oktober 1868 døde Kong Mongkut, og den da 15aarige Dreng blev kronet til Konge. I hans Mindreaarighed styredes Landet af en Regent, og først i November 1873 tiltraadte han som fuldmyndig Person Regeringen. Dengang havde Siam baade en Konge Nr. 1 (Vang-luang) og Nr. 2 (Vang-na), men da Nr. 2 døde i Chulalongkorns første Regeringsaar, foretrak han at regere alene og en Nr. 2 Konge vil ikke mere blive valgt. Hvormange Koner hans Majestæt har, vides næppe, men af Børn har han til Dato — han er kun 47 Aar — frembragt mere end 80. Det var en Begivenhed, da denne østasiatiske Selvhersker i Aaret 1897 besøgte Europa og gæstede vort Land. Han er utvivlsomt meget velsindet ligeoverfor de Danske, og dette vil det østasiatiske Kompagni ogsaa have stor Fordel af. Den siamesiske Retspleie ligeoverfor Fremmede har tidligere voldt megen Ærgrelse og Fortræd, men efter at der er dannet en saakaldt international Domstol med en europæisk Retslærd i Spidsen, er det bleven meget bedre, saaledes at Europæerne i Siam ogsaa kunne gøre Regning paa at komme til deres Ret. I den rene siamesiske Retspleie gaar det saare gemytligt til. Domstolen er nu ganske som for 100 Aar siden. Dommeren ryger, tygger Betel, drikker Te, samtidig med at han fungerer, og vil en Delinkvent ikke makke Ret og tilstaa, faaer han Prygl til han bekender, men mere end 90 Slag ialt

tør en Dommer ikke ordinere. Imidlertid slaar det næppe feil, at Penge kan udrette det Utrolige og bevise Synderens Uskyldighed. Danmark har foreløbig intet Konsulat i Siam, men vore Interesser varetages med stor Omhu af det keiserlige russiske Gesandtskab.

I Sammenhæng med Foranstaaende har det sin Interesse at se, hvad en Korrespondent til »The Times« skriver om »det østasiatiske Kompagni» efter at have henledet Opmærksomheden paa den mærkværdige Udvidelse af dansk Foretagelsesaand over alle Have: Kapt. H. N. Andersen, hvis Initiativ og seige Udholdenhed dette Foretagende næsten helt skyldes, var i mange Aar en af de faa Danske, der tog ivrig Del i Siams sociale og merkantile Fremgang. I Bangkok har de Danskes nationale Kraft givet dem en hæderlig og fremskudt Stilling, og den første Jernbane (Paknam-Bangkok), den første elektriske Sporvej (de give begge gode Udbytter) og mange andre Foretagender skyldes for en stor Del deres Virkelyst.

Af dette fjerne Samfund var Kapt. Andersen altid et ledende Medlem, agtet og anset paa Grund af sund Forretningssans, Redelighed og venlig Imødekommen; han har udnyttet sin Tid i det fjærne Østen med saa megen Dygtighed, at der findes faa Mænd, der have et videre og klarere Kendskab til Handelen og Omsætningen paa de østasiatiske Kyster og Farvande. Han syntes, at Danmark burde optage Væddekampen med andre Handelsmagter i den fragtførende Handel, og lærte hurtigt at vurdere Mægtigheden af den Udvikling, der forestod som Resultat af Kinas Oplukning for Verdenshandelen. Hans Fædrelandskærlighed saa, at der var Noget at udrette for hans Hjemland. Men det var kun ved Hjælp af Mænd som Selskabets Bestyrelse, hvis Hæderlighed og Indflydelse var anerkendt, at det blev muligt at bibringe hans Landsmænd

Troen paa hans Tankes Sundhed og Udførlighed. Skønt et velbekendt dansk Selskab eier og beskæftiger den største Dampskibsflaade i Østersøen og har regelmæssig Dampskibsfart paa Nord-Amerika og flere andre Lande, kunde det næsten lyde utroligt, at Danmark skulde forgrene sig ud i en direkte Dampskibslinie til det fjerne Østen, skulde eie — alene byggede for Selskabet selv — Skibe paa 6 à 8000 Tons Drægtighed, og dog er dette skeet. Paa den Dag, da i Overværelse af de mest fremtrædende Medlemmer af Kongehuset, som saaledes offentlig viste deres Interesse for det Foretagendes Vækst, som endnu var i sin Vorden, det første af de store Skibe, som for Selskabet var bygget i København, løb af Stabelen, vækkedes Staden til en Anerkendelse af de vide Muligheder, der aabnede sig for Fremtiden, og et Stød blev givet til Skibsfartens Fremme, som vel kan kaldes en Epoke i Danmarks nyere Historie og som burde berettige dem, der havde stridt for den gode Sag, til alle fædrelandskærlige Danskes varige Taknemmelighed. Selskabets Skibe ere hovedsalig Fragtfarere, men det er ikke formeget at sige, at hvad angaar Bekvemmeligheder for Passagerer, der særlig i »Annam« og »Siam« ere lagte midtskibs, ere disse i enhver Henseende bedre end hvad der forefindes i andre store og nye Skibe, der befare det fjerne Østen. Skibene ere byggede med flad Bund for lettere at kunne passere Barren ved Menamflodens Munding, og de ere uden Sammenligning de skønneste Fartøier, der nogensinde har vakt det vandboende Folks Beundring i Hovedstadens vidtløftige Kanaler. Det er ganske eiendommeligt at se, at medens hele »The Blue Funnel Line« mellem Singapore og Bangkok er gaaet over fra brittisk til tysk Flag af den rimelige Grund, at det brittiske Firma ikke kunde bringe Linien til at be-

tale sig, bygge de Danske disse uhyre Skibe, der skulle kappes med allerede bestaaende Linier paa samme Havn.

Skibene ere alle forsynede med store Luger og enhver ny Lettelse er tilstede for hastigt at kunne behandle Godset. De drives med enkelt Skrue og Væddeløb paatænkes ikke, kun en god Fart i alle Slags Veir. Ikke liden Ære har Kapt. Andersen og hans Kolleger indlagt sig ved det heldige Udfald af Forhandlingerne med først den russiske og senere med den franske Regering, hvilke Forhandlinger sandsynligvis resultere i en Sammenslutning af det nye russiske og det ældre danske »Østasiatiske Kompagni«. Det russiske Selskabs Skibe ville være istand til at føre Militærforraad for den russiske Regering til det fjerne Østens Havne. Suez Kanal Afgifter for disse Skibe ville blive betalte af den russiske Regering, foreløbig for de første 10 Aar, og Selskabet synes at være den eneste Organisation, der for Øjeblikket er istand til at drage Fordel af den nye Forordning, vedrørende Kystfart og Kysthandel, som den russiske Regering har isinde at lade træde i Kraft i Januar 1900. ved denne Forordning forbydes det alle Skibe, undtagen saadanne, som sejle under russisk Flag, at virke mellem visse russiske Havne i Europa og dem i det fjerne Østen. Hvis den nye Havn Dalny er indbefattet i nævnte Forordning, hvilket er det sandsynligste — trods de sidste Trompetstød om, at den burde være aaben for Alle —, er det rimeligt nok at »Østasiatisk Kompagni« vil gaa af med Hovedgevinsten.

Saavidt Korrespondancen til »The Times«.

Efterstaaende følger en Redegørelse for Selskabet, dets Bestyrelse, dets Direktion, dets Kapital, Fortegnelse over Selskabets samtlige Skibe og deres Drægtighed etc. og Regnskabsberetningerne for 1897, 1898, 1899.

DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI.

(The east asiatic company limit)

begyndte sin Virksomhed den 1. Januar 1897.

Postadresse: Frihavnen, København.

Telegramadresse: Orient, København.

Formaal: Import til Europa af østasiatiske Produkter, hovedsagelig Teaktræ med Savmølledrift i Bangkok. Eksport af europæiske Produkter til Østasien. Rederiforretning.

Bestyrelse:

Etatsraad, Bankdirektør Is. Glückstadt, C. af D., Dm., Formand.

Grosserer Victor Høffding, R. af D.

Professor, Dr. jur. Deuntzer, C. af D., Dm.

Grosserer, Landstingsmand Holger Petersen, R. af D.

Bankdirektør Axel Heide, R. af D., F. M.

Grosserer C. I. Carøe.

Admiral du Plessis de Richelieu, Bangkok, Storkors af Dbr.

Dr. med. Deuntzer, Bangkok, R. af D.

Direktionen:

Etatsraad, Generalkonsul H. N. Andersen, R. af D.

F. Kinch, R. af D.

Em. Kinch.

Capt. Guldberg.

Aktiekapital:

To Millioner Kroner, senere udvidet til $3^1/_2$ Million i Aktier paa 2000 og 1000 Kr.

Partialobligationer:

$1^1/_2$ Millioner Kroner svarende $4^1/_2$ % Rente. Kuponer indløses af den danske Landmandsbank, Hypothek og Vekselbank.

Foruden Skonnerten »Ragnhild«, det store Handelsetablissement og Savmøllen i Bangkok, eier Selskabet følgende Dampere:

Siam	Brutto Reg. Tons dansk	3875
	Netto	2489
Annam	Brutto Reg. Tons dansk	5709.37
	Netto	3702.84
Natuna	Brutto Reg. Tons dansk	764
	Netto	458
Maha Wairawudh	Brutto Reg. Tons dansk	779
	Netto	476

Endvidere eier det russisk østasiatiske Dampskibsselskab følgende Skibe:

		Dansk	Russisk
Malaya	Brutto Reg. Tons	4060	5125,38
	Netto	2617	4091,85
Cathay	Brutto Reg. Tons	4112,37	4665,52
	Netto	2648,39	3579,24
Korea	Brutto Reg. Tons	5914	6099
	Netto	3856,55	4535
Manchuria	Brutto Reg. Tons	5709,91	5708,05
	Netio	3708,16	3991,37

Rapport for 1897.

Ifølge Kontrakt af 20. Marts 1897 overtoges Firmaet Andersen & Co.s Forretning her og i Bangkok fra 1. Januar samme Aar at regne. Forretningen omfattede Import i Siam af hovedsagelig europæiske Varer, Import i Europa af diverse østasiatiske Artikler, specielt siamesisk Teaktræ i Forbindelse med Savmølledrift i Bangkok, samt Rederi.

Disse Virksomheder ere i det foreliggende første Regnskabsaar fortsatte i det hidtil fulgte Spor, kun ere de udvidede paa alle Omraader og nye større Stabelartikler optagne. Endvidere har Kompagniet begyndt at arbejde paa Eksport af danske Varer til de vigtigste Pladser i Asien.

Importen i Siam og Savmølledriften har givet et Overskud af Kr. **141,564.12**, hvorfra gaar Driftsudgifter og Afskrivninger beløbende sig til resp. Kr. 37,115.06 og Kr. 12,510.56, og bliver der altsaa en Gevinst af Kr. **91,938.50** tilbage fra Virksomheden i Bangkok.

Importen i Europa (plus indvunden Agio Kr. 616.92) udviser et Overskud af Kr. **70,578.48**. Herfra bliver at fratrække Kontorudgifter og Afskrivninger, som udgøre henholdsvis Kr. 16,547.98 og Kr. 685.54, efterladende en Gevinst af Kr. **53,344.96**.

Endvidere har tremastet Skonnert »Ragnhild« indsejlet et Overskud af Kr. **12,260.53**, hvorfra gaar som Afskrivning paa Casco og Inventar Kr. 2,764.62 eller 10 % p. A. efterladende Netto Kr. **9,495.91**.

Det samlede endelige Resultat af Virksomheden her og i Bangkok stiller sig herefter som følger:

Til Gevinst i Bangkok		Kr. 91,938.50
Til Gevinst i Kjøbenhavn.	Kr. 53,344.96	
	— 94,95.91	
		— 62,840.87
	ialt	Kr. 15,4779.37

Herfra gaar:

Gage til Direktørerne ifølge Kontrakt	Kr. 80,000.00	
Rente Konto	— 21,022.06	
		— 101,022.06
	til Rest...	Kr. 53,757.31

Heraf Aktionærerne 5 %		
p. A. eller	Kr. 33,486.60	
og Andersen & Co.s forrige		
Indehavere	— 20,270.71	
(jfr. Stat. § 21).		Kr. 53,757.31

Driftsudgifterne her og i Bangkok vare i 1897 betydeligt højere end i 1896 hos Andersen & Co., hvilket havde sin Grund i den under Startning værende Dampskibsvirsomhed, samt Udvidelser paa Handelens Omraade, der nødvendiggjorde en Forøgelse af Personalet og medførte Udgifter ved Indledning af fremtidige Forretninger.

Dampskibene.

Maskinarbejderstriken i Skotland forrige Aar har forsinket Afleveringen af vore der bestilte Dampere 5 til 6 Maaneder. Den hos Flensborger Schiffsbau-Gesellschaft beordrede (s/s Siam) blev derimod afleveret i Slutningen af Februar, og er nu paa sin første Rundrejse. — Udfragten paa denne og de Rater, til hvilke fuld Retourlast er sluttet, overstige langt de i sin Tid i Prospektet kalkulerede, medens de i samme beregnede Udgifter vise sig at være meget rigelige.

Trods den forsinkede Aflevering, hvorved omtrent en tilsvarende Arbejdsperiode af indeværende Aar er gaaet tabt, tegner Resultatet alligevel iaar tilfredsstillende i alle Maader.

Alt i alt ere Udsigterne saavel for Last som Fragtrater de allergunstigste, og saavel det til som fra København og Østersøen erholdelige Kvantum Last overstiger allerede nu hvad der til at begynde med paaregnedes.

Foruden de i 1897 bestilte 3 Dampere s/s »Siam«, »Malaya« og »Cathay«, paa henholdsvis 3875 Tons

Brutto, 4060 Tons Brutto, 3973 Tons Brutto (Dødvægt fra 6000—6300 Tons hver), og en, s/s »Natuna«, paa 758 Tons Brutto (Dødvægt 1000 Tons), bestemt for Kystfart fra og til Bangkok, er der iaar hos Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri bestilt en fjerde Damper for den oversøiske Fart, paa noget over 7000 Tons Dødvægt, og sammesteds en paa 700 Tons. Med denne sidste, der er subsideret af den siamesiske Regering, skal der ifølge Overenskomst med Samme opretholdes en regelmæssig Postforbindelse mellem Bangkok og de vigtigste siamesiske Pladser paa Østkysten af Malacca.

Kjøbenhavn i Maj 1898.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aktiver.				
Varelager			97,525	58
Teakladning pr. »Frogner«			124,137	24
Nybygninger af Dampere.				
Udbetalt à cto paa 4 Dampere			1,391,637	99
Etablerings-Konto			100,000	—
3 m. Skonnert »Ragnhild«.				
Bogført for	55,292	41		
herpaa afskrevet	2,764	62		
			52,527	79
»Ranghild«s uafsluttede Rejse			11,223	24
Filialen i Bangkok			945,278	46
Diverse Debitorer			204,993	51
Inventar-Konto	6,855	36		
herpaa afskreves	685	54		
			6,169	82
Kasse-Konto			1,812	35
Omkostnings-Konto			5,582	15
			2,940,888	13

Kjøbenhavn, den 11. Maj 1898.

Bestyrelsen for Aktieselskabet
(The East Asiatic

H. N. Andersen. **C. J. Carøe.**

Victor Høffding. **Frdr. Kinck.**

Undertegnede Revisorer have gjennemgaaet Regnskabet, sammenholdt nærværende

2 Juni 1898.

C. Ryberg.

ens ultimo 1897.

Passiver.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Kapital-Konto	2,000,000	—		
heraf ikke indbetalt	464,250	—		
(sidste Rate forfaldt d. 15. Januar 1898)				
			1,535,750	—
Partial-Obligationer	1,500,000	—		
heraf ikke hævet	200.000	—		
			1,300,000	—
Coupon-Konto 1898.				
3 Mnd. Rente af Kr. 1,300,000			14,625	—
Diverse Kreditorer			36,755	82
Overskud for 1897			53,757	31
			2,940,888	13

Det Østasiatiske Kompagni«
Company, Limited).

Deuntzer. **Is. Glückstadt.**

Holger Petersen. **A. de Richelieu.**

H. Schiødt.

Ekstrakt med Selskabets Bøger og fundet den overensstemmende med samme.

A. Boas.

Gevinst og Tabs Konto ultimo 1897.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Avance paa Importen til Europa			69.961	56
Avance hos vort Firma i Bangkok ...			141,564	12
Avance paa »Ranghilds« Rejse.....			12,260	53
			223,786	21
Administrationsudgifter:				
Gage til 4 Direktører ifl. Kontrakt ...	80,000	—		
Bangkok, Diverse Udgifter ..... Kr. 34,555.22				
Dampbaadene ..... — 2,559.84				
	37,115	06		
Kjøbenhavn, Gager..... Kr. 6,999.80				
Husleje; Br., Belysn. .. — 1,298.08				
Porto, Avert., Ass..... — 664.76				
Telegrammer ..... — 2,302.02				
Aviser, Kontingenter .. — 841.98				
Bøger, Kontorrekvis.... — 920,70				
Rejser ..... — 18,14.90				
Diverse ..... — 17,05.74				
	16,547	98		
	133,663	04		
Rente Konto.....	21,022	06		
Agio Konto, afskreven i Bangkok ..... Kr. 3,667.48				
indvunden i Kbhvn... — 616.92				
	3,050	56		
			157,735	66
			66,050	55
Afskrivninger:				
I Bangkok:				
paa Savmøllerne ..... Kr. 4,600.00				
- Inventar..... — 500.00				
- dubieuse Debitorer — 1,317.94				
- Bandong Kulmine — 2,425.14				
	8,843	08		
I Kjøbenhavn:				
paa »Ranghild«..... Kr. 2,76.462				
- Inventar..... — 685.54				
	3,450	16		
			12,293	24
Udbytte til Aktionærerne:			53,757	31
Kr. 17,85 pr. Aktie à Kr. 1.000,00....			33,486	60
			20,270	71
Tantiéme til Direktionen (jfr. Lovenes § 21)			20,270	71

Rapport for 1898.

I det siden sidste Rapport forløbne Regnskabsaar har Kompagniet fortsat sin Udvikling i det i Rapporten angivne Spor.

De 3 Dampere »Siam«, »Malaya« og »Cathay« bleve færdige og begyndte deres Farter mellem Europa og Østasien, henholdsvis den 3. Marts, 27. Maj og 8. Juli, saaledes at Dampskibsafdelingen har arbejdet med 3 Dampere i gjennemsnitlig 7 Maaneder og 20 Dage.

I al Almindelighed kunne vi sige. at Dampernes 3 første Rejser paa Grund af de høje Kulpriser, som foraarsagedes ved Striken i Wales, større Kulforbrug, dyrere Transitfragter og flere Anløbshavne, .kke have givet saa stort Overskud som de efterfølgende; saaledes har f. Ex. s/s »Siams« 2den Rejse givet et lige saa stort Udbytte som de 3 første Rejser tilsammen.

De i Aarets Løb tilendebragte Rejser have ikke kunnet udvikle Handelsomsætningen i det Omfang som vil blive Tilfældet, naar Kompagniet har fuldendt sit Program: 4-ugentlig Forbindelse mellem Europa og Østasien.

Resultatet af det forløbne Aars Virksomhed stiller sig saaledes:

Handelsafdelingen.

Importen i Siam og Savmølledriften har givet et Overskud af Kr. **149,388.06**; herfra gaar Driftsudgifter og Afskrivninger beløbende sig til resp. Kr. 52,472.62 og Kr. 7,288.60 og bliver altsaa en Gevinst af Kr. **89,626.84** tilbage fra Virksomheden i Bangkok.

Importen i Europa (plus indvunden Agio Kr. 2,724.60) udviser et Overskud af Kr. **151,746.61**; Exuporten fra Europa udviser et Overskud af Kr. **15,864.88**, ialt Kr. **167,611.49**. Herfra bliver at fratrække Kontor-

udgifter og Afskrivninger, som udgøre henholdsvis Kr. 43,744.27 og Kr. 44,837.25 efterladende en Gevinst af Kr. **79,029.97**.

Etablerings Konto er afskrevet med Kr. 34,000 og Resten Kr 66,000 fremført til 1899.

Der er henlagt Kr. 10,000 til en Agio Fond med den Hensigt dermed at møde Kurstab paa vort Mellemværende med Filialen i Bangkok, foraarsagede ved Dollarkursens Svingninger.

»Ragnhild« er fremført til næste Aar, da Reisen endnu ikk er afsluttet.

Dampskibsafdelingen.

I Regnskabet for 1898 er optaget 4 Rejser, nemlig »Siam« 1ste, »Malaya« 1ste, »Cathay« 1ste og »Siam« 2den. Der er indsejlet Fragt og Passagerpenge ialt ..... Kr. 1,343,750.36

herfra gaar Udgifter .	Kr. 1.183,883.19	
og Afskrivninger ...	- 77,262.81	
		- 1,261,146.00
efterladende et Overskud af		Kr. 82,604.36

Det samlede endelige Resultat af Virksomheden her og i Bangkok stiller sig da saaledes:

Gevinst i Bangkok	Kr. 89,626.84
— - Kjøbenhavn ved Handelen .	- 79,029.97
— - — - Damperne	- 82,604.36
	Kr. 251,261.17

Herfra gaar

Gage til Direktørerne i Kjøbenhavn og Siam iflg. Kontrakt	Kr. 80,000.00	
Rente-Konto	- 57,786.28	
		- 137,786.28
		Kr. 113,474.89

Heraf Aktionærerne...	Kr.	100,000,00	
Udbetalt ved Tegning af nye Aktier.....	-	12,708.33	
Overført til næste Aar	-	766.56	
			- 113,474,89

Som det ovenfor er anført, har Kompagniet i det forløbne Aar kun haft 3 Dampere i Fart i $7^2/_3$ Maaned, og Resultatet maa derfor i det Hele anses for tilfredsstillende, naar det tillige tages i Betragtning, at der ved Indarbejdelsen af et nyt Kompagni af denne Art er Udgifter, som ville komme Fremtiden tilgode; dette gjælder ikke mindst Administrationen og Personalet, hvor Udgifterne som af Hensyn til Forarbejderne i Øjeblikket ere store, ikke ville stige i Forhold til Udvidelsen af Forretningens forskellige Grene.

Paa alle Omraader, og ikke mindst ved de Forbindelser, som Kompagniet nu har sluttet for Østersøens Vedkommende, vil dette utvivlsomt kunne se en lys Fremtid imøde.

Af de nye Dampere, som Kompagniet har bestilt til Komplettering af dets Program: at vedligeholde en 4-ugenlig Forbindelse med Østasien, blev Damperen »Annam« (c. 7300 Tons D. W.) sat i Vandet fra Burmeister & Wains Værft den 6. Maj 1899 og ventes at komme i Fart i Begyndelsen af Juli. Desuden bygges der to Dampere til af samme Dimensioner som »Annam«, nemlig en hos Burmeister & Wain og en hos Flensburger Schiffsbau Gesellschaft, disse ventes afleverede i Løbet af henholdsvis Septbr. og Octbr. 1899, og Kompagniet vil da med disse, i Forening med de tre i Fart værende Dampere kunne opretholde en 4-ugenlig Fart mellem Europa og Østasien.

Gevinst og Tabs Konto ultimo 1898.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Avance paa Importen			149,022	01
Avance paa Exporten			15,864	88
Avance paa Agio			2,724	60
Avance hos Filialen i Bangkok			149,388	06
Indseilet Fragt (4 Reiser)	1,324,150	10		
Indseilet Passagerfragt (4 Reiser)	19,600	26		
			1,343,750	36
			1,660,749	91
Administrationsudgifter i København og Siam:				
Direktørernes Gager iflg. Kontrakt	80,000	—		
Gager i Kbhvn. og Bangkok Kr. 51,098.45				
Husleje, Brændsel, Belysn. — 9,895.14				
Porto, Avert., Assurance. — 4,970.95				
Telegrammer — 4,757.97				
Aviser, Kontingenter — 617.78				
Bøger, Kontorrekv. etc. — 3,214.72				
Tryksager til Skibene — 474.17				
Rejser — 1,536.52				
Dampbaadene i Bangkok. — 6,039.92				
Diverse Udgifter — 13,611.27				
	96,216	89		
Damperne, Udgifter.				
Kul Kr. 307,589.40				
Olie m. m. — 8,755.28				
Proviant — 69,295.83				
Hyre — 88,474.84				
Suezkanal og Havneafgifter — 212,837.29				
Konsulatsafgift — 7,073.00				
Lodspenge og Bugsering — 18,563.99				
Arbejdspenge ved Ladning og Losning — 144,262.96				
Dæk, Rekvisiter, Reparationer — 38,833.34				
Maskine, do. do. — 10,756.22				
Agentprovision — 58,869.08				
Assurance — 94,520.52				
Conference Rabat — 23,576.85				
Erstatninger — 13,251.36				
Transitfragt — 50,838.85				
Telegrammer og Annoncer — 17,210.94				
Diverse Udgifter — 19,173.44				
	1,183,883	19		
Transport...	1,360,100	08	1,660,749	91

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Transport...	1,360.100	08	1,660,749	91
Rente-Konto:				
Udbet. 4½ % af Kr. 1.500.000 Partial Obligationer..... Kr. 67,500 00				
Indkomne Renter ..... — 9,713.72				
	57,786	28		
			1,417,886	36
Afskrivninger:			242,863	55
Paa Damperne..... Kr. 77,262.81				
— Etabl. Konto..... — 34,000.00				
— Inventar Konto..... — 837.25				
— Agio Fond (henlagt) — 10,000.00				
I Bangkok..... — 7,288.60			129,388	66
			113,474	89
Udbytte til Aktionærerne:				
Af gamle Aktier 5 %.. Kr. 100,000.00				
Af nye (udbetalt v. Tegning)..... — 12,708.33				
			112,708	33
			766	56
Overført til næste Aar.....			766	56

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aktiver.				
Teak og Varelager i København.....			265,310	41
— · — i diverse europæiske Havne			406,953	16
S/S Siam, S/S Malaya, S/S Cathay, Casco-Konti	2,424,186	03		
herpaa afskrevet	77,262	81		
			2,346.923	22
S/S Siam, S/S Malaya, S/S Cathay, Inventar-Konti			269,354	01
3/m Skonnert »Ragnhild«			52,527	79
— — løbende Rejse			23,176	86
Nybygning af Dampere, udb. a/cto. 2 Dampere			351,616	09
Kontorbygningen i Frihavnen			88,170	70
Inventar-Konto	8,372	51		
herpaa afskrevet	837	25		
			7,535	26
Export-Konto			86,415	78
Filialen i Bangkok			1,496,821	73
Diverse Debitorer.....			472.880	49
Kassa-Konto.....			953	54
Etablerings-Konto	100,000	00		
herpaa afskrevet	34,000	00		
			66,000	00
			9,534,639	04

Kjøbenhavn, den 10. Maj 1899.

Bestyrelsen for Aktieselskabet
(The East Asiatic

H. N. Andersen. **C. J. Carøe.**
A. Heide. **Victor Høffding.**

Undertegnede Revisorer har gjennemgaaet Regnskabet, sammenholdt nærværendeb

Den 19. Maj 1899.

C. Ryberg.

ɛs ultimo 1898.

Passiver.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
iqpital-Konto			3,500,000	00
i:·tial-Obligationer			1,500,000	00
ɹnte-Konto 1899.				
3 Mndr. Rente af 1.500.000 Kr.			16,875	00
ɹmpernes løbende Rejser			80,676	08
ɔwerse Kreditorer			677,308	46
ɔiio Fond			10,000	00
ɔɔcepterede Veksler			49,012	94
dlbytte for 1898			100,000	00
ɔ·erført til 1899			766	56
			5.934.639	04

Oet Østasiatiske Kompagni».
ɯmpany, Limited.)

Deuntzer. **Is. Glückstadt.**
Holger Petersen.

H. Schiødt.

ɔɹrakt med Selskabets Bøger og fundet den overensstemmende med samme.

A. Boas.

Beretning for 1899.

Siden den med vort sidste Aarsregnskab offentliggjorte Beretning er Kompagniets Udvikling skredet fremad paa alle Omraader.

De i den sidste Aarsrapport berørte Forbindelser, som vare sluttede for Østersøens Vedkommende, ere i det forløbne Aar traadte ud i Virkeligheden, idet Kompagniet har truffet Overenskomst angaaende Samarbejde med det nydannede Russisk Østasiatiske Dampskibsselskab, som nyder godt af de Fordele, som Cabotageloven giver Dampere under russisk Flag, foruden at dette Selskab af den russiske Regering faar refunderet den Afgift, som betales af Skibe, der passere Suezkanalen, og som andrager meget betydelige Beløb.

Dette Forhold har givet Anledning til, at Kompagniet har overdraget 2 af dets i Fart værende Dampere, nemlig »Malaya« og »Cathay« til Det Russisk Østasiatiske Dampskibsselskab.

Det Østasiatiske Kompagni vil ved dette Samarbeide komme til at nyde godt af de forannævnte Indrømmelser i Forhold til den Andel, hvormed det til enhver Tid participerer i det Russisk Østasiatiske Dampskibsselskab, ligesom de forannævnte Begunstigelser ogsaa ville støtte Kompagniet i dets Handelsvirksomhed.

Paa Kompagniets Omraader i Østen er Alt i glædelig Fremgang, og de sidste Aars Forarbeider i nye Retninger ville i en nær Fremtid begynde at bære Frugt, der kan i denne Forbindelse navnlig henvises til de store udvidede Skovkoncessioner i Siam, som fornylig ere opnaaede.

Disse Skovkoncessioner ere et meget værdifuldt Aktiv, da Teak og andre østasiatiske Træsorter finde tiltagende Anvendelse til opadgaaende Priser i Europa og de andre Verdensdele.

Kompagniets udvidede og nye Savmøller i Bangkok ere nu fuldendte i Slutningen af 1899 og disse ville fuldt ud være i Stand til at bearbeide det Træ, det faar ned fra sine Skove til saadanne Dimensioner, som passe for det europæiske Marked saavel som for Markedet i Indien, Kina og Japan, ligesom Kompagniet ogsaa nu er i Stand til at kunne paatage sig eventuelle Leverancer af andre haarde Træsorter til forestaaende Havnebygninger i Kina og andre Lande i Østen. De Summer, som Skovene ville lægge Beslag paa, ere særdeles godt anbragte.

Kompagniets Handel og Skibsfart paa de siamesiske Besiddelser paa Østkysten af Malacca, hvor det er det første europæiske Firma, som har etableret sig, gaar en god Fremtid imøde.

Skibsfarten paa Østen i det forløbne Aar maa betegnes som tilfredsstillende. Fragterne ud og hjem have, støttede af den saakaldte »China, Japan & Straits Conference«, været stabile, og den forøgede Omsætning, som de sidste Aars Begivenheder i Kina og andre af Østens Lande have fremkaldt, har bidraget til Forøgelse af Skibsfarten. Ogsaa paa dette Omraade tegner Fremtiden godt.

Det er os en Glæde at kunne konstatere, at den direkte Handel baade for Importen og Exportens Vedkommende er i stadigt Tiltagende mellem Østen og København.

Resultatet af det forløbne Aars Virksomhed stiller sig saaledes:

Handelen her og i Bangkok har givet et Overskud af	Kr.	467,755.32
Dampskibsfarten har givet et Overskud af	-	2,501,874.11
Transport	Kr.	2,969,609.43

Transport		Kr. 2,969,629.43
overført fra forrige Aar		- 766.56
den samlede Indtægt bliver saaledes		Kr. 2,970,395.99
Herfra gaar Administrationsudgifter i Kjøbenhavn og Siam:		
Lønninger, Kontorudgifter etc.	Kr. 221,868.61	
Dampernes Udgifter	- 1,843,732.15	
Rente Konto	- 140,908.68	
og Afskrivninger	- 171,565.92	
		Kr. 2,378,075.36
efterladende Gevinst af		Kr. 592,320.63

som fordeles i Overensstemmelse med omstaaende Regnskab, hvorefter der uddeles 8 % til Aktionærerne og henlægges til Reservefonden Kr. 235,000.

Gevinst og Tabs Konto ultimo 1899.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Avance paa Handelen her			229,738	95
Avance hos Filialen i Bangkok			238,016	37
Avance paa Damperne			2,501,874	11
Overført fra forrige Aar			766	56
			2,970,395	99
Administrationsudgifter i Kjøbenhavn og Siam:				
Gager	Kr. 151,027.37			
Husleje, Porto, Bøger, Kontorrekv. etc.	— 31,695.77			
Rejser	— 3,901.32			
Dampbaadene i Bangkok og almindelige Udgifter vedr. Skibene, Telegrammer etc.	— 35,244.15			
	221.868	61		

		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Transport...		221,868	61	2,970,395	99
Damperne, Udgifter:					
Kul, Olie etc.	Kr. 397,442.01				
Hyre, Proviant	— 168,167.46				
Suezkanal og Havneafg.	— 294,725.96				
Konsulatsafgift.....	— 7,089.41				
Lodspenge og Bugsering	— 24,796.41				
Arbejdspenge ved Ladning og Losning....	— 189.759.96				
Leje af fremmede Dampere....	— 303,769.59				
Rekvisiter og Reparationer	— 68,461.78				
Agentprovision	— 141,880.42				
Assurance.....	— 99,144 24				
Transitfragt, Conference Rabat og Erstatninger	— 115,880.31				
Telegrammer, Annoncer og diverse Udgifter	— 32,614.60				
		1,843,732	15		
Rente-Konto		140,508	68		
				2,206,509	44
Afskrivninger:				763,886	55
Paa Damperne	Kr. 59,102.82				
— Etabl. Konto (Rest).	— 66,000.00				
— Inventar	— 2,090.74				
— Agio Fond (henlagt)	— 10,000.00				
I Bangkok paa Damperne, Savmøller etc.....	— 34,372.36				
				171,565	92
				592,320	63
Udbytte til Aktionærerne:					
5 %.....				175,000	00
				417,320	63
Tantième til Bestyrelsen, Direktionen og Funktionærerne (jfr. Lovenes § 21).				76,866	03
				340,454	60
Reservefond henlagt				235,000	00
				105,454	60
Udbytte til Aktionærerne:					
yderligere 3 %.....				105,000	00
				454	60
Overført til næste Aar.....				454	60

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aktiver.				
Teak og Varelager i Kjøbenhavn			293,283	66
— - — i diverse europæiske Havne			324,531	15
Bogført Værdi af Skibe med Domicil i Kjøbenhavn	1,795,252	86		
Bogført Værdi af Skibe, overdragne til Det Russisk Østasiatiske Dampskibsselskab samt à conto Betalinger paa Nybygninger til samme	2,300,000	00		
	4,095,252	86		
÷ afskrevet paa de førstnævnte	59,102	82		
			4,036,150	04
Skibenes løbende Rejser			128,439	09
Kontorbygningen i Frihavnen			117,025	81
Inventar Konto	20,907	40		
herpaa afskrevet	2,090	74		
			18,816	66
Veksel Konto			65,617	40
Kassa Konto			61,953	00
Diverse Debitorer			944,338	96
Filialen i Bangkok			2,795,538	25
Midlertidigt Forskud for Det Russisk Østasiatiske Dampskibsselskab			2,406,008	21
			11,191,702	23

Bestyrelsen for Aktieselskabet
(The East Asiatic

H. N. Andersen. **C. J. Carøe.**
A. Heide. **Victor Høffding.**

Ovenstaaende Regnskab er af os revideret og befundet

C. Ryberg.

ɐɹs ultimo 1899.

Passiver.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
ɟɐapital Konto			3,500,000	00
ɹɹartial-Obligationer	1,500,000	00		
÷ udtrukket pr. $^1/_{10}$ 1899	75,000	00		
			1,425,000	00
ɹɔente Konto.				
3 Mdr. Rente af Kr. 1,425,000			16,031	25
ɡ‚gio Fond			20,000	00
ʞʞkcepterede Veksler			137,375	11
bUdbytte for 1899			280,000	00
i0iverse Kreditorer			3,094,967	03
ʁ˜antième Konto			76,866	03
ɔʁeservefonds Konto			235,000	00
iMidlertidigt Laan for Det Russisk Østasiatiske Dampskibsselskab			2,406,008	21
ɔGevinst og Tabs Konto			454	60
			11,191,702	23

«» *Det Østasiatiske Kompagni«.*
Company, Limited).

Deuntzer. **Is. Glückstadt.**
Frdr. Kinch. **Holger Petersen.**

H. Schiødt.

o overensstemmende med Aktieselskabets Bøger.

S. A. Larsen.

DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI.

»Børsens« Referat 27. Juni 1900.

Generalforsamlingen.

Det østasiatiske Kompagni holdt i Gaar sin aarlige Generalforsamling under Ledelse af Overretssagfører Siesby. Bestyrelsens Formand, Etatsraad Glückstadt henviste til den her i Bladet tidligere omtalte Beretning, hvortil han knyttede følgende Bemærkninger:

Siden Kompagniet for 3 Aar siden begyndte sin Virksomhed, har det paa alle Omraader inden for dets Program forsøgt at drage de bedst mulige Fordele af Omstændighederne og ligeledes haft Blikket rettet paa Fremtiden. Som en Følge af det sidste har en Del af de Kapitaler, som er anbragte paa forskellige Omraader, ikke endnu kunnet bære Frugt, saaledes f. Eks. vore Skovkoncessioner i Siam, idet Bearbejdelsen af disse tager fra 4—6 Aar fra det Øieblik, Skovarbejdet paabegyndes, til Træet ankommer til Bangkok. Som anført i Rapporten har Kompagniet nu yderligere faaet værdifulde Skovkoncessioner, som vil udkræve Kapital til Bearbejdelse.

Ligeledes er der ved vort Forhold til Det Russisk Østasiatiske Dampskibsselskab lagt Beslag paa Summer, som vil sikre Kompagniet gode Fordele i Fremtiden.

Endelig har Kompagniet, tro mod dets Program, besluttet sig til efter bedste Evne at udnytte de Chancer som Forholdene i Kina har skabt, til Fordel ikke alene for vort Kompagni, men ogsaa for Danmark, da det maa erindres, at Aktiekapitalen drager fremmede Penge hertil, og det er derfor at ønske, at Aktierne maatte forblive paa danske Hænder.

Den Tillid, hvormed de, der staar Kompagniet nær, har støttet dette, har muliggjort, at det har kunnet

arbeide med en i Forhold til Aktiekapitalen stor Kredit, men da der som foranført yderligere kræves Penge til Fremarbeider i Siam, Kina og andre Steder i Østen, har Bestyrelsen besluttet sig til at forelægge Generalforsamlingen Forslag om Udvidelse af Kompagniets Aktiekapital med $3^1/_2$ Millioner Kroner, saaledes at den hele Aktiekapital derefter bliver 7 Millioner Kroner, og vi kan saa meget mere anbefale Forslagets Vedtagelse, som vi er overbeviste om, at det vil bringe Aktionærerne godt Udbytte.

Den nuværende Situation i Kina kan vel i al Almindelighed have en øieblikkelig Stagnation til Følge, hvorimod vi er overbeviste om, at naar Roligheden igen er oprettet, vil det have en forøget Fremgang og Aktivitet til Følge i dette store Rige, og Kompagniet har allerede haft sin Opmærksomhed henvendt herpaa og truffet Foranstaltninger til at kunne holde Skridt med Udviklingen.

Vi er endog overbevist om, at vi næppe vil blive berørte af den øieblikkelige Stagnation, men ser endog en Mulighed for, at den, naar alle vore Forhold tages i Betragtning, kun kan bringe Kompagniet Fordele.

»Valkyriens« Togt til Østen maa jo mere betragtes som en Sæd for Fremtiden, men det er os dog en Glæde at kunne sige, at Hs. kgl. Høihed Prins Valdemar som Chef for Korvetten har udfyldt sin Mission paa en saadan Maade, at Kompagniet har Grund til at være særdeles taknemmelig. »Valkyrien« med dens høie Chef har været som et Enhedsmærke paa danske Følelser og dansk Foretagsomhed i det fjerne Østen, og som saadan vil Togtet have Betydning for dem, der vil udnytte de store Betingelser, som disse fjerne Lande er saa rige paa.

Han fremlagde derefter Regnskabet, hvorefter Overskudet var 592,320 Kr., Udbyttet 8 %.

Der gaves enstemmig Decharge for Regnskabet.

Bestyrelsens Forslag til Udvidelse af Aktiekapitalen med $3^1/_2$ Mill. Kr, vedtoges enstemmig. Til Medlem af Bestyrelsesraadet genvalgtes Grosserer Holger Petersen. Ligeledes genvalgtes Revisorerne.

Bladet »Børsen« havde forrige Aar et Uddrag af en Artikel om siamesiske Forhold, der var fremkommen i »The Times« og lyder saaledes:

UDVIKLINGEN I SIAM.

I det engelske Blad »Times« har der fornylig været optaget en Korrespondance fra Bangkok, hvori der meddeles forskelligt om Udviklingen og Fremgangen i Siam, hvoraf vi skulle meddele et og andet, som maatte have Interesse.

Det fremhæves i Almindelighed, at Siam har alle Betingelser for en gunstig Fremgang, Landet er overordentligt rigt og har en frugtbar tropisk Jordbund, den indre Omsætning hæmmes ikke af store Afgifter, og den fremmede Transithandel er næsten fuldstændig fri. Indvandringen af Birmanesere, Kinesere og navnlig Europæere opmuntres, og Folket er venligt og lærenemt, fredeligt og intelligent, det er modtageligt for fremmed Paavirkning og ikke opfyldt med Had til de Fremmede, saaledes som Kineserne. Regenten, som endnu er ung og kraftig, har Interesse for Landets Udvikling og viser en fremtrædende Tilbøielighed til at bruge den Erfaring og Belæring, som er indvunden ved hans sidste Rejse i Europa, til Anvendelse i sit Land.

Den første betydelige Forandring, som er nævnt, er den af Mr. Mitchell Innes gennemførte Finansreform. Han blev for knap 3 Aar siden udnævnt til Kongens financielle Raadgiver. Han fandt da intet ordentligt Regnskabssystem, intet Budgetopgør og kun den mest mangelfulde Fremgangsmaade ved Indkrævningen af Indtægterne, og Statistiken var i kaotisk Forvirring. Forretningerne var i en blomstrende Tilstand og Landet gjorde gode Fremskridt, men Indtægterne tiltog ikke.

Store Summer laa ophobede i Skatkammeret, skønt man stod tilbage med Betalingen af omtrent alle Udgifter og Lønninger, saa at mange af Regjeringens Embedsmænd rundt om i Landet i maanedsvis ingen Løn havde faaet, saaledes Politiet i Bangkok, og Misfornøielsen var almindelig ligesom Ønsket om en Forandring af Forholdene. En intelligent Prins, Kongens Broder, blev udnævnt til Finansminister og det lykkedes ham at udrette en Del til Trods for alle Vanskeligheder. Tidligere opkrævedes Skatterne ved udsendte Skatteopkrævere fra Bangkok, men nu indsamles Beløbene gjennem de lokale Bestillingsmænd og Ældste. Indtægterne indbetales de provinsielle Kasserere, og maanedligt Regnskab aflægges med en vistnok ufuldkommen, men dog overraskende Regelmæssighed. Civillisten, som tidligere varierede en Del, men udgjorde omtrent 15 % af Bruttoindtægten, er nu fastsat til £ 126,000. Alle Restancer ere afgjorte, og den første Regnskabsstatus er oversendt til Kongen. Budgettet viser nu et betydeligt Overskud til Trods for, at alle Lønninger, navnlig de høieste Embedsmænds, ere blevne betydelig forøgede, medens et stort Antal provinsielle Funktionærer, som tidligere betaltes med Procenter, nu ere satte paa fast Løn.

Et Regnskabsuddrag vil herefter aarligt blive publi-

ceret, for at vise, hvor tilfredsstillende dette lidet kendte Lands financielle Tilstand er, og hvor modtageligt det er for Udvidelse af dets Indtægter. Efter at Landets Kredit i Udlandet er kommen paa Fode, vil Siam søge at opnaa en Revision af sine Handelstraktater, som nu have bestaaet uforandrede i over 40 Aar, og det maa antages, at der da kan fremlægges ganske gode Grunde for en saadan Revision, eftersom Landets Vilkaar ere forandrede, siden Traktaterne bleve sluttede. Disse fastslaa, at 3 % skal være Grænsen for Indførselstolden, og at denne Sats skal frigøre fremmed Gods for hvilke som helst andre Afgifter; men denne Toldsats betragtes som urimelig, hvorfor der vil blive gjort Forsøg paa at faa den forandret, ligesom man ogsaa vil søge at faa den Skattefrihed forandret, som nydes af Udlændinge og Størsteparten af disses »Protégés«: — »Udenfor Grundskatten og de i Artiklerne nævnte Import- og Eksportafgifter maa ingen yderligere Skat eller Afgift af noget Slags blive paalagt fremmede Undersaatter, med mindre Samtykke erhverves saavel af de øverste siamesiske Autoriteter som af den fremmede Konsul«. Herved undgaa en Mængde »protégés« Erlæggelse af nogen Skat.

Man sætter sit Haab til, at England i Erkendelse af de Anstrængelser, Siam gjør for at bringe sit Hus i Orden, vil være den første til med Imødekommenhed at underhandle om en Revision af de gamle Handelstraktater, men en Revision af Tarifen kan kun finde Sted med Konsulernes enstemmige Samtykke. Eksterritorialretten er, skønt en væsentlig Forholdsregel til Beskyttelse af den fremmede, en tung Byrde for Siam; thi intet Steds har fremmede Koncessioner været saa ødselt meddelte som i dette Land. Et Bystyre eller Byraad er en Nødvendighed i Bangkok, men der kan ikke af Udlændinge

afkræves Skatter til samme. Det er nødvendigt, at der bygges Hovedveie, men en ny, næsten fuldt færdig Landevei, har nu i tre Aar været hindret ved Vrangvillighed af en Kineser, som havde kjøbt fransk Exterritorialret. En hvilken som helst Forbedring kan blive hindret af en Konsul, og Konsulerne benytte sig virkelig heraf i en stor og høist generende Udstrækning.

Der er ogsaa andre Aarsager, hvorfor Kongen ønsker at kunne fremlægge sit Lands Regnskaber. Om ikke ret lang Tid vil nemlig Siam optræde paa det udenlandske Marked for at søge et Laan, for ved Hjælp heraf at udvikle sine ualmindelig rige Hjælpekilder. Rusland, Tyskland og Amerika have allerede sonderet den siamesiske Regjering angaaende dens Hensigter i den Retning. At Siam skulde gaa andet Steds hen end til Londons aabne Marked efter sit første Laan vilde være et underligt Udslag af den nationale Taknemmelighed. Siam skylder dog England og Englænderne sin Integritet og sin Stilling som en fremadskridende Nation.

Om end Siams Finanser saaledes er bragte i langt bedre Orden end før, saa er der dog endnu meget at udrette. Mr. Mitchell Innes er imidlertid afgaaet fra sin Post, idet han er bleven udnævnt til Understatssekretær for Ægyptens Finanser; men han er bleven erstattet med Mr. Rivott-Carnac, Birmas Forretningsfører, hvis Tjeneste den indiske Regjering for to Aar siden har stillet til den siamesiske Regjerings Disposition, og som nu er udnævnt til Generalkontrollør i Haab om, at han maa blive i Stand til at indføre en financiel Organisation i Siam, som kan stilles ved Siden af den beundringsværdige Administration, som han havde under sin Kontrol i Birma.

Det er imidlertid ikke blot i den financielle Administration, at Englænderne have gjort god Tjeneste.

Under Skovdirektøren M. Slade, som er udlaant af den indiske til den siamesiske Regjering, er der paa ca. tre Aar sket en fuldstændig Reorganisation af Skovbestyrelsen, og alle ere enige om at rose det udførte Arbeide. Der er indført en effektiv Kontrol, og lignende Forholdsregler ere satte i Værk som den, der har bevaret Teakskovene i Birma. Afgifterne opkræves ogsaa efter et lignende System som i dette Land, og under rationelt Opsyn ere Indtægterne stegne til det firdobbelte, hvorved en stor og permanent Indtægtskilde er bleven bevaret for Landet.

Under Mc. Carthy som Generalinspektør og hans ti engelske Assistenter udarbeides der for Tiden en Matrikel, som allerede til Dels har muliggjort en mere tilfredsstillende Beskatning og Indsamling af Grundskatten paa Landet.

En anden Englænder skyldes ogsaa Siams Organisation af et disiplinært Politi i Bangkok og dens Forstæder m. fl. St. Tidligere var Ordningen høist uheldig paa Grund af daarlig Styrelse og Mangel paa Ledelse og Kontrol. Efter at Mr. Jardine, en erfaren Officer fra Birma, blev udnævnt til General-Politidirektør, er denne Etat helt omorganiseret, hvilket har medført en Nedgang i Forbrydelserne saavel mod Eiendom som mod Personer. Vi skulle blot nævne som et af Resultaterne af denne Reorganisation, at den større Sikkerhed mod Smuglere og ulovlig Handel har forøget Værdien af alle Regjeringsplantager. For det løbende Aar betaler saaledes Opiumsdyrkeren af Opiumsplantagerne 1,900,000 Ticals imod 1,000,000 Ticals i foregaaende Aar.

Om der nu end allerede er udrettet meget, saa staar dog fremdeles overordentlig meget tilbage at gjøre, og Reformerne i Siam kunne endnu blot siges at være begyndte. Den financielle Stilling er udmærket, og

Handelen er blomstrende, da den ikke hæmmes af lignende Baand som i Kina, idet Afgifternes Art og Antal i Siam formindskes og Beskatningen simplificeres. Ikke alene er Import- og Eksporttolden overordentlig moderat, men dertil er Transithandelen gennem Riget næsten fuldstændig fri. 29 toldpligtige Artikler ere nylig befriede for Tolden, og kun 6 Artikler maa fremdeles svare Told. Beskatningen er forøvrigt mindre i Siam end i det øvrige Asien.

Telegraf- og Postvæsenet befinder sig imidlertid i en beklagelig Tilstand. Der findes ingen indre Kommunikationer, ingen Landeveie eller Broer og næsten ingen Jærnbaner. Adgangen for større Skibe til Bangkok er spærret af en Barre, saa at Dampskibene maa afslutte deres Lastning fra Pramme ca. 30 Mile fra Byen. Bortfjærnelsen af denne Barre vilde gjøre Adgangen til Bangkok fri, men Siameserne ere bange for, at derved ogsaa Adgangen for Krigsskibe aabnes. — Toldforholdene ere i utilfredsstillende Tilstand, skønt Indtægterne vise betydelig Tilvækst.

Landets mest skrigende Trang gaar imidlertid i Retning af Landeveie, Jærnbaner og andre Kommunikationsmidler.

For Tiden er der kun én Jærnbane under Bygning, og skønt den i aarevis har været under Bygning, er den endnu ufuldført. Kontraktøren, som havde Anlægget i Entreprise, var en Englænder, medens den for Bygningen udnævnte Kontrollør var en Tysker, som ikke var saa heldig at faa sit Tilbud antaget; og herved maatte der naturligvis opstaa Friktion. For Tiden er der Tale om at bygge en Jærnbane til Chiengmai, Rigets anden By.

Udsigterne for denne Bane ere udmærkede, da den kun vil blive 400 Mile lang, men i sin hele Længde

kommer til at passere en af Verdens rigeste Dalstrækninger. Navnlig vil Dyrkningen af Ris faa et overordentligt stort Opsving, idet der blot mangler Transportmidler for at omdanne Tusinder af Kvadratmile til frugtbare Rismarker. Som det er nu, kan man opleve, at der er Overflod i det ene Distrikt, medens Befolkningen i Nabodistriktet lider Hungersnød.

Man har ogsaa forsøgt Vandledning i større Skala. Kanaler ere blevne gravede, et stort Areal lagt under Dyrkning og paa tre Aar er her den bare Slette opdyrket og bleven befolket med 60,000 Indbyggere. Regjeringen har sendt Bud til Holland efter en Vandlednings- og Kanaliserings-Ingeniør, og den hollandske Regjering vil for denne Post nok viselig vælge en fra Kanaliseringsarbejderne paa Java erfaren Ingeniør.

Hr. Andreas Holmblad skriver i »Børsen« den 15. Febr. 1900 i en Korrespondance, dateret Saigon den 15. Januar, følgende fra »Valkyriens« Togt:

Om Morgenen d. 4. aflagde Prins Valdemar Besøg i »Oriental Store« — Østasiatisk Kompagni's Bangkok-Afdeling. Det er en stor og meget omfattende Forretning, hvor man kan faa alt, lige fra Knappenaale til fuldt armerede Krigsskibe. Endvidere aflagde Prinsen Besøg hos Direktørerne Andersen, Kinch og Guldberg samt i Østasiatisk Kompagni's Savmølle. I denne Savmølle, der indtager et stort Areal ved Floden, tilskjæres den umaadelige Masse af Teaktræstammer, der aarlig eksporteres til Europa med østasiatisk Kompagnis Skibe. Ret eiendommeligt er det midt imellem alle Tømmerstablerne at se 3 gamle Templer, der af Kompagniet er leiede til Kontor- og Lagerlokaler. Over Pultene troner

lueforgyldte Buddha'er i overmenneskelig Størrelse, og midt foran den største sidder Jesus, et for kristne Øren ogsaa noget eiendommeligt Navn paa den stedlige Kontorchef. Interessant er det at se den Fart, hvormed de kinesiske Arbejdere ved Hjælp af de vældige Dampsave omdanner de mægtige Stammer, der fiskes op af Floden, hvorpaa de er flaadede ned til Bangkok, til glatte Bjælker. Man faar ved Synet af denne i Sandhed imponerende Virksomhed en dyb Respekt for den Energi og Dygtighed, som har formaaet at skabe alt dette i et fremmed Land, hvor der maa kæmpes ikke blot mod fremmed Konkurrence, men ogsaa mod Indlandets Konservatisme og Had mod Europæernes Invasion.

Denne Følelse forstærkes end yderligere ved det Besøg, vi aflagde i de elektriske Stationer, som leverer Lys til Byen og driver den elektriske Sporvogn — der synes at falde udmærket i Indbyggernes Smag — og som ligeledes drives af Danske.

Hvem der efter en Dampertur paa 3 à 4 Døgn fra Singapore gennem den brede ensomme siamesiske Havbugt, faar Øie paa det interessante Lands Kyster med Bang-pla-soi Bjergene i det fjerne, bliver ikke lidt skuffet.

Den store gule Menamflods Munding er spærret af en Mudderbanke, der til enhver Tid kun tillader mindre Dampere at komme ind og som af Siameseren betragtes som et Værn mod fremmed fjendtlig Indtrængen fra Søsiden. Selv i Flodtid er der over Banken kun $3^1/_2$ à 4 Meter Vand. Paa Menams østlige Bred ser man Paknam med de fornemme Siameseres Sommerboliger, men først efter at man nærmer sig Bangkok, aabenbarer den tropiske Natur sig i al sin Fylde og viser os Me-nam som en af Verdens skønneste Floder.

ET LOVENDE MARKED.

Aldrig har der i det fjerne Østens Historie været saa stærkt et Handelsrøre, som netop i denne Tid. Paa alle Kanter blive Forretningsforholdene udvidede, Byerne vokse med en vidunderlig Hurtighed, og paa faa Undtagelser nær, udviser hvert Aars Udførsel og Indførsel en stadig Stigning. Europæiske Regeringer, Firmaer og Dampskibslinier iagttage hver Havn paa Stillehavets Kyst, ligefra Vladivostock til Singapore, som aldrig før, Amerikanerne ere misfornøiede med, at der gøres altfor lidt Forretning fra deres Land i Siam, Af de Handelsreisende, som komme til denne Del af Østasien, er der 10 Europæere for hver Amerikaner, og Grunden er maaske den, at de amerikanske Udsendinge ikke ere Situationen voksne, hvorfor de maa forblive i Mindretal. Hvad der forlanges, er: Mænd med Takt, Erfaring og god Opdragelse, Mænd med gentlemanlike Optræden, der ere fuldt ud Herrer over de Sager, de arbeide med, saaledes at Køberne hos dem kunne erholde enhver ønskelig Oplysning vedrørende Priser, Kvaliteter, Fabrikationsdetailler, Fragtsatser, Afskibningsforhold etc. De østasiatiske Markeder have utvivlsomt en stor Fremtid for sig, og nogle asiatiske Lande indføre langt større Mængder af fabrikerede Varer end Meksiko og Central- og Sydamerika tilsammen, og derfor er det, som ovenfor sagt, ikke saa underligt, at Handelen har sin Opmærksomhed henvendt paa denne Del af Verden. Tyskland har faaet Fodfæste i Kina, og med de tyske Handelsmænds velbekendte Energi er der al Grund til at tro, at de ville anstrænge sig til det Yderste for end mere at befæste deres Stilling i Østen. Fuldendelsen af den store sibiriske Jernbane vil i en uhyre Grad forøge Ruslands Magt i Stillehavet, og Banens Endepunkter,

Vladivostock og Port Arthur, ville blive de ledende Handelscentrer i de Egne. Japans Fabrikationsvirksomheder ere i stærk Fremgang, og der kan ikke være nogen Tvivl om, at dette Land vil komme til at spille en vigtig Rolle i den asiatiske Handel.

De vigtigste af de europæiske Lande have i de senere Aar sendt kommercielle og tekniske Kommissioner til det fjerne Østen for at undersøge Markederne og disses Fornødenheder samt de Betingelser, der stilles for at gøre Forretning med det østlige Asien.

I de fleste østasiatiske Lande er Handels- og Fabrikationsvirksomheden endnu i sin Barndom, og dog udviser den fremmede Handelsomsætning i 1897 den uhyre Værdi af over 600 Millioner Dollars (ved Dollars skal stadig forstaaes meksikanske, der ere det Halve værd af am. Gulddollars). Naar man betænker, at der i Østasien lever omtrent 400 Millioner Mennesker, forstaar man let, i hvilken Grad Handelsforholdene maa kunne udvikles. Folkemængden og Handelsrøret i Japan alene er større end hele Sydamerikas, og hvad Siam angaar, saa er der i dette Land, skøndt dets Handels Omfang ikke er saa stort som flere andre Markeders, meget at udrette. Siams politiske Rolle er nu langt større end tidligere, og dets Handelsforhold ere i stigende Vækst. I Østasien er Kina og Japan de vigtigste Lande, og derefter kommer Siam vg Korea. Siam er langt forud for Korea i Fremskridt, ligesaa langt i Forhold som Japan er til Kina, og i Værdien af Indførsel og Udførsel samt indre Hjælpekilder er Siam langt foran Korea. Bangkok gør mere Forretning i fire Maaneder end Seoul gør i tolv, og Livet og Virksomheden i Bangkok har kun sin Lige i et Par Havne i Japan og Kina. Siam, der for Tiden er Genstand for engelsk, fransk, dansk og tysk Handelsvirksomhed, gør rivende Fremskridt og er lige-

som Japan mere tilgængelig for nye Ideer end noget andet asiatisk Land. Kongen af Siam har paa sin vidtløftige Tur i Europa set og lært meget, der vil sætte ham istand til at fremme sit Lands Interesser, og han er en Mand, der agtes høit saa vel af Fremmede som af Indfødte. Han taler det engelske Sprog til Fuldkommenhed, er Siams dygtigste Statsmand og vel skikket til at være dets Hersker. Siams nuværende Regent er den femte Konge af det fjerde Dynasti, som grundlagdes af den General, der i Aatet 1782 myrdede den daværende Konge Prayats Tahksin.

Kongens Navn er: Phra Paramindr Maha Chulalongkorn Badinohr Dhebaya Maha Mongkut Phra, Chula Chom Klau In Hue Phandin, Sayam Lao Pen Baroma Radschah Tiradschi Haang, Malava Pradhet Maladschu Pradhet og med disse mange Ord underskriver han alle vigtige Statsdokumenter. Han fødtes den 21. September 1853 og tiltraadte Regeringen i Oktoher 1868 under et Regentskab ved Faderens, Kong Mongkuts, Død. Dronningen hedder: Somdeth Pranang Klao Savang Vaddhana og fødtes den 10, Septbr. 1862. Da Ægteparrets ældste Søn døde og da den næstældste Søn er meget svagelig, udnævntes Kongens Søn med Dronningens Søster til Tronfølger den 17. Januar 1895. Han fødtes den 1. Januar 1881 og hedder Maha Vajirawudh. Han bliver opdraget i England og immatrikuleredes ved Oxford den 26. Januar 1900. Den siamesiske Legation har leiet til ham Eiendommen Cartreo South park road i Oxford. Den nuværende Dronning iklædtes sin høie Værdighed for nogle Aar siden, efter at hendes Forgængerinde var druknet i Menamfloden i Overværelse af en Masse Mennesker, hvoraf dog ingen var fornem nok til at turde hjælpe hende.

LANDET OG HOVEDSTADEN.

Kongeriget Siam er et udstrakt Land i det sydøstlige Asien og dets Landomraade er 663,000 □ Kilometre. (Den spanske Halvø er 596,709, Frankrig er 536,408, det østerrigske Monarki 622,310 og det egentlige Danmark 38,340 □ Kilometer). I et saa stort Land som Siam maatte der kunne leve 40 Millioner Mennesker, medens der næppe findes mere end 10 Millioner. Siam er større end det egentlige Japan og Korea og har langt større Rigdomme og Hjælpekilder end det sidstnævnte Land. Siameseren kalder sit Land Muang Thai (de fri Mænds Rige) i Modsætning til omliggende Lande, der kaldes Muang-khun (de Afhængiges Rige). Ordet Siam kommer af Sajam ɔ: den brune Race. Siam har en eiendommelig fysisk Dannelse. Foruden den malayiske Halvø, bestaar Landet — geografisk set — af Menam Dalen (Menam betyder: Flodernes Moder) der er omtrent 500 miles fra Nord til Syd og 160 miles fra Øst til Vest og Korats Høislette med en Gennemsnitshøide af fra 700 til 1000 Fod imellem Menam og Mekong. Landsdelen Shan rundt om Menamflodens øvre Løb og om dens vigtigste Biflod Meping er bjergrig, da Udløbere fra den tibetanske Høislette trænge sig ind og naa en Høide af 6 à 8000 Fod over Havets Overflade. Brede, flade, græsrige Dale findes mellem Flodernes Løb og selve Menamfloden falder, løbende mod Syd, fra 1000 Fod i 19° nordlig Bredde til 380 Fod i 17° nordlig Bredde, i den øverste Del af den siamesiske Havbugt og fører med sig uhyre Masser af Slam, Sand og Mudder, som derefter danner de mægtige Barrer, der undertiden spærre Adgangen til Landets Hovedstad.

Høisletten Korat er begrænset mod Vest af den

tydeligt afmærkede og rigt skovbevoksede Bjergkæde Pnom-Dongrek, der ligger fra Øst til Vest paa omtrent $14^1/_4{}^0$ N., begge hævende sig op til omkring 5000 Fod og bestaaende hovedsagelig af Urbjergsklippeformationer. Om Høisletten, som er meget lidt kendt, vides kun, at den er tør og sandet med Tykninger af Bambus og harpiksholdige Buskvækster og med saltholdige Sumpe; den er en Hævning af Kalksten og Sandsten, som skraaner fra Sydvest til Nordost. Østsiden af den siamesiske Havbugt er dækket af en Bjergkæde, som naaer op til 3000 Fods Høide sydost for Chantabun. Paa den vestlige Grænse løbe Tenasserim Bjergene (5000 Fod) ned langs den malaiske Halvø for at ende paa den Ø, der kaldes Salung eller Junkseylon (8° n. Br.); Menams Delta med Flodens vestre Gren Tachin, dens Biflod Nam-Sak og dens Naboflod Meklong danner et uhyre Flodparti, hvis Landomraade er stærkt gennemskaaret af Oversvømmelseskanaler, og hvor, naar Sydvest Monsunens Regnskyl ere faldne, uhyre Rismarker ere under Dyrkning. Regeringsformen er et absolut og arveligt Kongedømme, hvor Monarken har Magten til at udnævne sin Efterfølger, og et Ministerraad, med Kongen i Spidsen har den lovgivende Magt. Af administrative Hensyn er Landet delt i Provindser med Underafdelinger. De ere styrede fra Bangkok i alle Enkeltheder. Den herskende Religion er Buddhismen, men der er fuldstændig Religionsfrihed for alle andre Troesbekendelser. Siams Udgifter ere meget mindre end Indtægterne, og Landet har ingen Statsgæld. Maaske bliver Siam nødt til at optage Statslaan til Jernbanenettets Udvidelse. Et saadant Laan vil dette velfunderede Land let kunne opnaa. I Mai Maaned 1900 meddeles saaledes, at den siamesiske Regering agter i Europa at reise et Laan for at anvende Beløbet til Jernbaners Fuldførelse og Paabegyndelse.

Toldindkomsterne skulle stilles som Sikkerhed. Fornemlig paa Grund af Laanets Ordning reiser den siamesiske Majestæts Raadgiver Monsieur Rollin-Jaequemyns i den nærmeste Tid til Europa, hvorpaa han sammen med Siams financielle Repræsentant Rivet-Carnac vil aabne Forhandlinger med Bankfirmaer i Paris, Berlin og St. Petersborg og det synes som om man særlig i Frankrig interesserer sig meget for Sagen og gør Alt for at støtte den. Tidligere gik Statens Indkomster i Herskerens Lomme og han kunde benytte dem ganske som han vilde, men nu holdes Kongens og Statens Kasser strengt afsondrede fra hinanden og Finansforvaltningen er betroet til dygtige og hæderlige Mænd. Siams Hovedstad Bangkok er en af Asiens vigtigste Stæder. Dens Folkemængde anslaaes til 6 à 800,000 og er stærkt stigende.

I Marts Maaned 1900 udstedte Kongen en Forordning, hvori der stod at det skulde være en særlig Adkomst til at komme i Betragtning ved Ansættelser i Regeringstjeneste, at Vedkommende var det engelske Sprog fuldkommen mægtig.

Skøndt hed og snavset er Bangkok mere i Fremgang end dens nordlige Naboer, den har udmærkede elektriske Sporveie, elektrisk Lys paa Hovedgaderne, Telefoner og Telegrafer, Jernbaner, Hoteller, Klubber, Bogsamlinger og Banker, medens den gule Menamflod, der er Hovedpulsaaren for hele Rigets Tilværelse, flyder gennem dens Midte og langs sine Bredder har Pakhuse, Kontorer og Værfter, tilhørende Firmaer, der beskæftige sig med Import, Eksport og Skibsfart og endvidere de, hovedsagelig kinesiske Selskaber tilhørende, talrige Ris- og Savmøller.

Bangkok har forandret sig meget i de senere Aar og gamle Huse og Skure ere forsvundne for at give

Plads for sande Pragtbygninger til Toldvæsenet, Telegraf- og Postvæsenet.

I over et Aarhundrede har Siams nuværende Hovedstad været kaldt Bangkok ɔ: Oliventræernes By, skøndt der ikke vokser Oliven i Siam, men det siges, at den fik Navnet af nogle Europære, der fejlagtig antog Frugten af ton makok for Oliven. Efter østerlandsk Skik kalder Siameseren sin Hovedstad: Krung-tepha-maha-nah-hon-si-ajut-thaya-maha-dilok-raxa-thani, hvilket pompøse Navn betyder saameget som: Den store kongelige Engleby skøn og uindtagelig. For at betegne sin Konge siger Siameseren Khun-luang-muang-sajam. Muang betyder Kongerige, Provins, By, men i det nordlige i Laasdistriktet anvendes Ordet Chieng istedetfor Muang.

Mange Siamesere leve altid paa Vandet enten i faste, paa Pæle byggede, Bambushytter eller i Baade, der ere indrettede til stedsevarende Beboelse (Phé). Koh Si Chang er en Ø, beliggende nogle Mile syd for Menamflodens Munding. Den Øgruppe, hvortil nævnte Ø hører, danner en udmærket Havn, beskyttet saavel mod Nordost- som mod Sydvest-Monsunen. Dybtgaaende Skibe indtage her deres Last, da der paa Barren i Flodens Munding i heldigste Tilfælde kun er 14 Fod Vand. Undertiden indtages nogen Last i Bangkok og Indladningen fuldendes derpaa udenfor ved ovennævnte Ø. Europæerne bo hovedsagelig i den sydlige Del af Bangkok. Kinesernes Bydel hedder Sampong. Da Menamfloden er dyb og fri for Klipper og Skær, kan den beseiles langt op i Landet, men det er vanskeligt at komme ind gennem Mundingen fordi der stadig ligger Barrer. Siden Oktober 1893 danner Mekongfloden Grænsen mellem de franske Besiddelser og det siamesiske Rige. Floden er fuld af Skær og smaa Øer, hvorfor den er

vanskelig at beseile. Selve Flodens Udløb og Delta er i Kokin Kina.

Hovedkanalerne ved Bangkok hedde: Klong-nai, Klong San, Klong Tapan Ilan og Klong-Kut-mai.

SIAMS KLIMA

er hedt, men ikke særlig usundt. Ti Aars Gennemsnitstemperatur i Bangkok udviser 27° C. (København 7,03° C.) den daglige Forskel fra 24° C. til 29° C. Regnmængden viser gennemsnitlig ca. 140 centimeter (Danmark 56 ctm.). Heraf falder omtrent 120 ctm. mellem Mai og Oktober inklusive (Regntiden). Nordost-Monsunen varer fra November til Mai og er kold men forfriskende og Vinteren i Siam er herlig.

Den tørre Aarstid kaldes: Na-long og deles i den kolde: Na-nao og den varme Aarstid: Na-ron. Regntiden kaldes: Na-phon. I den smukke Aarstid er Himlen henrivende blaa og Maanelyset er af en vidunderlig Klarhed.

I Mai Maaned 1900 meddeles, at Bangkok nylig har lidt under ondartede Epedemier, særlig Kolera, hvilket sikkert har sin Grund i at Menamflodens Vand, hvorfra Forsyningen sker, er meget slet paa denne Tid af Aaret. Mellem Ofrene for Kolera var blandt andre Generaldirektøren for de siamesiske Jerbaner, Hr. Bethge og Hustru, der begge døde i April 1900.

---

er omtrent som i Indien, Tibet og Kina. Elefanten, Tigeren, Panteren, Næshornet, Vildsvinet, Bøflen, Vildoksen, Muskusdyret, Ulven, Pindsvinet, Aben, talrige Søfugle, Havsvalen (Salanganen), Papegøien, Krokodilen. Pythonslangen, Gekkoen, Skildpadden og Skolopenderen ere nogle af de almindeligste Former. Moskitoerne ere paa sine Steder en sand Landeplage og Kakerlakker vrimler overalt. Oplærte Elefanter udføre et ganske betydeligt Arbeide i en hver Landsby. Vilde Elefanter færdes i store Mængder i det nordlige Siams uhyre Skovstrækninger og streife undertiden saa langt mod Syd som til Ayuthia. Tigeren lurer i Junglen og mange Mennesker blive dens Bytte. Næshornet, der af Naturen er et fredeligt Dyr, kan naar det tirres, blive meget farligt. Dets Horn veies bogstavelig talt op med Guld, da de siamesiske (indfødte) Læger paastaa, at det, anvendt som Lægemiddel, virker paa Mandbarhedens Fremme, en Egenskab Tigerens Hjerne, Tænder og Galde ogsaa siges at have. Bøfler findes i uhyre Mængder; de anvendes dog ikke til Slagtning men hovedsagelig som Last- og Trækdyr. Heste er der ikke mange af i Siam, det er smaa og kraftige Dyr. Af Aber er der mange forskellige Arter, derimellem en nydelig lille hvid Abe, som Siameserne kalde Ling-Lom. Hjorte og Raadyr færdes i det nordlige og paa Halvøen findes det eiendommelige Hjortesvin Babirussa. Krokodiler paa indtil 10 Meters Længde lurer i Floder og Sumpe, uhyre store, men uskadelige Firben (hia og Tha-khouet) skjuler sig i Skovene, Havsvalen (Salanganen) fæster sine kostbare, spiselige Reder paa de utilgængeligste Steder og mange Mennesker omkomme ved den farlige Indsamling. De modbydelige Aadselgribbe tilligemed halvvilde Hunde

leve i Massevis i selve Bangkok, hvor de ernære sig af Fattiges og Forbryderes Lig, der kastes til dem i en Begravelsesanstalt (Ligbrænding), der hedder Vat Saket. Flyvende Hunde, Heirer, Pelikaner, Harer, Kaniner, Egern og den mægtige, brølende Kæmpefrø ses og høres allevegne. Marabustorke, Ibis og Brilleslanger ses hyppigt og Fasaner, Argusfasaner, vilde Paafugle og Ravne befolke Skovene. Kattene i Siam ligne aldeles ikke vore. De ere svagt graagule med sorte Ører, sorte Poter og Hale og himmelblaa Øine. Halen er eiendommelig snoet og kan ikke rettes ud, uden at volde Dyret Smerte. Disse, saavelsom Hunde og Gekkoer (tu-ké), holdes som Husdyr af Siameserne. I Søerne og Floderne findes utrolige Masser af Fiske af de forskelligste Arter og den mærkeligste er Kampfisken (Pla-khat), der benyttes til Fiskekampe, som vi kende det med Haner og Faarekyllinger. Ved Bang-pla-soi fanges Masser af fortrinlige Sardiner og sammesteds er Hovedindsamlingsstedet for Trepang (Søpølser) som i tørret og saltet Tilstand er Genstand for betydelig Handel. I Tonle-sap (Rigdommens Sø) er der en uhyre Overflod af Fisk. Ris og Fisk er det siamesiske Folks Hovednæring. Insektverdenen er overmaade rigt repræsenteret, vandrende Blade og Kviste, pragtfulde Sommerfugle og Biller af kæmpemæssige Dimensioner.

Silkeorme (Bombyx) leve i Siams nordlige og østlige Provinser, hvor de Indfødte beskæftige sig med deres Opdræt og Kokonerne afgive en stærk og holdbar Silke, men uheldigvis er Udviklingen af Væverierne endnu i sin Barndom. Selv de skønneste af de siamesiske Silketøier falde igennem ved Siden af de kinesiske og japanesiske Crepons. Silkeormen ligner meget den franske og lever paa Træer, der ere i nær Slægt med Morbærtræet.

I Kina har man indført den europæiske Larve af Bombyx mori. Den i Kina hjemmehørende er større, leverer mere Silke, som dog er grovere og af mere gulagtig Farve, hvorfor mindre værdifuld. Den fodres med Morbærblade eller med Blade af Cudrania triloba, som giver et ringere Produkt.

AGERDYRKNINGEN

gaar for sig paa den mest primitive Maade som for Aarhundreder siden. Ploven er en kroget Gren og det eneste Metal, der findes paa den. er en haandsbred Plovskære, der er af Jern. Der pløies saavel med 1 som med 2 Okser eller Bøfler og meget ofte er Ploven pyntet med Blomster, Paafuglefjer eller røde Baand. Hele Apparatet koster saadan noget som 4—5 Kroner. Harven er simpelthen ikke andet end en stor Rive med Trætænder. Paa Bangkoks Marked (Talat) ses amerikanske Agerdyrkningsmaskiner, men de finde foreløbig kun ringe Afsætning. Den største Del af Siam er en lav, alluvial Slette stærkt vandet af Floderne og de mellemløbende Kanaler, der gøre Nytte baade som Vandveie og som Midler til Overrisling. Med den rige, frugtbare og lerede Jordbund som Landet har, kunde en langt mere indbringende Dyrkning finde Sted, hvis Eierne gad passe deres Jordbrug bedre. Naar man beskylder det siamesiske Folk for Ladhed, ligger Aarsagen ikke saameget hos selve Befolkningen som hos den det omgivende yppige Natur. Over intet Land i Asien, man kan maaske sige, over intet Land i hele Verden har Moder Natur af sit Overflødighedshorn udøst saa rige

Gaver som over den hvide Elefants Rige. Siameseren behøver kun lidt, og hvor han vender sig staar Markens og Skovens Frugter til hans Raadighed. Siameserne ere fødte Kunstgartnere og alle europæiske Grøntsager frembringes i største Fuldkommenhed. Langs med Hovedfloderne og Kanalerne er der intet ubenyttet Land, men i det Jndre henligger store Landstrækninger uopdyrkede. Enhver indfødt Siameser er fra 1 til 3 Maaneder af Aaret underkastet en Arbeidspligt og denne Tvang gør deres Arbeide mindre virkningsfuldt. Ris er Landets Hovedfrembringelse og udgør over 70 % af Udførslen, i 1894 for omtrent 9 Millioner, i 1895 omtrent 8 og 1896 for omtrent 10½ Million Dollars. Udførslen af Ris fra Bangkok 1898—99 gik op til omtrent 7 Millioner piculs, hvilket var betydeligt mindre end Aaret forud. Udsigten for den kommende Høst er usikker, da Regnen paa mange Steder delvis er udebleven.

I 1896 var der 2,450,000 acres (1 acre = omtrent ¾ Tdr. Land) under Dyrkning med Ris og den aarlige Produktion, deri indbefattet Hjemmeforbrug og Udførsel, gaar op til omtrent 700,000 Tons. Saavel Saaning som Plantning og Pasning sker i Regntiden, der sædvanligvis begynder i Mai og ender i Oktober. I Juni og Juli ere Rismarkerne i god Udvikling og Haveris eller »Nausman« er Hovedproduktet. Det er en Risplante, der er bleven omplantet fra Bede i den tilberedte og harvede Ager og den yder en bedre betalt Vare end Markrisen, ogsaa kaldet »Naumang« eller Paddy. Indtil for faa Aar siden dyrkedes næsten udelukkende »Paddy«, men Haverisen er i Færd med at tage Forspring. Hvis Haverisen ikke dyrkedes, vilde Siam ikke kunne optage Kampen med Produkterne fra Burmah, Indien eller Kina. Haverisen saaes først saa tæt som muligt og naar den har naaet ½ Alens Høide, graves den op og udplantes paa Agrene, der

dækkes af et Vandlag paa fra $^1/_4$ til $^1/_1$ Alens Høide. Risen høstes med Krumkniv, hvis Ageren er tør, og fra Baad, hvis den er oversvømmet, i hvilket sidste Tilfælde kun Aksene hugges af, medens Straaet bliver staaende. Foruden de almindelige Rissorter dyrkes der ogsaa Khao-bao (let Ris) og Khao-nak (tung Ris), Bjergris og endelig den saakaldte Fugleris, Khao-nok, som ogsaa vokser vildt i Mængde og har ganske smaa Korn.

Paa den Tid, da Sæden er godt udviklet, har Regnskyllet saaledes overfyldt Floderne, at Vandet gaar ind over Agrene og dækker den største Del af Landet, Agrene ere omhyggeligt forsynede med Afsatser, Skillemure og mindre Kanaler, som bidrage til at Vandet fordeles ligeligt, og til, at saalidt som muligt gaar tilspilde. Naar Regntiden er forbi, og Vandet er lavt, er kunstig Oversvømmelse nødvendig paa mange Steder. De Indfødtes Maade at iværksætte Oversvømmelse paa er forskellig, men hovedsagelig altid gammeldags. Foruden den almindelig benyttede Grøftning og Overrisling, betjener man sig ogsaa af Spande og tætnede Kurve og af Øseskovle, der haandteres af Børn. Engang imellem ser man en Fodpumpe, og undertiden ledes Vandet fra Kanalerne gennem Trærender. Fængselsautoriteterne udleie Forbrydere til Trædemøllerne eller Hjulene (Fodpumper). Disse Hjul ere horisontale Cylindre fra 20—25 Fods Længde forsynede med smalle langstrakte Brædder paa hvilke Fangen træder og vedblivende skifter Brædt omtrent som et Egern i sit Hjul. En Opsynsmand har Tilsyn og giver Fangen Hvile 5 Minutter hvert Kvarter. Overrislingskanalernes Antal er bleven betydelig forøget i de sidste Aar, og i August 1896 dannede der sig et Selskab i Bangkok til Etablering af et Kanalsystem paa Menamflodens østlige Side. Foruden Ris, dyrkes der paa Høisletterne og i Landsdele, der ligge 100 Fod

over Havets Overflade store Mængder Peber til Udførsel, Pebermarkerne ligne omtrent vore Humlehaver. De største ere ved Chantabun, hvor der dyrkes henved 2 Millioner Planter, medens hele Landets Peberplantager anslaaes til at rumme 4 Millioner. 100 Planter afgive omtrent 60 Kilo Peber, men paa Grund af Konkurrencen er Peberavlen ikke mere saa lønnende som for nogle Aar tilbage. Til Hjemmeforbrug avles Te og Tobak af udmærket Kvalitet, (Tobak fra Bang-pla-soi fik Guldmedallie i Paris 1867), Hamp, Bomuld og Kaffe. Plantager med Pimento (Allehaande) findes ved Rat-pri og Bang-xang. Sesam og Indigo samt Sukkerrør ved Nakhon-dai-si og ved Muang-sa-sen-sao. Den bedste Tobak avles ved Pak-pret og Bang-pla-soi. Kakaotræet findes hist og her, men er ikke Genstand for Dyrkning. Der er Overflødighed af Frugter deriblandt Durian, Mangosten, Mango, Brødfrugt, Oranger, Papaw, Custardæble, Granatæble, Annanas, Banan, Kokusnød og Tamarinder.

SKOVENE.

Siams Planteverden ligner Sydvest-Kinas, og paa Kysterne ser man Pandanus, Arecapalmen (Betelnød), Mangroven, Kokus, og andre Palmer samt Ratangpalmen (Spanskrør). Paa Korats Høislette og i Laos-Egnene findes Eg. Fyr og Æbletræer og endvidere vild Vin, Stenbræk og Anemoner. I Shan Distriktet langs med Menams og Mepings øvre Løb er Træbestanden hovedsagelig Teak, Ibentræ, Sapantræ og Rosentræ. Teaktræet (Tektona grandis, meget nær i Slægt med den bekendte Prydplante Verbena) er et høitvoksende Træ (indtil 80 Meter) med

hvidprikkede, paa Undersiden sølvhvide Blade. For at trives kræver det megen Fugtighed. Blomsterne ere hvide og Monsunen fører Frøerne videnom, saaledes at de ofte spire i lange Afstande fra Modertræet. Veddets store Kiselholdighed gør, at det er meget holdbart.

Siams Teakskove ere af mægtig Størrelse og de bedække henimod $^1/_7$ Del af hele Riget. De findes hovedsagelig i det Nordlige og den for Tiden mest produktive Region kan siges at være i en Cirkel, som gaar rundt om Chiengmai og Phree indesluttende største Delen af Floderne Mepings, Mewangs, Lakons og Meyems Omraader. Mepings høire Bred fra Melayan ned til Kiong Kong nedenfor Kampong er ogsaa et stærkt producerende Distrikt.

Blomstrende Gren af Teaktræet.

Begge Sider af Høidedraget er fyldt med Teakskove. Alt Tømmeret fra den vestlige Side flyder ad Floderne til Thoungyengh og derfra i Salween, medens Tømmeret fra den østlige Side flaades ad Meping til Bangkok. Teaktræet fældes efter i et Par Aar at have staaet og tørret ud, hvilket opnaaes ved, at der i en Alens Høide hugges en bred Ring ud af Barken. Hugges det friskt flyder det ikke. Grene og Bark fjernes og Elefanter slæbe Stammerne til Flodleiet, hvor de forsynes med Eiermærke og blive

liggende indtil Regntiden kommer, hvorefter de flaades til deres Bestemmelsessted eller saa langt Floden tillader det. Elefanter slæbe de tungeste Byrder og ordne Teakstammerne med største Omhu. De ere de bedste Ridedyr, frygte Intet, snuble ikke, styrte ikke, de svømme med Færdighed over rivende Strømme og klatre sikkert op ad de glatte Flodbredder. I Laosstaterne kan man for en meget billig Penge leie fortrinlige Rideelefanter.

Skøndt »Borneo Selskabet« havde Agenter i det Nordlige i 1860, er det kun i de sidste 10—12 Aar, at Produktionen af Teaktræ er stegen efter en betydelig Maalestok, da det brittiske Vice-Konsulat blev oprettet og Chiengmai-Traktaten blev afsluttet. Disse Forholdsregler bleve tagne paa Grund af de alvorlige Stridigheder, den voksende Tømmerhandel foraarsagede mellem Skovbetjentene i Burmah og de stedlige Høvdinger og Skoveiere, og de Vanskeligheder, der var tilstede for i Rangoon eller Bangkok at sætte sig ind Sagernes virkelige Sammenhæng. Forpagterne af Størsteparten af Skovene i Siam ere fra Burmah; kun faa Skove ere forpagtede af Siamesere og en mindre Skovstrækning har en Hollænder til Forpagter.

Det østasiatiske Kompagni har i 1899 erhvervet Koncession paa Skovdrift efter en stor Maalestok, hvilket er af Betydning for Selskabet, da Teaktræ finder tiltagende Anvendelse i hele Verden. Foruden de allerede nævnte har »The Bombay-Burmah Trading Corporation« og »Siam Forest Company« Skovkoncessioner.

Store Skovstrækninger tilhøre gamle indfødte Slægter, der selv besørge Fældning, Transport og Salg af Produktet.

Men i Virkeligheden er næsten hele det udstrakte med Teaktræ bevoksede Areal i Siam i Hænderne paa brittiske Undersaatter, enten paa Grund af originale

Forpagtningskontrakter eller paa Grund af en Arbejdsordning, som næsten er ensbetydende med et Forpagtningsforhold. En vigtig Post ved Udøvelsen af Teakdriften er Bekostningen ved Anskaffelsen af Elefanter. Disse gøre alt Arbeidet med at slæbe og ordne Tømmeret. De bedste Elefanter i Siams Teakskove koster fra 2500 ts. til 3000 ts. (550 à 650 Doll., almindelige Elefanter 1000 ts. (200 Doll.), og mindst 50 Stykker ere nødvendige i de fleste Skove. Det er vanskeligt at sige, hvor stor en Kapital, der staar i Teakskovene, ligesom det naturligvis er umuligt at angive hvert enkelt Firmas Kapital, men tilnærmelsesvis kan det udfindes af Produktionen. Gennemsnitsproduktionen af salgbare Teakstammer af fuld Størrelse, det er Stammer over 5 Kam (21¼ Tomme) i halv Omkreds, kan anslaaes til 60,000, og — vurderede til 35 ticals pr. Stamme — giver 2,100,000 tical (630,000 Doll.). Et Tidsrum paa 4 Aar forløber i Teakhandelen før nogen Overdragelse sker, det vil sige, at nu anbragt Kapital ikke vil vende tilbage, før 4 Aar ere gaaede, naar Stammerne virkelig ere i Markedet. Og derfor, naar man multiplicerer 2,100,000 ticals med 4, kommer man til 8,400,000 ticals (2,520,000 Doll.), hvilke ere nødvendige for at fremstille de Stammer, der bringes ned til Salget i Bangkok.

Tager man Gennemsnittet af det Tømmer, der flaades i Salween fra siamesiske Skove til 40,000 Stammer lavt anslaaet, komme vi i de 4 Aar til yderligere 5,600,000 ticals (1,680,000 Doll.). Denne Sum sammen med Bangkok Kapitalen repræsenterer omtrent 4,200,000 Doll., der ere anlagte i Siams Teakskove, og som hovedsagelig er britisk Kapital.

I Indien ere Teakskovene næsten udtømte og man forsøger at fornye Bestanden ved vidtløftige Plantninger. Siams endnu bestaaende uhyre Teakskove lide dog under

en lige saa hensynsløs Udnyttelse, som i sin Tid Skovene i Nordamerika, og meget Tømmer gaaer tilspilde paa Grund af de daarlige og uregelmæssige Transportveie. Af alt det huggede Tømmer kommer en stor Del aldrig til Bangkok, enten bliver det stikkende hist og her eller ogsaa røves det af Flodpiraterne.

Teaktræets Bark bruges til Garvning og af Bladene fremstilles en rød Farve. Endnu større og mægtigere end Teaktræet er Paduktræet, hvis Ved er meget haardt og seigt, men det flyder ikke paa Vand, hvorfor Flaadning og derfor Transport omtrent er umulig. Det samme gælder om Kangintræet, der bliver indtil 100 Meter høit med et Stammeomfang af 10 Meter. I de østlige Provinser findes Ibentræ i store Mængder; det leverer foruden sit ypperlige Ved tillige en udmærket sort Farve. Endvidere Storattræet, der yder den vellugtende Benzoinharpiks. Overhovedet ere Siams Skove fulde af harpiksholdige Træer, fremfor alle af det Træ der kaldes Phytsi, som naar en Høide af indtil 100 Meter med et Omfang ved Roden af indtil 14 Meter. Deraf udvindes den berømte sorte Lak, medens Veddet giver et rødt Farvestof. Ørnetræet findes i Sydostsiam omkring Chantabun. I dette Træes Stamme findes hist og her, enten foraarsaget af Sygdom eller af Insektangreb, haarde vellugtende Knolde, det saakaldte Ørneved, der især skattes høit af Kineserne. Et af de imposanteste og dertil nyttigste Træer er Tong Yang, hvis slanke lige Stamme opnaaer en Høide af indtil 100 Meter og som indeholder en Masse Harpiks, der tappes af Træet og anvendes til Fakler, der benyttes til Reiser i det Indre og til Tætning af Skibe, da det bliver ganske uigennemtrængeligt for Vand. Paa Grund af hensynsløs Udnytten er Tong Yang omtrent forsvunden fra Bangkoks Omegn. Mere kostbar end Tong Yangs Produkt, er den Harpiks, der

udvindes af Tong Rong, den saakaldte Gamboge. Træet tappes ved Indsnit lige til Veddet og Saften fyldes i Bambusrør, der afskæres efter Hærdning og Produktet kommer i Handelen under Navn af Gambogerør.

Den pragtfulde Lak, som Kinesere og Siamesere benytte til Møbler, og som næsten er uforgængelig, faaes af en langs Siams Floder voksende Busk Tong Rak. Kineserne, der ikke kan udtale R kalde den Tong Lak. Det mægtige Silkebomuldstræ bærer blændende hvid Uld i sine Frøkapsler, men Ulden er for kort og for skør til at spindes. Den benyttes derfor kun til at stoppe Puder og Madrasser med. Sukkerpalmen (tontan Sukkertræet) og især Palmyrapalmen leverer meget store Kvantiteter Sukker og Kokuspalmen, der er ret almindelig, bærer Blomst og Frugt — 6 à 8 Nødder i Bundtet samtidig — leverede, før Petroleum kom i Brug, den nødvendige Belysningsolie. Areca catechu Betelnødpalmen leverer en Masse Frugt til Udførsel og Hjemmeforbrug og Rotangpalmen, der forefindes i næsten alle Varieteter, er en stærkt slyngende Palmeart, der afgiver store Masser af det saakaldte Spanskrør til Udførsel og til Hjemmeforbrug, hvilket ogsaa er Tilfældet med de mægtige Bambusrør, der naa en Høide af indtil 20 Meter. I Kanalerne vokser den uhyre store Vandplante, Victoria regia, og de skønne hellige Lotusblomster, hvis Kerner afgive et velsmagende Næringsmiddel. Op ad Murene ranker sig de skønneste Passionsblomster med velsmagende Frugter og i Haverne findes Appelsiner, Mandariner, Mandler og Citroner i stor Overflødighed. Tamarindetræet, med det skønne finnede Løv og de purpurrøde Blomster, naaer en Høide af indtil 30 Meter. Vil man see hvad Siam producerer af Frugt, skal man besøge Bangkoks Marked (Talat) paa Menams vestlige Bred. Der findes bl. A. Annanas der ere udviklede til den største Fuld-

kommenhed. I Singapore nyde Siams Frugter stor Anseelse og der indføres ret betydelige Mængder.

De Indkomster, den siamesiske Regering har af Teakforretningen, ere ganske betydelige. Afgiften, der opkrævedes i Cheinat i Saisonen $18^{93}/_{94}$, beløb sig til 264,000 tieals (79,200 $). Hertil kommer en Skat, som de stedlige Høvdinge paalægge i Nordsiam, andragende 4 ticals pr. Stamme. Naar man anslaar den aarlige Sending ad Menam og Salween til 100,000 Stammer, bliver Skatten 400,000 ticals (120,000 $) hvilket bringer Regeringens Indkomster op til 199,200 $. Dette er kalkulatorisk et Gennemsnit af de aarlige Indkomster. Udførselstolden for $18^{92}/_{93}$ var større end sædvanlig, men paa den anden Side var Skatten kun beregnet af fuldtmaalende Stammer. 1894 udførtes 71,500 og 1895 64,799 Stammer. Udførlig Statistik angaaende Teaktræeksport fra Siam i 1895—96 staaer saaledes:

	1895		1896	
Teak	Piculs	Værdi	Piculs	Værdi
Planker	61,631	$ 115,643	66,084	$ 100,413
Stammer, 1ma	201,676	- 344,030	231,509	- 470,759
Stammer, 2da	690,408	- 917,909	511,592	- 686,623
	953,715	$1,377,582	809,185	$ 1,257,795

Omsat i Tons fra Piculs (1 Picul = $133^1/_2$ lbs.), faar man 56,768 tons i 1895 og 48,170 tons i 1896.

Gennemsnitspriserne vare i 1896 1ma $ 36,49 pr. ton og for 1ma Planker $ 38,93 pr. ton.

Produktionen for 1896 blev udført til følgende Lande og Havne:

	tons	Værdi
Singapore, tildels til Videreforsendelse	2521	$ 66,500
Transport...	2521	$ 66,500

At overføre...	2521	$	66,500
Hong-Kong, tildels til Videreforsendelse til Japan og Amerika	9,496	-	248,500
Bombay, mest 2da Varer.....	13,000	-	309,500
Europa og andre Lande.....	23,153	-	633,295
tons..	48,170	$	1,257,795

Det siamesiske Handelsflag har en hvid Elefant paa rød Bund, medens Marinens er blaat med en hvid Elefant.

MINERALRIGDOM.

Siams mineralske Hjælpekilder ere store og af forskellig Art. Der uddrages dog kun forholdsvis lidt Erts og i smaa Kvanta. Guld findes i mange Provindser; det siamesiske Guld et rødligt, rent og meget blødt. Der er Miner i Kabin, Batong, Wattana (alle mellem Bangkok og Søen Tonle-Sap) og paa den malaiske Halvø. Guld vaskes ogsaa ud af Mekong ved Luang Prabang, af Mong-Kai og Lakhon. Der er givet Koncessioner til mange Mineselskaber, og det fornemste er paa franske Hænder. Tin findes ved Kunburi og Rajaburi (i Meklong-Dalen) og paa den malaiske Halvø. For Tiden har kun et Selskab faaet Koncession paa Minedrift af Tin. Rubin- og Saphir Miner findes i Provindserne Battambang og Chantabun og ved Chien-kong i Shanegnen. Kul findes paa Halvøen hovedsagelig ved Bandon og Paklan. Foruden disse Mineralier er der tydelige Beviser for Tilstedeværelse af Bly, Kobber, Jern, Zink, Brunsten, Antimonium og Kviksølv paa Korat Høislettens Bjerge. Lidt Sølv er uddraget ved Chingmaï i Mepingflodens øvre Dal.

INDUSTRIER.

Siam har endnu ingen store Fabrikationsvirksomheder, men Fremgang mærkes dog. Fabrikation af Silke- og Bomuldstøi, af Guld- og Sølvvarer, af Pottemagervarer og Porcellain samt Kunstsnedkervarer har længe været drevet paa gammeldags Maner, men egenlige Fabriker findes ikke. Baadebygning er en vigtigere Haandtering paa Grund af det store og stadige Krav paa smaa Flodbaade og Seilskibe. Det Netværk af Kanaler og Floder, ad hvilke Siams Produkter bringes paa Markedet, mylrer med alleslags Smaafartøier (Sampan). Der er adskillige Smaaværfter efter europæisk Mønster.

Den vigtiste Industri, skønt af temmelig ny Oprindelse, er den der er kaldt tillive ved Udførslen af Ris og Teaktræ og de dermed forbundne Ris- og Savmøller, som drives ved Damp. Ris til Hjemmeforbrug bearbeides endnu paa den langsomme, gammeldags Maade, der i Aarhundreder har været benyttet, og i mange Tilfælde benyttes Møller drevne ved Haandkraft, men til Eksportris benyttes nu Dampmøller, der ere forsynede med alle moderne Maskiner og Hjælpemidler. Af saadanne Rismøller var der i Siam i 1896: 33 med en Produktionsevne af 8,453,333 pounds om Dagen. Af de 33 fandtes 26 i selve Bangkok, 3 i Samroun og de øvrige i Paklat og Patrin. De 29 Rismøller drives af kinesiske, 2 af tyske Firmaer, 1 er fransk og 1 engelsk Eiendom. For Tiden bliver en stor Del af den Ris, der er bestemt for Hjemmeforbruget, renset i Dampmøllerne og der er Brug for endnu flere Møller. At der er Anledning til Nybygninger, kan man forstaa, naar man erfarer, at Siam vilde være istand til at fordoble sin Produktion af Ris mange Gange, uden derved at udtømme sin dertil egnede Jordbund. Der var i 1896: 5 Dampsavmøller i Bangkok

tilhørende engelske Firmaer, der behandlede Produktet til Udførsel. Foruden disse, der vare istand til at behandle 200 tons om Dagen, er der nogle og fyrgetyve Møller drevne ved Haandkraft, hver med Evne til at behandle 5 tons pr. Dag. Medens Produktionen af Teaktræ ikke kan udvides synderligt uden at ødelægge Bestanden, er der dog Plads for flere Dampsavmøller, da disse, naar de drives sparsommeligt, vilde overflødiggøre Haandmøllerne og kunde være nyttige til Behandling af Rosentræ, Ibentræ, Sapantræ osv., da Efterspørgselen efter disse Artikler er stigende. Salt udvindes ved Fordampning ved Ban pla-soi.

Naar Koratbanen i Løbet af Efteraaret 1900 aabnes for Trafiken vil ikke alene Ris og Kreaturer blive Genstand for Transport, men Høilandene ville ogsaa yde deres Bidrag til Virksomheden. Allerede nu ere fire Stenbrud aabnede i Nærheden af Klong Pai og andre ere under Startning. Det er en haard fintkornet Sandsten, der egner sig til fin Behandling, og hvert Brud har et forskelligtfarvet Materiale. Disse Sandsten er en ny Vare i Bangkok og man venter at gøre store Forretninger dermed. Marmorleier findes ogsaa i den nævnte Egn.

SIAMS JERNBANER.

Landets Fremtid afhænger hovedsagelig af Jernbane- og Veivæsenets Udvikling og den dermed følgende Benyttelse af dets uhyre Hjælpekilder paa Landbrugets og Mineraldriftens Omraade. Jernbaneforholdene ere maaske Siams vigtigste Livsspørgsmaal. Med Bevidstheden herom har europæisk Kapital og Foretagsomhed skyndt sig til Siam og Udfaldet er at den oplyste siamesiske Konge har givet talrige Koncessioner (Tok-long) paa Anlæg af

Jernbaner og andre Virksomheder. Landet er uhyre rigt paa Naturprodukter af forskellig Art, men der er store Vanskeligheder forbunden med at faa dem bragt frem til Markedet. Siam har ingen egentlige Landeveie, men kun Mark- og Skovveie ad hvilke Personer og Varer i den tørre Aarstid maa besørges ved Hjælp af Lastdyr og Oksekarrer. I Regntiden ere disse Veie dog aldeles ikke til at befare og Transporten er da henvist til Vandveiene, som imidlertid kun nedenfor Ayuthia — Siams gamle Hovedstad — ere farbare hele Aaret. Ovenfor Ayuthia mangler Floderne i 6 à 8 Maaneder den nødvendige Vandmængde og ofte maa i de uhyre Teakskove Tømmeret ligge Aarevis og vente paa at Bifloderne naa den fornødne Vandstand til Flaadningen til Menam, og meget gaar derved tilgrunde, hvorved Landet taber Millioner. Ganske saaledes gaaer det ogsaa med Transportforholdene paa Korats uhyre Høislette. Der avles Ris i overvættes Mængde, men den kan ikke bringes frem. Kvæg og Heste sammesteds fra kunne vel naa til Bangkok men ere saa medtagne af Strabadser ved at passere gennem Skove og Jungler og saa afmagrede at de i de 20—30 Dage, der medgaa til Reisen omtrent ere blevne værdiløse. Indtil nu er der to Banelinier i Virksomhed. Den førstbyggede Jernbane (Sporvidde 3,28 Fod), som løber fra Paknam ved Menamflodens Munding og 12 eng. Mile ind i Landet til Bangkok, har bidraget til at Paknam maa regnes for Bangkoks Forstad. Den tilhører et dansk Selskab og endskønt dens Hovedindtægter hidrører fra Persontrafik, har den betalt Udbytte (5 à 6 %) ligefra Driftens Begyndelse. Kapitalen er 120,000 Dollars. Der gaar tre Tog daglig i begge Retninger. Den næste Linie er Bangkok-Ayuthia-Genkoi-Korat Jernbanen (Sporvidde $4^1/_2$ Fod), der byggedes af Regeringen, blev paabegyndt 8. Marts 1892 med en anslaaet Bekostning af 4,800,000

Dollars og har en Længde af ca. 170 engl. Mile. Kun Englændere og Tyskere gjorde Tilbud paa Arbejdets Udførelse. De første gik af med Seiren og afsluttede Kontrakt. Indtil 1895 gik alt godt fremad og alt Materiel blev tilført fra England. Imidlertid opstod der Stridigheder mellem de Kontraherende og den siamesiske Regering, hvorfor denne selv overtog Arbeidets Fuldførelse i 1896 og den 1. April 1897 blev Banen med stor Høitidelighed under tysk Ledelse aabnet for Trafiken saalangt som til Ayuthia, en Længde af 44 engl. Mile. Kort Tid efter blev yderligere 34 engl. Mile indtil Gengkoi aabnede for Publikum. Den hele Linie til Korat ventes farbar inden Aarets (1900) Udgang. Ris afgiver Hovedmassen af de Varer der føres ad denne Bane og Persontrafiken er ganske betydelig. Passagerantallet — som begyndte med 10,000 i April 1897 — naaede i Februar 1898 42,000 og langs Banelinien har der dannet sig en Mængde smaa Landsbyer. Arbejdet har nu naaet den vanskeligste og usundeste Del af Linien, det udstrakte Bælte af tætte Skove og klippefulde Landstrækninger, som adskiller Menamdalen fra Korats Høislette og der berettes om stor Dødelighed blandt de der beskæftigede kinesiske Kulier. Nogle Kilometer hinsides Gengkoi maa lange Strækninger Urskov og Jungle gennembrydes og Linien aabner Adgang til hidtil ganske utilgængelige Dale ved Hinlap, Mnoklek og Pakdschong. Linien er delt i ni Afdelinger, hver Sektion ledes af en dygtig Ingeniør og Centralbestyrelsen er under det kongelige Jernbanedepartement, hvis Chef er K. Bethge, tidligere kongelig preussisk Kommissær for de offentlige Arbeider. I Banens Værksteder er hovedsagelig Tyskere ansatte, medens Driftspersonalet er engelsktalende Siamesere. Generaldirektøren for Jernbanen Bethge er senere død — først i April 1900 af Kolera. Mr. Gehrt er derefter. udnævnt til Generaldirektør for de siamesiske Jernbaner.

Der er imidlertid givet Koncessioner paa adskillige andre Jernbaneforetagender.

Paa Halvøen Malakka har Englænderne i Aaret 1893 paabegyndt et Baneanlæg fra Singgora til Kedah, (siamesisk Muang-Sai), men det er foreløbig stillet i Bero. Banen vil blive 200 engl. Mil lang og gennemløber rige mineralholdige Egne. Mellem Kedah og den 40 engl. Mile sydligere liggende By Penang er der livlig Samfærdsel og en Kystdamper besørger den daglige Trafik. Kedah vilde kunne afgive en fortrinlig Kulstation.

En Banelinie Ayuthia-Lopbury er under Bygning og den danner det første Led i den projekterede meget lange Linie gennem Menamdalen mod Nord til Chiengmai. Langs denne Banestrækning er det Meningen at anlægge Tverveie til det Indre, hvorved Udviklingen særlig vil tage Fart. Det er paatænkt at fortsætte Bangkok-Korat Banen til Nongkai ved Mekongflodens øvre Løb. Endvidere er projekteret en Linie Bangkok-Ratburi-Petchaburee, en Længde af 100 engl. Mile mod Sydvest. Fremdeles en Bane fra Bangkok over Petriew til Battambang og en anden Bangkok-Anghin-Chantabun (Muskatnødbyen) omtrent 190 engl. Mile.

»Bangkok Times« meldte den 19. Febr. 1900 at Kongen rejste med Ekstratog til Tarua for at aabne den nye Bro, som er beliggende paa den nylig opmaalte Lopbury Sektion. Samtidig fortælles at der nylig har været danske Finansmænd i Bangkok for at undersøge Planen om en Sammenslutning af Paknam Banen, Bangkoks elektriske Sporvei og Siams elektriske Compagni. hvilken Foranstaltning vilde medføre en Forøgelse af de deri anbragte Kapitaler.

Den 10. Mai 1900 døde Kongens Broder Charturont Rasmi, 43 Aar gammel. Denne energiske og foretagsomme Prins, havde stor Del i Jernbanevæsenets og Transportforholdenes Forbedring og Udvikling.

DET SIAMESISKE SPROG.

Hvorledes det siamesiske Sprog er opstaaet ved man ikke med Sikkerhed. Dog antager den videnskabelige Verden, at det stammer fra Phra-kho-dom og at det blev bragt fra Indiens østlige Provinser af tvende Mænd, som grundlagde Byen Sang-Kalok. Oprindelig kaldte man Sproget Phasa-sajam, — Siams Sprog, senere benyttede man Benævnelsen Phasa-thai, — frie Mænds Sprog. Ligesom Kinesernes og Annamiternes Sprog er det siamisiske Sprog syngende og hvem der ikke har et fint Øre, kan vanskeligt lære at fatte Ordenes forskellige Betoninger. Det siamesiske Sprog har fornemlig sin Oprindelse fra Sanskrit og Bali (eller Pali, et indisk Sprog, der er yngre end Sanskrit). Alle Flerstavelsesord skyldes sikkert denne Afstamning, thi det rent siamesiske bestaar af Enstavelsesord. Man kan dele Landets Sprog i tre Afdelinger, Hverdagssproget, de Fornemmes Sprog og det hellige Sprog. der benyttes i de buddhistiske Bøger. Thai Sproget har tyve Vokaler, Diftonger eller Halvvokaler og 44 Konsonanter. Det har 5 Tonearter — den jævne, bøiede, lave, tunge og den høje. Tonerne betegnes med 4 Akcenter og 3 Slags Bogstaver, høie, lave og mellemstore. Det siamesiske Sprog har en utrolig Rigdom paa ensbetydende Ord og Vanskeligheden ligger i at vide, hvilke af dem der høre til Hverdagssproget, de Fornemmes Sprog eller til det hellige poetiske Sprog. Det Ord, som muligt passer i Poesien, kan paa ingen Maade anvendes til Hverdagsbrug og omvendt. Det gaar aldeles ikke an at tiltale Kongen med Hverdagssprog, ja man er endog saa høflig at man siger: Hans Majestæt Næsen og Hans

Majestæt Sengen osv., hvorved menes Kongens Næse og Seng.

Det vilde saaledes være en ret vanskelig Sag for en Udlænding at benytte det siamesiske Sprog ved Hoffet, men da saavel Kongen som de fleste Prinser, Ministre og Hofembedsmænd ere det engelske Sprog mægtige, hjælper dette Volapyk ud over alle Besværligheder. Hvordan det nu end er, Siameseren taler eller synger sit Sprog godt og ved at benytte de Ord, han skal anvende, som Forholdene byde. Dertil kommer at grammatikalske Regler eksisterer egentlig kun for Skriftsproget. Ordenes Udtale og Anvendelse kan kun læres ved Brugen. Et og samme Ord kan være Navneord, Tillægsord, Udsagnsord og Biord, og man tilføier det fornødne Ord, der nærmere bestemmer Betydningen. Udsagnsord ere altid i Nævneform. Formen og Tiden betegnes ved Partiklen. Navneordene ere i Almindelighed dannede af to Ord som betyder Aarsag og Virkningen; saaledes f. Eks.: Taarerne er Vand fra Øjnene — nam-ta. Mælken er Vand fra Yveret. Eller man siger: En Frugt er Barnet fra Træet — luck-ton-mai, Floden er Moder til Vandene — me-nam, der siges ogsaa Roret er Tigerens Hale — hang-sua — Knasterne ere Træets Øje — ta-ton-mai. En Særegenhed ved Thai-Sproget er at ved Brugen af Talstørrelser sættes efter Hovedordet og Tallet et Navneord, som betegner den Art, den Slags hvortil Hovedordet henregnes. For at betegne to Mænd siger Siameseren — manut-song-khon = af Mænd to Personer, to Bøfler — khuai-song-tua = af Bøfler to Dyr, to Knive — mit-song-lem = af Knive to Knivsblade. Eksemplerne kunne varieres i det Uendelige. Man har i Begyndelsen Vanskelighed ved at gøre sig fortrolig med disse Talord, da det ikke altid er let at gætte til hvilken Genstand Tallet bruges og

hvortil det hører, men med Vane og Paapasselighed kommer man dog temmelig let over Besværlighederne.

Er man i Forlegenhed, gør man bedst i at søge en Sammenligning til Genstanden, man skal udtrykke og det Tal man skal bruge. Hvis man vil sige to Aarer, skal man huske paa, at Aaren, har en vis Lighed med en Kniv, og man anvender samme Talord som foran dette Substantiv. Saaledes vil man sige: khico-song-lem = af Aarer to Blade. Det siamesiske Sprog har hverken Dialekt eller Bondesprog. Kun i Ligor og Jung-Salang mærker man ikke de 5 Toner. Kineseren radbrækker i en skrækkelig Grad Thai-Sproget og dog have de næsten alle en sand Mani for, ved hver given Leilighed at vise, hvor lidt de kan deraf. Det siamesiske Sprog har sine eiendommelige Udtryk, sin særegne Aand og Valget af Ord fordrer betydelig Kendskab. Uheldigvis ere kun faa Indfødte istand til at undervise tilfredsstillende i deres eget Sprog. Siameserne ere meget stærke i efterlignende Harmonier, elsker Fyldekalk og Ordrigdom, hvoraf de paa en beundringsværdig Maade forstaa at gøre Brug. De sætte Pris paa Ordspil og de lykkes godt for dem.

Thaisfolkene skriver, ligesom vi, fra venstre til høire og tidligere paa saa grovt Papir, at Europæere havde Vanskelighed ved at gøre skriftlige Forretninger med dem. Heldigvis har Kongen forbudt Brugen af det grove Papir, og det, der nu anvendes, er af fremmed Oprindelse. De hellige Bøger ere skrevne i Bali Sproget og paa Palmeblade med Oversættelser i Thai Sproget. Den verdslige Litteratur bestaar af 250 Arbeider c. 2000 Bind, der sikkert kunde studeres med stort Udbytte, da de indeholde Aarsbegivenheder i de nordlige Kongeriger, Forhold vedrørende Sajams Konger, Love, Lægebøger, Astronomi, Astrologi, kinesiske Annaler, Love og

Skikke ved Hoffet, Historier, Romaner, Digterværker, Theaterforhold og meget Andet.

Sagnet gaar, at der har været mange flere Værker, som nu ikke findes mere. Man overraskes ved at finde Fabler, som ganske ligne de gamle Fabeldigteres. Æsop var efter Historien, paa 43 Aar nær, Samtidig med Somanakho-dom. Begge Forfattere har de samme Fabler. Skulde de begge have benyttet samme Kilde? Spørgsmaalet fortjener at løses og undersøges grundigt. Blandt andre Fabler er der dem om Ulven og Storken og Ulven og Jægeren.

Der er næppe mere end en europæisk Mand, der har været det siamesiske Sprog fuldkommen mægtig. Det var den for ca. 60 Aar siden afdøde Biskop Pallegoix, Han forstod saa godt at trænge ind i dette Sprogs Aand, at det lykkedes ham at fastslaa Regler i en Grammatik og en Ordbog — to geniale Værker. Kong Mongkhut, der satte stor Pris paa Biskoppen, som var saa dygtig i Behandlingen af Thaisproget, kaldte ham for sin-kru, sin Mester og Lærer.

Da den ærværdige Geistlige døde og hans Lig førtes forbi Slottet, lod Kongen heise det siamesiske Sørgeflag og lod afgive Sørgesalut, hvorefter han gik ned til Flodbredden for at se den Afdødes Baare, og da hans Omgivelser syntes forundrede over denne sjældne Hyldest sagde Kong Monghut: I maa ikke tro, at jeg vilde optræde saaledes ved nogen anden sang-kharats Baare, men han som her hviler var Mesteren fremfor alle, lader os bøie os for hans Aske! En smuk Hyldest til en fransk Biskop fra en barbarisk Konge, som vidste, trods sit orientalske Hovmod, at bøie sit Hoved for Videnskaben og Geniet.

Hvor meget, der til Forstaaelse af det siamesiske

Sprog afhænger af Øret, kan ses af følgende Eksempel: khåo bok khao va klåi krung kao mi khåo pen rùb khåo mi khåo khåo mén khao mai khåo — hvilket betyder: Man siger at der tæt ved den gamle Hovedstad findes et horndannet Bjerg, hvor der vokser en hvid Ris, der lugter saa stygt at den er uspiselig; og ligeledes i Sætninger som disse: Khai khai kai khai na khai? — ha nie khai pha-khai khai, hvis Mening er: Er der Ingen i Staden som sælger Æg? — Sælgeren er syg. Her er Ordet Khai ligesom ovenfor Ordet Khao benyttet adskillige Gange og har forskellig Betydning, hvilket ikke kan misforstaaes af nogen siamesisk Tilhører, der er fortrolig med den forkortede, forlængede og forskelligt betonede Udtale af Ordene. I Kinesisk findes det samme, som til Eks.: Chi chi chi chi lu ɔ: Jeg kender Veien til Stedet. Hioh chi chi poh wei ju chi chi chi ynow chi chi chi ynow wei yü chi chi shih ɔ: at kende Dydens Fordringer er vigtigere end at vide, hvad Dyd er, men Kendskab til disse Fordringer er mindre vigtig end det at rette sig efter dem.

Det Side 78 omtalte grove Papir fremstilles af Barken af et Træ eller en Plante, som Siameserne kalde Khri. Barken knuses til en Deig, der mættes med Vand og løber ud i en kvadratformet stor Ramme med et grovt Stykke Tøi strammet i Bunden. Her ligger det tynde Lag Papirmasse og tørres i Solen, hvorefter det er færdigt til Brug. Blæk kan ikke benyttes til at skrive med, da det løber ud. Produktet ligner nærmest grovt Indpakningspapir. Siameseren benytter en blød Sten eller Fedtsten som Skrivemateriale.

Af Ordbøger i det siamesiske Sprog findes der: Pallegoix: Dictionarium linguae Thai. (Paris 1854).

L. Ewald: Grammatik der Thai oder Siam Sprache. (Leipzig 1881).
Wershoven: Lehr- und Lesebuch der Siam Sprache und Deutsch, Siamesisch Wörterbuch. (Wien 1892).

SIAMS UDENLANDSKE HANDEL.

Totalværdien af Bangkoks udenlandske Handel hvilket er omtrent ensbetydende med hele Siams gik i Aaret 1896 op til: $ 51,407,240 mod $ 44,665,211 (Sølv) 1895. Af denne Omsætning i 1896 var over 30 Millioner Udførsel og over 21 Millioner Indførsel. At Forretningen i Bangkok er stærkt stigende, kan ses af Tallet fra 1892, der var $19^1/_2$ Million, hvoraf 10 var Udførsel og $9^1/_2$ Indførsel. Ris udgør den overveiende Del af Eksporten og afskibes til Hong-Kong, Singapore, Europa og Brasilien. Forholdsvis lidt gaar direkte til Amerikas Fristater, som dog over Hong-Kong køber ganske betydeligt.

Siams Ris er af god Kvalitet og Begæret for den er stigende. Den samlede Udførselsværdi i 1896 gik op imod 21 Millioner Dollars Sølv. Udførslen af Ris fra Bangkok i 1899 beløb sig til omtrent 7 Millioner Piculs, hvilket er betydeligt mindre end Aaret forud, Hvorledes Udsigten til den nu kommende Høst stiller sig er vanskeligt at sige, da Regnen delvis er udebleven.

Eksporten af Teaktræ, hvis Udførselsværdi i Størrelse kommer næst efter Ris, beløb sig i 1896 til over $2^1/_2$ Million Dollars i 1897 til næsten 3 Millioner, medens 1898 udviser $1^3/_4$ Million.

Nedgangen for dette sidste Aar, skyldes hovedsagelig Transportvanskeligheder, foraarsagede ved Flodernes lave Vandstand. Teaktræ benyttes fornemlig til Skibsbyggeri og den engelske Marine er stor Forbruger af bedste Sort Træ. Af Indførslen udfylder Tekstilfabrikata Hovedsummen og Europa er den vigtigste Leverandør heraf. Amerikas Udførsel til Siam er kun ringe i Forhold til andre Landes og da Amerikanerne anse Bangkok for et af Østens bedste Markeder ere de meget misfornøiede derover. De sige, at hvis de havde en saadan Lettelse som Suez-Kanalen giver Europæerne, i en Mellemhavs Kanal i Amerika, vilde deres Land kunne optage Konkurrencen. Europa har, saaledes som Sagerne nu staa, et Forspring af 6 à 9 Dage fremfor dem, men hvis de fik en Kanal mellem Havene — Panama eller Nikaragua — vilde New York, Philadelfia, Boston og Baltimore have nærmere Vandvei end Europa til alle Havne nord for Hong-Kong, som for Eksempel til Shanghai, Tientsin, Kobe, Yokahama og Vladiwostock og hvad sydligere Byer angaar, vilde de være ligestillede, medens de kom betydeligt nærmere til Australien, Ny-Zeeland og Sydhavsøerne end deres Konkurrenter i den gamle Verden.

Efterstaaende følger en tabellarisk Oversigt over Siams Indførsel og Udførsel i 1896 saa nøiagtig, som den kunde faaes hos Toldvæsenet; Beløbene ere ansatte i meksikanske Dollars, der er det Halve værd af amerikanske Gulddollars.

Tallene vil næppe variere meget for de nærmest efterfølgende Aar. For de større Artiklers Vedkommende vil de paa sit Sted findes noterede.

Indførsel.

	Meksikanske Dollars
Messing og Kobber Varer	210,635
Biskuits	49,396
Betelnødder	110,589
Rødt Tøi	62,127
Dowlas o. a. l.	8,984
Kammerdug	2,497
Seildug	21,407
Chowls	827,383
Skærende Instrumenter	41,438
Kobberplader	15,631
Kobbermønter	439,940
Patroner	1,256
Pottemagervarer	172,733
Tøiæsker	19,115
Lys	11,439
Kul	71,235
Trækul	48,789
Kokusnødder	145,786
Cigarer	24,048
Dynamit	12,845
Dadler	21,404
Lervarer	43,961
Modeartikler	7,261
»Kinesiske Pistoler«	75,700
Brændselsved	5,408
Mel	109,597
Frugt	159,948
Guldblade	1,035,956
Glasvarer	184,205
Gunni Sække	722,136
Guldpapir	942
Hvidløg	130,217
Isenkram	314,956
Hatte	101,362
Jern	42,366
Guldsmedarbeide	101,228
Joss Papir	48,149
Joss Stilke	60,328
Linned	3,829
Bly	30,263
Likører og Vine	243,568
Muslin og Jaconet	19,501
Madapollam	17,268
Maatter	90,574
Maattesække	9,631
Tændstikker	224,840
Medicin	81,757
Maskineri	297,055
Bølgede Jernplader	96,148
Melasse	55,667
Forskelligt	2,040,497
Petroleum	548,657

	Meksikanske Dollars		Meksikanske Dollars
Lampeolie	207,751	Skotøi	49,983
Ricinusolie....	68,517	Sukker	397,079
Opium	999,315	Hvid Tvist....	138,912
Farvet Tøi-Stykvarer	138,252	Rød Tvist	84,711
Kattun og Sirts	444,914	Farvet Tvist...	246,287
Diverse Stykvarer.....	771,293	Guldtraad.....	13,212
Papir.....	91,515	Silketraad.....	11,065
Toldfri Sager til personligtBrug	165,093	Bomuldstraad..	24,840
Planker	65,801	Klenodier.....	5,542,517
Rifler og Ammunition	2,556	Tin.....	9,100
Hvidt Shirting.	541,285	Tagsten	10,971
Graat Shirting.	214,538	The	51,794
Silke Stykvarer	563,326	Tobak.....	65,701
Silke Flor	201,104	Solskærme....	99,626
Silke chowls ..	69,238	Nudler	58,036
Silke Benklæder	20,087	Vegetabilier ...	41,701
Raa Silke.....	18,172	Uldvarer.....	37,924
Sølvvarer	9,754	Bivoks	53,018
Staal.....	27,113	Zinkplader....	27,673
Sager til Skibsbrug	138,915	i alt i meksikanske Doll..	21,044,328
		Værdien i amerikansk Guld.	10,522,114

Indførslen for $18^{97}/_{98}$ viser omtrent samme Physiognomi. Petroleumsindførslen er dog tiltaget ret betydeligt.

Udførsel.

	Meksikanske Dollars		Meksikanske Dollars
Angraibark.....	540	Gamle Dyrehorn	3,097
Agillatræ	5,943	Bløde Dyrehorn.	13,144
Panserdyrskind .	1,807	Dyresener	2,583
Aske.....	3,918	Dyrehuder 1ma .	7,783
Betelnødder	2,417	Dyrehuder 2da ..	1,788
Bøffel- og Koben	19,344	Diamanter o. a.	
Bøffelhorn	44,334	Ædelstene ...	16,230
Bøffelhuder	294,436	Ibentræ.....	125,638
Bøffelhove	598	Elefanthuder ...	148
Trepang (Søpølser)	54	Elefantben	176
Svalereder	175,458	Æg	3,976
Okser..... ...	460,294	Fisk, Plahaang..	349,653
Bøfler	3,000	Fiskemaver.....	3
Bastardkardemomme	25,783	Fisk, Platoo....	88,530
Ægte Kardemomme	14,220	Fisk, saltede....	149,387
Catechu (Cutch)	1,762	Gamboge	19,162
Kayennepeberbælge	696	Gum-benjamin .	24,852
Renset Bomuld.	9,539	Gum-Damar....	5,852
Urenset Bomuld	24,350	Guld.....	17,793
Brændte Muslingskaller (Chunam).....	99,000	Hudstrimler....	3,284
Kanel	48	Hamp	348
Kardemommehylstre (Mel).	237,406	Heste	950
		Elfenben.....	25,702
		Indigo	108
		Krachitræ.....	2,112
		Krabonfrø	2,475
		Isfuglefjer.....	2,129
		Lotusfrø	12,490
		Læder	5,316

	Meksikanske Dollars
Salt Kød	28,302
Tørrede Muslinger	193,290
Mangrovebark .	1,122
Melonkerner...	343
Meksikanske Dollars	1,965,906
Bomuldsfrø ...	10,919
Løg.....	34,519
Plasalit	77,856
Pungtalaifrø...	12
Peber	276,748
Ærter	4,629
Pampelmos ...	728
Tørrede Krebs.	1,032
Tomme Krukker	9,035
Jernpander	624
Ponier	608
Ris	20,957,043
Ris, knækkede	214,945
Ris, Paddy....	39,468
Rhinoceroshorn	15,296
Rhinoceroshuder	9
Rubiner	20,000
Rokkeskind ...	18
Sapan (Rødtræ)	67,993
Stiklak (raa Lak)	110,729
Haifinner, sorte	136
Haifinner, hvide	380

	Meksikanske Dollars
Sukker	82,161
Salt.....	16,192
Slangehuder...	165
Raasilke	62,897
Adskilligt.....	880,389
Skildpaddeskal .	583
Tigerskind....	579
Tigerben	936
Tigerlim.....	13
Teelfrø (Sesam)	73,686
Teak Stumper.	22,289
Teak Tagspaan	82,487
Teak Brædder.	8,646
Teak Blokke..	941,519
Teak Planker..	200,826
Teak Tømmer.	1,373,246
Teak Stammer.	13,405
Teak Staver...	5,626
Tamarinder ...	5,950
Tobak.....	9,460
Talg	447
Fakler.....	96
Tin.....	45,720
The.....	1,368
Rosentræ	163,907
Jerntræ.....	330
Gultræ	421
Padootræ	28,067
Meksikanske Dollars...	30,362,912
Amerikansk Guld...	15,181,456

Værdien af Udførslen er i $18^{97}/_{98}$ stegen henholdsvis 2 og 6 Millioner hovedsagelig ved Ris.

Mel kommer næsten udelukkende fra de forenede Fristater og hvis Forretningen pousseredes kunde meget mere sælges. En Tid antog man, at Mel ikke kunde sælges i et saa stærkt risproducerende Land, Men Erfaringen har lært det Modsatte.

Petroleum. Der er stærk Konkurrence mellem amerikansk og Sumatra-Olie samt den ringere russiske Kvalitet. De kinesiske Handlende pleiede at blande amerikansk og russisk Olie for at sælge den som amerikansk, men nu er der sat en Stopper for det Uvæsen.

Maskin Olie sælges der meget af til Ris- og Savmøllerne og til andre Etablissementer med Maskineri.

Symaskiner sælges der mange af, hovedsagelig amerikanske.

Lamper, Skovle og Værktøi indføres der lidt af fra Amerika, men Priserne ere for høie for Køberne i Siam. Tyskland er Hovedleverandør af Lamper.

Klokker og Uhre kunde der sælges mange af, hvis Artiklen pousseredes og da især af billigere Sorter. Der sælges hovedsagelig amerikanske og tyske, medens mindre Partier komme fra England. Schweitz leverer et betydeligt Antal Lommeuhre saavel af Guld som af Sølv.

Maskiner og Maskindele. Endel første Klasses Arbeide er leveret fra Amerika til Brug for den elektriske Sporvei og store Mængder Jernbanemateriel til Korat-Banen kom fra England og Tyskland. I 1896 indførtes fra England store Mængder Rismøllemateriel og til en enkelt Mølle fra Frankrig. Noget Brobygningsmateriel kom fra Belgien.

Bicykler har endnu ikke vundet rigtig Indpas i Bangkok, men med de forbedrede Veianlæg vil der blive meget at gøre med denne Artikel.

Medicin, Materialistvarer og Kemikalier komme fra Amerika, Tyskland og England, særlig leverer det sidste Land, hvad der bruges i Rismøllerne.

Øl indførtes i store Mængder fra Tyskland, engelsk Porter er meget yndet, ogsaa amerikansk Øl synes at vinde Indpas.

Ginseng (en krydret Rod) nydes af den kinesiske Befolkning, og Størstedelen kommer fra Firmaer i Hong-Kong.

Henkogte Sager kunde der gøres betydelig Forretning i, og der er et stort Marked at oparbeide for saadanne Artikler.

Bomuldsvarer, Shirting, Dreil kommer hovedsagelig fra England. Hollandske Dreiler ere gaaede ud af Markedet.

Garn leveres hovedsagelig fra England, saavel hvidt som farvet. Schweiz leverer ligeledes meget farvet Garn, som synes at tiltale de Handlende. Hollandsk og belgisk Garn er næsten ikke i Markedet. Af vævede Sager kommer ganske betydeligt fra England, og af Kattun var det fornemlig Chowls, Paleys, Sarongs, Packames, Papoons og andre Klædningsdele til de Indfødtes Brug. Schweitz sælger ligeledes vævede Sager.

Singlets kommer i stor Mængde fra Spanien i ret simple Varer, men de sælges let; Spanien forsøger nu paa at fremstille bedre Kvaliteter, men kan deri næppe konkurrere med tyske, franske og schweitziske. Englands Indførsel er meget lille, da Kvaliteten er for god og desaarsag for dyr.

Bomuldstæpper kommer fra England via Singapore. Forretningerne gøres ikke direkte, da Singapore Firmaer køber i saa store Partier at Bangkoks Handlende ikke kunne faa saa gode Betingelser. Dette gælder for Kuli Tæpperne. Bedre Kvaliteter komme fra England og Frankrig.

Silke kommer fornemlig fra Kina og lidt fra Frankrig. Halvsilkevarer fra Frankrig, Tyskland og Schweitz.

Isenkram indføres fra Kina, Jernspande, Potter, Hængelaase etc. Fra Tyskland kommer skærende Instrumenter, Søm, Staalstænger, Save og File. England leverer Bølgeplader, gult Metal, Bly, Tinplader, Jernspande etc. Fra Amerika kommer Skovle, Økser og andet Værktøi.

Kobber-Mønter til Siams Regering kommer i store Mængder fra Tyskland.

Gummivarer kommer i Mængde fra Tyskland.

Sæber og Parfumer. Sæbe i Stænger kommer fra England, der ogsaa sender Parfumer. Tyskland leverer simple og Frankrig finere Sager.

Lertøi og Porcellain forsendes fra Kina, lidt fra Tyskland og tarvelige Varer fra England og Belgien.

Glasvarer fra Tyskland og Belgien, lidt fra Amerika.

Papir i stor Mængde fra Kina (Joss); Tyskland og Belgien leverer Skrivepapir af alle Slags; Østerig leverer Trykpapir.

Cement fra England behersker Markedet, men et Hong-Kong Produkt bruges meget. Japanesisk er faldet daarligt ud. Dansk Cement tilføres i de sidste Aar efter en stor Maalestok, der indførtes i $18^{97}/_{98}$ ialt for ca. 60,000 Dollars.

Farver og Olie, hovedsagelig fra England, saavel fine som ordinære Sager.

Anilinfarver, hovedsagelig fra Tyskland.

Tovværk. Indisk, Honkong, Manilla Varer regerer Markedet, da det er billigt og godt.

Hatte. Almindelige Filthatte fra Italien og Tyskland, bedre Sager fra England og Belgien. Straahatte fra Schweitz og Tyskland. Panamahatte fra Frankrig og Schweitz; disse sidste yndes meget af de Indfødte og der opnaaes gode Priser — 10 tical for Stykket.

Konserves hovedsagelig fra England, Tyskland, Frankrig og Amerika.

Brændevin i billige Varer fra Tyskland, bedre Kvalitet fra Frankrig.

Tændstikker, Japan har taget næsen hele Forretningen, da deres Produkt er billigt, men slet. Import 86 Millioner Æsker.

Skrivemaskiner fra Amerika.

Bivoks. Som Importlisten udviser, indføres der ret betydeligt heraf til Siam. Landet selv producerer en Mængde, Battambang er en af Hovedpladserne, men da Forbruget til Vokslys ved Tempeltjenesten og til Figurer af alle Slags, der gives som Offer til Præsterne er meget stort, er Landets egen Produktion ikke tilstrækkelig og Hovedtilførslen udefra sker fornemlig fra Yunnan.

Af Artikler, der endnu ikke ere indførte i nogen nævneværdig Grad, og i hvilken god Forretning, sikkert kunde gøres, om Sagen sattes ordentlig i Gang, nævnes: Traadsøm, Maskiner til Mine- og Mølledrift, Agerdyrkningsredskaber, Muddermaskiner, Pumper, Metalsager til Bygninger, glat og pigget Jerntraad, Stykgods, grov og fin Flagdug, Modevarer, Gummivarer, Vin, Brændevin, Bicycler, Dele til elektriske Anlæg, Bogtrykkerpresser

derne paa store europæiske og kinesiske Huse, men der er mere end en Snes Firmaer, der gøre betydelig Immed Tilbehør, derunder Typer, Læder, Nyt af alle Slags, Vogne, Seletøi etc. England har vistnok en Omsætning med Siam, der overstiger alle andre Landes tilsammen, men da Bangkoks Handel er under stadig Vækst og Udvikling, vil der altid være gode Udsigter for driftige Handelsmænd.

Det synes ifl. »Politique commerciale« at Indo China vil udvikle sig til et vigtigt Afskibningssted for Kautschuk, nu da de Indfødte efterhaanden have lært at skelne mellem de brugelige og ubrugelige Sorter, og da Kolonisterne have lagt sig efter at dyrke de Træer, der give den bedste Kautschuk.

I Kokin Kinas Skove findes et Træ, som ligner meget det i Sydamerika voksende, og det findes i langt større Mængder, end hidtil antaget. Træet vokser ligeledes i Kømpat-Egnen, Elefantbjergkæden, i Skovene ved Kysten og paa Øer i den siamesiske Havbugt.

HANDELSBETINGELSER.

Handelsforholdene i Siam ere vel ordnede og Bankvæsenet er ypperligt. Det er ligesaa let i Bangkok at trassere og omsætte en Veksel paa hvilkensomhelst vigtig By i Verden, som det er i London. Bangkok har to store Banker, Hong Kong- og Shanghai-Banken og den privilegerede Bank for Indien, Australien og Kina. Storhandelen vedrørende Indførsel og Udførsel er i Hæn-

portforretning og sælge videre til Tusinder af kinesiske og Indfødte Smaahandlende. De store Huse ere saavel meget kapitalstærke som godt ledede og ere nemme at komme til Forretning med. Bangkok er en kommerciel Hovedstad, et Midtpunkt for Fordeling til Markeder, hvis Folkemængde er over 5 Millioner. Ingen Købmand maa tro, at han i Siam kommer ind til et udyrket og tvivlsomt Marked, han vil finde de samme nemme Betingelser der som i Yokohama, Shanghai, Hong-Kong og Singapore. Den siamesiske Regering lægger færre Baand paa Handelen end de fleste andre Lande, og Fremmede behandles velvilligt af Folk og af Øvrighed, hvad enten de gøre Forretning i Bangkok eller reise i det Indre. Det taler høit til Siams Roes, at fremmede Reisende uden Pas kunne færdes over hele Kongeriget og dertil blive hensynsfuldt behandlede.

I Siam er der en stor Mængde Kinesere og det er egentlig dem, der ere de Vigtigste i Landet. I Virkeligheden ere Kineserne Siams Herrer. Intetsteds viser den mongolske Races Udvidelsesevne sig stærkere end i Bagindien og den overgaar endog Europæernes. Kineserne spille allevegne og i alle Forhold en overmaade vigtig Rolle og kunde det tænkes, at dette Folkeslag pludselig forsvandt fra Landet, vilde hele Siam staa stille, gaa tilgrunde. I Forretningslivet, saavel i det Store som i det Smaa, har Kineserne et mægtigt Overtag og da det er et dygtigt og nøisomt Folkefærd er Konkurrencen med dem vanskelig at optage.

Naar man holder Asiaterne udenfor, viser det sig at Interesserne omtrent ere fordelte saaledes: Først i Rækken kommer England, der som det først mødte Land har mere Forretning paa Siam end alle de andre tilsammen. Derefter kommer Tyskland, Danmark,

Frankrig, Amerika, Italien, Belgien, Holland, Japan, Schweitz, Østerrig og Norge. Englænderne raade over to meget vigtige Dampskibslinier mellem Hong-Kong, Bangkok og Singapore, de tre vigtigste Teaktræselskaber, adskillige af de vigtigste Rismøller, to Banker, tre Dagblade, tre store Import- og Eksport-Firmaer, mange betydelige Detailhandlerfirmaer, to Mineselskaber og yde dertil det største Bidrag af Fremmede, der ere ansatte i Landets Regering. Tyskerne raade over adskillige store Handelshuse, Rismøller og Detailforretninger. Der komme flere og flere tyske Dampere til Bangkok, og Regeringen har ansat Tyskere ved Jernbanen og i Postvæsenets Tjeneste. De Danske raade over et af Landets største Import- og Eksportfirmaer — det østasiatiske Kompagni — og have sat en Dampskibslinie igang fra København til Bangkok og andre asiatiske Byer. Danske Søofficerer have dannet og leder endnu den Siamesiske Marine.

Et Brev fra København til Bangkok kan man have Svar paa 10 Uger efter Afsendelsen.

Franskmændene raade over en Damperlinie fra Bangkok til Saigon og have oprettet en Bank, ligesom de ere interesserede i Minedrift. Det største Import- og Dampskibsselskab er under fransk Jurisdiktion, men Englænderne eie de fleste Aktier, medens Selskabet fornemlig bestyres af Tyskere, en ganske vist besynderlig Ordning, men Forretningen er udmærket. Amerikanerne har de to største Materialistfirmaer, og der er amerikanske Læger og Tandlæger. De eie største Parten af Aktierne i det elektriske Lys-Selskab, der har Eneret i Bangkok Belgiere og Japanesere have vist deres Interesse for Handelen ved at sende fuldt akkrediterede diplomatiske Agenter og Konsuler til Siam. I Landets Ministerier for Justits og for det Indre er der en hel Koloni af

Belgiere. Af Italienere findes nogle Detailhandlerfirmaer, og nogle Personer af denne Nation ere i Regeringens Tjeneste. Schweitzerne har et Firma der er i Fremgang. Østerrigerne have derimod kun faa Interesser, medens Normændene eie Størsteparten af de Seilskibe, der komme til Bangkok. Alt i alt er der over 1000 Europæere og Amerikanere i Siam, og to Trediedele af dem bo i Bangkok, men Englænderne ere langt i Overtal. Af de Dampskibe, der aarlig komme til Bangkok, er 87 % engelske og 7 % tyske.

Forretningen i Siam gaar for sig ganske som i Europa, de store Firmaer ere solide og Bank- og Børsforhold ere første Klasses.

Det maa vel erindres, at Siams Møntfod er Sølv, hvilket giver Anledning til forstyrrende Svingninger, der kunne volde Ulempe nok.

Sender man Konsignationer til Siam, bør de ikke være saa store, at Markedet trykkes deraf, thi endskøndt Bangkoks Forbrug i Løbet af Aaret er stort, gaar Varepartier ikke altid af i en Fart.

Naar man udfører Ordres eller konsignerer, maa man — som allevegne — passe paa, at man ikke har med Skelmer at gøre, og man bør altid huske paa, at man handler med et tropisk Land, hvorfor Varer maa udvælges og pakkes i Overensstemmelse dermed. Fugtig Varme, som altid er tilstede, volder hurtigt Skade, hvis ikke passende Forholdsregler tages. Da Veien til Bangkok er lang, maa al Emballage være stærk og forsvarlig.

Markedet i Siam tager ikke saameget Hensyn til Kvalitet som til Billighed. Billige Varer finde som Regel hurtigst Købere, og disse spørge ikke om Nationalitet, men kun om Pris. En stor Del af Handelen gaar over Singapore og Hong-Kong gennem kinesiske Importører,

der udgøre en vigtig Del af Bangkoks Handelsstand. Vil man derfor gøre Forretning paa Siam, er det fordelagtigt at have Agenter i de to nævnte Byer.

Bangkoks Marked ynder livlige Farver til Klædedragt og Nyheder af alle Slags, det har Anvendelse for mange forskellige Sager — blot de ere billige, saa behøver de ikke være varige. Der forestaar i Siam store Vandværks- og Kloak-Arbeider, som sandsynligvis ville blive konstruerede og gennemførte af europæiske Ingeniører, ligesom der tales om nye Jernbaner og Sporveie samt om Udvidelse af Telegraf- og Telefonsystemet. Store Fremskridt i enhver Hensende forventes, og dygtige Mænd fra alle Europas Egne ville komme til Bangkok med det Haab, at Kongens Europareise vil give sig Udslag i Koncessioner af enhver Art, Koncessioner, hvis Vigtighed og Værdi vil være ganske betydelig.

Telegrafarbeiderne bestaar i nye Linier til det Indre og et undersøisk Kabel fra Fastlandet til Øen Koh-si Chang udenfor Bangkoks Havn.

Den nye Jernvei — 150 engl. Mile — til Korat fra Bangkok er næppe færdig, men største Delen af Linien er aaben for Trafik. Der er flere Jernbane-Projekter under Omtale: til Chiengmai høit mod Nord, til Petcharburee mod Sydvest, til Pachim og Petriew mod Øst og til Anghin mod Sydost. Hvis disse Linier gennemføres, ville de i høi Grad bidrage til Siams Velfærd.

For Tiden reiser man som i gamle Dage fornemlig ad de talrige Vandveie, hvorigennem ogsaa megen Varetransport finder Sted. Et Par nye Kanaler ere fornylig konstruerede af private Selskaber, men Regeringen er sørgelig forsømmelig med at opmudre og vedligeholde de gamle. Hvis foretagsomme Folk, der raade over Muddermaskiner af Mellemstørrelser, vilde tage fat i

Siam, vilde der være stort og lønnende Arbeide for dem. De Maskiner, der for Tiden arbeide i Siam, ere gamle og af meget forældet Konstruktion. Bangkok har telegrafisk Forbindelse med hele Verden, og alle Firmaer benytte den fasttslaaede Kode. Handelsreisende behøve, som allerede anført, ingen Handelsbevilling og intet Pas, men der bør sørges for, at de blive godt akkrediterede. Siam har en høist ubetydelig Handelsmarine. Karantæne-Ordninger ere midlertidige og fungere kun naar Forholdene kræve dem; Tolden beregnes med 3 % af Værdien, undtagen af Vin og lignende Sager, der betale 5 %. Indførselstolden opkræves i Bangkok. I Paknam komme Toldbetjentene ombord.

Der er ingen Patent-, Forlags- eller Varemærkelov i Siam, men Fremmede ville blive tiltalte, naar de bryde internationale Traktater. Der er ingen Lov, der paabyder, at mærke Varer med Angivelse af Oprindelsesstedet.

I Mai Maaned (1900) har den siamesiske Regering atter henvendt sig til den engelske Regering om en Kontrollør for Toldvæsenet, For 5—6 Aar siden sendtes en Embedsmand til Bangkok for at omordne Toldtjenesten og Forholdene, men blev mødt med saa megen Uvillie af Toldforpagterne, at det var ham umuligt at udrette noget Nyttigt, saaledes at hans Embede, før han endelig opgav det, var bleven en ren Sinekure. Mr. Mitchell Innes, der er den siamesiske Regerings finansielle Raadgiver, har øiensynlig strammet Prins Damrong op, thi nu tilbydes der 1000 £ aarlig til en kyndig Mand, ikke over 35 Aar, der er oplært i den engelske Toldtjeneste, med Forpligtelse til mindst 3 Aars Tjeneste og hvis Forholdet fortsættes ud over den Tid, da stigende til 1400 £.

Der er i Siam endnu store Strækninger, som ikke

ere aabnede for Civilisationen og deriblandt Egne paa Østsiden af den malayiske Halvø. Mr. Sheat af Cambridge, der i Begyndelsen af dette Aar (1900) blev udsendt for at undersøge de hidtil næsten ukendte siamesiske Malaystater fortæller: Fra Bangkok seilede vi i den siamesiske Regerings Yacht til Singgora, som ligger ved Mundingen af et Indhav og som er den siamesiske Regerings Hovedkvarter for Østkyst-Staterne. Fra Singgora drog vi lige op langs Indhavet, hvis fjerneste Del, saavidt vides, kun engang tidligere er besøgt af hvide Mænd. Idet vi lagde Veien indad i Landet, mødte vi adskillige Eksempler paa de Indfødtes mærkelige Begravelsesmaade. De døde Legemer, som vi saa, vare indsvøbte i Bambusmaatter og hængt op i Træer 8 Fod fra Jorden og vare omgivne af tornede Buske for at beskytte Ligene mod vilde Dyr. Efterhaanden som Benene falde ud gennem Maattens Aabninger opsamles de og brændes. De Indfødte her ere meget ilde berygtede, men vi havde ingen Vanskeligheder med dem. I de samme Egne traf vi nogle Individer af Phram Folket, hvis Skikke ere høist eiendommelige. De begrave deres Døde i en siddende Stilling og Ligets Haar fæstes til nogle Tværpinde, der findes i den opretstaaende Ligkistes øverste Del. Dette Folkeslag, som sikkert aldrig tidligere er omtalt af nogen europæisk Reisende ligne aldeles ikke Malayere, og de sige at de nedstamme fra Indien. De have nogle hellige Bøger, skrevne i en eller anden indisk Dialekt, som ganske vist ingen af dem kan tyde, men som de sige indeholde Beretning om deres Historie fra dengang de forlod deres indiske Stammeland. Deres Høvdinge gøre Fordring paa at være betydelige Personer og de betragte Hovedet som en særlig hellig Del af deres Legeme, fordi en af deres Guddomme Phra-Put-Ti-Chan, ifølge Traditionen, engang har siddet paa Hovedet af en af

deres Forfædre. De ere iførte en hvid Klædning og en løierlig hvid Hue, dannet af circa 30 Folder eller Læg hvidt Lærred, som de bære uafbrudt aarevis, og de sige, at de ikke ere forpligtede til at bøie sig for nogen jordisk Magt. Dette Folkefærd, der var meget venskabeligt mod os, synes ifærd med at uddø, og for Tiden er der kun nogle faa Familier samlede i afsidesliggende Landsbyer i Slettelandet. Hvad denne Del af Siam angaar, har Regeringen gjort mere for at ordne og fæste civiliserede Forhold i disse barbariske Østkyststater, end man hidtil har antaget. Retfærdighedens Haandhævelse er gennemført og Skatteindkrævningen gaar for sig paa tilfredsstillende Maade.

SIAMS MØNT, MAAL OG VÆGT.

Pengevæsenet. Siams Møntenhed er Tical, og 1 Tical er værd 60 cents af en meksikansk Dollar og gaar op og ned i Guldværdi, eftersom den meksikanske Dollar stiger eller falder. Da den meksikanske Dollar er værd 50 cents amerikansk, følger deraf, at en Tical er værd 30 cents amerikansk.

1 Cattie = 80 Ticals = 48 Dollars, 1 Tamlung = 4 Ticals = 2,40 Dollars. 1 Tical i Siam er lig 4 Salungs, 8 Fuangs eller 32 Phaïs.

Vægtforholdene. 1 siamesisk Chang er lig to kinesiske Catty og svarer til $2^2/_3$ lbs avoir dupois.

Den siamesiske Vægttabel ser saaledes ud:

4 Baht	gør	1 Tamlung.
20 Tamlung	—	1 Chang.
50 Chang	—	1 Haph.
100 Haph	—	1 P'Ahrah.

Maal. Flydende Maal (Regeringsstandard) er som følgende:

4 Chauk gør 1 K'anahn (eller Kokusnødskal, der kan tage 830 Tamarindekærner).

20 K'anahn gør 1 Tang (eller Træspand).

Tørt Maal er saaledes:

830 Tamarindekærner gør 1 K'anahn.
25 K'anahn — 1 Sat (Bambuskurv).
80 Sat — 1 Kwien (Karre).

Naar der maales Ris etc: 1 Kwien er lig 46,875 engl. bushels. I Omsætninger, hvor Tang (Træspand) benyttes, er Reglen:

20 K'anahn gør 1 Tang.
100 Tang — 1 Kwien (Karre).

Flydende Sager ere ogsaa ofte maalte paa denne Maade, men naar der handles om større Partier, sælges de meget hyppigt efter Vægt. 1 Tical har Størrelse og Form som en almindelig Hasselnød og veier 15 Gram. 2 og 4 Ticalmønter findes ogsaa, veiende 30 og 60 Gram. Der er et Indsnit paa den ene og 2 indtrykte Præg paa den anden Side. Den Mønt, der hedder Fuang er af Størrelse som en Ært og en Phai som et Hampefrø.

BANKER ETC. I BANGKOK.

Banker:

Hong-Kong and Shanghai Banking Corporation.
Banque de l'Indo-Chine.
Chartered Bank of India, Australia and China.

Mercantile Bank of India Ltd. Windsor & Co., Agenter.

National Bank of China Ltd. Clarke & Co., Agenter.

Klubber:

Bangkok United Club.
German Club.
Bangkok Gymnastic Club.
Bangkok Sailing Club.
Bangkok Gymkhana Club.
Bangkok Gun Club.
Krung Thepe Rifle Association.
Royal Bangkok Golf Club.
Bangkok Ladies Library Association.
Japanese Club.

Apotheker:

American Dispensary.
English Pharmacy.
British Dispensary.
B. Grimm & Co. Dispensary.
Bangkok Dispensary.
Bangkok City Dispensary.

Hospitaler:

Bangrak Hospital. Regerings Hospital beregnet paa Udlændinge. T. H. Hays, 1ste Læge.

Bangkok Nursing Home.

Bangkok General Hospital (On Klong Loh Poh Vome). Under de barmhjertige Søstre.

Hôteller:

Oriental Hotel. Importør af Fødevarer og Hotelfornødenheder.

Palace Hotel.

Royal Hotel.

Importører, Fabriksagenter, Grossister etc.

Abdultyeb Esmailje, Kommission. Hovedkontor i Bombay.

Alibhai & Chandabhai & Co., Kommission.

Goolamhoosain Abdoolcader, Kommission.

The Arracan Co. Ltd. Importør, Rismølle, Assurance. Hovedkontor i London.

The East Asiatic Co. Ltd. København, Bangkok. Savmølle, Importør og Eksportør.

The Borneo Co. Ltd. Sav- og Rismølle, Import og Eksport.

Ban Hong Long & Co. Købmænd.

B. Grimm & Co. Importør, Materialvarer.

Bangkok Electric Light Syndicate.

Bangkok Tramways Co. Ltd.

Bombay-Burmah Trading Corporation Ltd. Import og Eksport, Landeiere.

Bangk'olem Printing Office. S. J. Smith, Eier.

H. A. Badman & Co. Skrædere, Klædehandlere, Modehandlere etc. Importerer skærende Instrumenter, Guldsmedearbeide, Kufferter, Papir, Parfumer, Modesager, Hatte, Klædninger, Sko og Støvler, Seletøi, Sadelmagerarbeide, Cigarer, Cigaretter etc.

The Bangkok Dock Co. Ltd. Skibsbyggere, Kontrahenter. Import af Maskineri, Værktøi, Jern og Staal.

A. Berli & Co. Importør af Isenkram, Værktøi,

Metal, Glas- og Lervarer, Bomuldsvarer, Konserves etc. Eksport, Huder, Horn, Benzoin, Peber, Teaktræ etc.

S. Cardu & Co. Arkitekter og Savmølleeiere.

F. Chit & Co. Købmænd.

Clarke & Co. Kommission. Interesserede i Mine-, Træ- og Lermaskineri. Import: Mel, Sukker, Konserves, Petroleum etc. Eksport: Ris, Teaktræ, Peber etc.

Denny, Mott & Dickson. Tømmerhandlere, Savmølle.

Falck & Beidek. Importør af Jernbanemateriel, Maskineri, Værktøi, Jern, Staal, Isenkram.

I. Ferrando. Arkitekt, Kontrahent.

Hermes Provision Store. Importør af Urtekram, Konserves, Cigarer, Likører etc.

G. Hunsley. Kontor i New Klong. Ingeniør, Landmaaler og Bygmester.

Kaishu Isonaga. Fotograf.

Jourdan & Chalant. Import og Eksport.

Kerr & Co. Import, Kommission, Agenter for Fabriksvarer.

Charoen Krung. Fotografer og Fotografisælgere.

Kiam Hoa Heng & Co. Import, Grossist, Jernhandler, Agentur.

Klong Mohn Brick works. Producerer Mursten og er interesseret i dertil hørende Maskineri.

Kong Saan Cement Roofing and Paving Tile Factory, er interesseret i Maskiner til Lerarbeide.

Koh Mah Wah & Co. Købmænd. Import af Jern, Isenkram og Værktøi.

Vang Lee & Co. Kommission, Rismølle.

Robert Lentz & Co. Fotograf.

A. Markwald & Co. Købmænd. Import, Eksport og Rismølle.

Mename Engine Works. Ingeniører, Messing- og Jernstøbere, Kedelfabrikanter.

W. Moore. Kontrahent og Mølleforsyner.

Paknam Railway Co. Ltd. Jernbanemateriel etc.

I. I. Reichmann & Co. Købmænd.

A. W. Schmidt. Kommissionær, Købmand. Import. Maskiner, Værktøi, Jern, Staal, Isenkram, Papir, Garn, Tekstiler, Likører etc.

Low, Ban, Seng & Co. Købmænd, Rismølle.

Buan, Hoa Seng & Co. Skibshandlere, Isenkram.

Siam-Canals, Land & Irrigation Co. Ltd. Interesseret i alt dertil hørende Maskineri.

Singapore and Straits Aerated Water Companys Agency.

Siam Forest Co. Savmølle og Landeiere.

Societé des Mines de Kabin. Tin-Miner.

S. Tissemann & Co. Sølv- og Guldsmede.

Wattana Gold Mines. Maskiner, Værktøi.

Windsor & Co. Import, Eksport, Rismølle.

Sagførere:

E. V. Kellett.

W. A. G. Tilleke.

C. J. Naylor.

A. Bidovlac.

A. Teutsch.

Luang Sunthorn Kosa.

Khoon Luang Phra Kraisee.

Tidsskrifter:

»The Rachakitchanubeksah«. Regeringens Blad.

»The Vajirayana«. Maanedlig, litterært.

»The Yuttha Kot«. Maanedlig, militært.

»The Tammasat«. 14-Dags.

»The Seng Arun«. Missionærtidende, maanedligt.
»The Bangkok Times«. Dagblad. Engelsk og siamesisk.
»Siam Observer«. Trykkeri.
»Siam Free Press«. Trykkeri.

Læger:

H. Adamsen, M D.
G. B. McFarland, M.D.
J. W. MaKean, M.D.
J. B. Thompson, M.D.
W. A. Briggs, M,D.
P. T. Carrington, D.D.S., M.D.
C. H. Denman, M.D.
T. H. Hays, M.D.
H. Campbell Highet, M.D.
G. H. Lasson, M.D. (Dansk).
Jai Sanit Wongse, M.D.
P. A. Nightingale, M.D.
E. Reyter, M.D., Kongens Læge.
G. G. Scaparone, M.D.
C. Tian Hee, M.D., Hospitals-Inspektør.
J. S. Thomas, M.D.
W. B. Toy, M.D.

Rismøller:

Arracan Co., Ltd.
Bangkok Rice Mills Co.
Borneo Co., Ltd.
Bukkalao Rice Mill.
Guan Hong Joo Saimon Rice Mill.
Guan Hong Sin Steam Rice Mill.
Hah Lee Chang Rice Mill.
Hap Hin Lee Rice Mill.

Hluang Narison Rice Mill.
Kim Ching & Co.
Kim Lee Rice Mill.
Kwang Huck Seng's Rice Mill.
Loh Ban Seng's Rice Mill.
Long Heng Lee Rice Mill.
Markwald & Co.
Model Rice Mill.
Petriew Steam Rice Mill.
Phya Chaduk Rice Mill.
Poh Chin Soo's Steam Rice Mill.
Poh Huat's Rice Mill.
Rookors Rice Mill.
Saimoon Steam Rice Mill.
Samsen Rice Mill Co.
Siam Rice Mill.
The Petriew Nong Bua Rice Mill.
The Tit Guan Rice Mill.
Wang Lee Mill.
Wat Takien Rice Mill.
Windsor & Co.

Dampskibs-Agenter:

Rickmers Line, Bremen.
North German Lloyd, Bremen.
Union Line of steamers.
Kingsin Line, Hamburg.
Austrian Lloyd, Trieste.
Sunda Line, Hamburg.
Navigazione Generale Italiana, Genoa.
M. Samuel & Co's »Shell Line« of steamers, London.
Indo-China Steam Navigation Co., Ltd. — Agents A. Markwald & Co., Ltd.
Scottish Oriental S. S. Co., Ltd.

The Canadian Pacific Steamship and Railway Companies.

The Ocean Steamship Co. Agenter: Windsor & Co.

Tanju Line of steamers. Agenter: Wang Lee & Co.

Shire Line of steamers. Agenter: the Borneo Co., Ltd.

Det kan maaske have sin Interesse at se, hvad Politikens med »Annam« udsendte Korrespondent skriver om de Forhold han i Siam har havt Leilighed til at iagttage.

(Politiken af $^{26}/_{2}$ 1900).

Hongkong, 21. Jan. 1900.

Den danske Koloni i Bangkok er mindre, end man antager, ialt ca. 50 Mennesker. Af disse tilhører de 25 Flaaden og sorterer direkte under Admiral Richelieu. De 25 andre er civile og er ansatte i en af de følgende 4 Virksomheder: Paknambanen, Sporvognen, Bangkoks elektriske Lysstation og Det østasiatiske Kompagni. Den første af disse Virksomheder sorterer under siamesisk Lov. De sidste 3 er underkastede dansk Retsbeskyttelse og er ligesaa sikrede med Hensyn til Eiendomsret og Koncessioner, som om de laa paa dansk Grund.

I de følgende Linier skal vi efter Selvsyn og saa nøgternt som muligt give en Skildring af de 4 Virksomheder.

Paknambanen er en smalsporet Bane af 4 danske Miles Længde. Den udgaar fra Bangkok og løber i sydlig Retning langs med Floden. Koncessionen blev i Midten af Firserne given til Admiral Richelieu og Englænderen, Kapt. Lofthus. Banens Anlæg blev

overdraget til et engelsk Ingeniørfirma, der lod Arbeidet udføre af den danske Ingeniør P. B. C. Kinch (paa den Tid ansat i Firmaet). Paknambanen, der var den første siamesiske Jærnbane, kostede ikke meget at anlægge, idet den i hele sin Længde løber over fladt Land. Materiellet er net, men simpelt. Banen eier 4 Maskiner og udsender daglig et Tog i hver Retning. Stationerne er aabne Tropestationer og Vognene er indrettede med Siddepladser paalangs, nøiagtig som i danske Sporvogne. En Del af Aktiekapitalen eies af Siamesere, f. Eks. er selve Kongen Aktionær, men Hovedparten af Kapitalen er dog paa danske Hænder. Banen, der væsentligst benyttes af Indfødte, begyndte med at give 5 %. Den giver nu 8 %. Man tænker paa at forlænge den, men har foreløbig ikke den nødvendige Koncession. Driftsinspektøren er en dansk Mand ved Navn Hansen, der paa Grund af sine tekniske Indsigter og personlige Elskværdighed er meget høit anskreven i sin Direktion.

Den elektriske Sporvei gennemfarer Bangkok i Byens hele Længde, d. v. s. en Strækning saa lang som fra Kongens Nytorv til Charlottenlund. Koncessionen til Sporveien blev i Midten af Firserne givet til daværende Kaptein Richelieu, der overdrog sine Rettigheder til et Aktiekompagni. Sporvognen, som byggedes af et Ingeniørfirma, i hvilket P. B. C. Kinch arbeidede, blev oprindelig trukken af Ponyheste, men efter at Selskabets administrerende Direktør, Ingeniøren Aage Westenholz, havde foretaget en Studiereise til Nordamerika, besluttede man at gaa over til elektrisk Drift, og under Hr. Westenholz's kloge Ledelse fik Bangkok en stor elektrisk Sporvei, længe før en saadan fandtes i Berlin, Hamborg eller København. Det viste sig hurtigt, at Sporveien paa Grund af Bangkoks Udstrækning var et ypperligt Aktiv. Aktiekapitalen er 280,000 Ticaler

(ca. 300,000 Kr.), hvoraf der sidste Aar blev svaret 12 %; men hvor stærkt Indtægten stiger, kan sluttes deraf, at Overskuddet i det første Halvaar af indeværende Aar har været 10 %. Selskabet eier 20 Vogne der i alt væsentligt er indrettede som de danske elektriske Vogne, kun er de smallere og mindre elegante. Vognstyrerne og Konduktørerne er Siamesere eller Malayer. De bærer lette Uniformer og røde Sko, men i Varmen kaster de Overtøiet og gaar paa bare Ben. Ofte træffer man i Personalet de saakaldte Luchiens (Blanding af Siameser og Kineser, som bærer Pisk). Folkelønnen er meget ringe, nemlig 30 Kr. om Maaneden for 20 Dages Arbeide. Folkene arbeider 6 Dage i Træk og har fri i 3 Dage, endelig har de fleste Funktionærer om Sommeren Ferieophold med Tilladelse til at reise op i Landet. For Overtrædelse af Reglementet idømmes Personalet Mulkter, som de sædvanlig anmoder om at faa konverteret med Prygl. Til Sporveiene hører et Maskinværksted, hvor Reparationer udføres af Kinesere, der er dygtige Mekanikere. Desuden hører til Virksomheden en elektrisk Lysstation, der bestyres af en af de jovialeste Danske i Bangkok, Hr. Hansen. Hele Sporveien ledes af Driftsinspektøren, Hr. Jacobsen, der er en lige saa overlegen dygtig Sporveismand, som han er en skattet Selskabsmand.

— Enhver der har spaseret gennem Bangkok, vil længe i sin Erindring bevare Billedet af den elektriske Sporvogn, der kommer susende gennem Gadefærdslen, stoppende fuld af siddende og staaende halvnøgne Siamesere og Kinesere, hvoraf utvivlsomt mange kører for deres Fornøielse. Østens Mennesker eier paa engang den Ladhed og den Livfuldhed, der skaber Passagerer for en Sporvogn. I Begyndelsen forefaldt der, som man kan tænke, en Del Ulykker, særlig foranlediget ved Fodgæn-

gernes Uagtsomhed. Dette gav Anledning til, at de overtroiske Indfødte betragtede Sporvognen som et ondsindet Væsen, og længe fandt man i Vognene Guldpapir og Rester af Røgelse, som Kineserne i Smug havde afbrændt for at uddrive de onde Aander. Siameserne tror endnu, at det er Traaden foroven, der trækker Vognene ved at hale afsted med Stangen. Elektriciteten kalder de for Himlens Ild, og Driftsinspektøren, Hr. Jacobsen, hedder »Herren over Himlens Ild«.

Det elektriske Lyskompagni blev anlagt for en halv Snes Aar siden af siamesiske Nobelmænd og Prinser, der dog ikke magtede at løse en saadan Opgave. Om Siamesernes Administration faar man en Forestilling, naar man hører, at Konsumenterne maatte betale vist for hver Lampe, uden Hensyn til om Lampen benyttedes eller ikke. Selvfølgelig lod da Siameserne deres Lamper brænde hele Døgnet. Det siamesiske Selskab, som havde faaet Tilskud af Regeringen, gik fallit, og for at blive dækket maatte Regeringen selv overtage Selskabet. Et Par amerikanske Spekulanter, der traadte til, manglede Kapital, og hele Foretagendet gik sin Opløsning i Møde, da et dansk Konsortium forrige Aar indledede Underhandlinger med Regeringen og oprettede et dansk Aktieselskab, der konstituerede sig med Halvdelen af sin Bestyrelse i København, Halvdelen i Bangkok. Westenholz blev administrerende Direktør. Dette Selskab havde, forinden det blev dannet, sikret sig Koncession og Eneret for elektrisk Lystilvirkning i Bangkok paa et Tidsrum af 40 Aar. I Koncessionen fandtes en Bestemmelse om, at Regeringen forpligtede sig til at tage baade Byens Gadebelysning, Ministeriernes og Paladsernes Belysning hos Kompagniet, og Enhver forstaar, hvad denne Bestemmelse betyder i en By, der foruden en uhyre Mængde Paladser og Regeringsbygninger har en Be-

folkning paa 700,000 Indbyggere. Specielle Forhold i Troperne bidrager end yderligere til at gøre den elektriske Lystilvirkning til et lukrativt Foretagende. Det elektriske Lys varmer ikke, og i en By, hvor alle Vinduer og Døre staar aabne, generes Lamperne ikke af den uundgaaelige Træk. Natten er sædvanlig meget mørk og varer hele Aaret fra 6 Aften til 6 Morgen, og de Indfødte, der er vante til det stærke Sollys, har fra umindelige Tider ved mange Midler søgt at forvandle deres Nat til Dag. Dette er blevet dem muligt ved Indførelsen af det ny Lys. Fremdeles vil Elektriciteten finde Anvendelse som Drivkraft, f. Eks. ved Ventilatorer (Punkaer) og ved talrige industrielle Virksomheder. Forholdet er da ogsaa i Øieblikket faktisk det, at Lysstationen, hvor Arbeidet ledes af de 2 udmærkede Elektrikere Hansen og Ipsen samt af et Par Amerikanere, aldeles ikke kan overkomme at fabrikere det Lys, der ønskes. Store Udvidelser forestaar, og nyt Materiel til Værdi af 400,000 Kr. er underveis fra Burmeister & Wain. Westenholz er febrilsk optagen af ny Planers Udførelse, og alt tyder paa, at han her er i Færd med at skabe en stor, solid Virksomhed, der paa en behagelig Maade vil overraske de danske Interessenter, der uden at kende videre til Forholdene har risikeret deres Kapital.

Den fjerde og langt den største af de danske Virksomheder i Bangkok er Det østasiatiske Kompagni, thi dette omspænder paa forskellig Maade hele Landet. Men i disse Linier skal vi særlig omtale den Del af Virksomheden, som en Reisende ser med sine egne Øine.

I et Kompleks af Bygninger, som ved Forretningens hurtige Fremvækst har faaet et besynderligt uregelmæssigt Udseende, findes Kontorerne for Firmaets Import og Eksport. Denne Del af Virksomheden er en Kæmpe-

forretning, der omfatter alle mulige større Artikler, Maskiner, Jærn, Cement, Bølgeblik, Kul, Kokes, o. s. v., der afsættes ikke til en By, men til et Opland paa ca. 10 Millioner Mennesker. Om denne Forretnings Størrelse gør man sig vanskelig nogen Forestilling hjemme. Det er i Ordets sandeste Betydning en Tropevirksomhed en gros, som har sin Overledelse i København.

I Forbindelse med en-gros-Forretningen driver Det asiatiske Kompagni en Detailhandel, der er kendt under Navnet Oriental Store, et Navn, der har samme gode Klang i Bangkok, som Navnet Félix Potin har hos Husmødre i Paris. Efter engelsk Mønster sælger Oriental Store alle mulige Artikler, fra Skibsankre ned til Knappenaale, fra Smør til ny Bøger (lige ankommen er t. Eks. sidste Juleliteratur med 10 Eksemplarer af »Den hellige Ild«). Det er hundrede Butiker, som er slaaede sammen og forenede til en eneste stor Butik. Der arbeides her med fuld Kraft, thi Betingelsen for Varernes Friskhed er den store Omsætning. Forretningen har sine egne Vogne og Baade, de bringer Artiklerne ud i Byen, ligesom Bestillinger modtages pr. Telegraf og pr. Telefon. Der er da heller ingen Tvivl om, at Oriental Store har distanceret alle konkurrerende Forretninger. De danske Reisende, der i disse Dage færdes i Bangkok, har truffet Storens Artikler paa Embedsmændenes og Konsulernes Middagsborde og ved Udenrigsministerens Diner i Kongens Slot. Ja, vi har fundet det danske Smør og Hirschsprungs og Alexander Rasmussens Cigarer paa de flydende Købmandshuse ved Ayouthia; og langt op ad Floderne fortæller Reisende, at de kinesiske Købmænds Varer ere mærkede: The east-asiatic company limited, Bangkok.

Det er i disse 2 store Virksomheder, der arbeider unge Handelsmænd fra København, som her faar et ene-

staaende Indblik i Østens Handel. De unge Mænd bebor den Fløi af Storen, der vender ud mod Floden; her har de i de luftige Lokaler deres Leiligheder med Fællesmesse og kinesisk Kok. Men om denne Fløi, som om selve Forretningskomplekset gælder, at alt er blevet for snævert. Der paatænkes i den nærmeste Fremtid store Nybygninger og Udvidelser.

Det er hjemme lidet kendt, at Det østasiatiske Kompagni har sine egne Dampere, der besørger Eksport- og Importforretningen til Malakkakysten, til de mange Smaahavne, der ligger spredte over en Kyststrækning paa ca. 500 engelske Mile. Langs med denne Kyst har Kompagniet anlagt en Række Faktorier for Salg og Opkøb af Varer efter en større Maalestok. Udviklingen af denne lige paabegyndte Virksomhed kan i Øieblikket næppe nok beregnes, men det spores i den forøgede Omsætning, at Hovedforretningen ad denne Vei har aabnet sig uanede Forbindelser til Befolkningen. Den siamesiske Regering, der indser Fordelen ved, at Handelsforbindelser knyttes mellem Hovedstaden og Landets fjærnere Egne, har subventioneret en af Damperne og givet Selskabet Tilladelse til at skove Træ paa Kysten, en Tilladelse, der vil blive benyttet i betydelig Udstrækning og formenes at ville bringe store Rigdomme. Om hele denne Handelslinie gælder forøvrigt, at Tiden og Omstændighederne endnu ikke har tilladt at udnytte den med tilbørlig Kraft.

Men alle de Virksomheder, vi her har nævnt, blegner, naar man for første Gang besøger Kompagniets Savmølle, hvor ca. 300 Arbeidere mellem blinkende og hvislende Baand- og Rundsave tumler og bakser med vældige Træstammer, der fiskes op af Vandet og i Løbet af faa Minutter forvandles til det sirligste Plankeværk og Tømmer. Selve Savmøllen gør i sin ydre Form et

imponerende Indtryk. Kontorbygningerne er 2 tidligere Buddhatempler, der rager op over Møllens vældige Skraaplateau. Paa Pladsen foran Plateauet ligger opskaaret Træ til Værdi af ca. 45,000 Pund Sterling (ca. $^3/_4$ Million Kr.), og foran Pladsen findes 3 store Broer, ad hvilke Træet paa Jærnbanevogne føres ud paa Selskabets egne Dampere, der transportere det til Japan, til Kina, til Bombay og København.

Høit oppe i Siam, 3—400 engelske Mil nord for Bangkok staa de store Teakskove, der er vanskelige at trænge igennem, thi Skovbunden er tæt bevokset med Junglekrat og Snerle. Ved Hjælp af indfødte Arbeidere ryddes Underskoven, og Teaktræet, der omsider staar isoleret, »ringes«, d. v. s. at der tæt ved Roden hugges en rundt om løbende Fure i det. Naar denne Fure er hugget, og Træet har staaet 2 Aar, er Saften løben ud og Barken falden af. Saa hugges Træet om og er færdigt til Transport.

Men denne Transport er vanskeligere, end man antager. Teakskovene findes især paa afsides liggende Bjærgskraaninger, som ved vældige Klipper, der maa sprænges, er adskilte fra Samfærdselsveiene, de store Floder. Transporten gennem et saadant Terræn er yderst vanskelig, og det forringer ikke Vanskeligheden, at hver Stamme sædvanlig skal slæbes 5—6 danske Mil. Denne Slæbning, der lettere kan tænkes end beskrives, besørges af Elefanter, af hvilke Selskabet for Øieblikket beskæftiger ikke mindre end 60. Langt om længe er den store Træstamme da bragt hen til Bifloden, hvor den forsynes med et Mærke og sættes i Vandet. Men Reisen ned til Bangkok er lige saa lang, som den er besværlig. Snart blive Træstammerne hængende paa Sandbanker, snart ligger de paa Flodbunden fordi der mangler Vand. Reisen kan under disse Omstændigheder vare 5—6 Aar,

men den kan ogsaa under meget heldige Forhold gøres paa 3 Aar. Hvor Menamfloden træder ned i Lavlandet, har Regeringen sine Embedsmænd, der opkræver en Told af 8 Kr. pr. Træstamme, og ved en senere Station (ved Paknam-Poe) har Kompagniet sine Folk, der samler Stammerne, lægter dem i Flaader paa 150 Stykker og fører dem til Møllen.

Her skæres Træet, lægges op paa Pladsen, transporteres ud paa Skibet og føres bort i den Tilstand, hvori vi ser det i Københavns Frihavn. Det er en lang og bekostelig Proces, og Teaktræ-Udførslen vilde næppe betale sig, dersom ikke Kompagniet havde Træet for slet ingen Ting. Udgiften er Driftsomkostningerne og de 8 Kr. i Told. Naar dette Beløb fradrages er Resten ren Gevinst(?)

Det var Købmandshuset Andersen & Komp. der i sin Tid af Regeringen fik den store Koncession paa Teakskove ved Wang-Chaw. Denne Skov strækker sig ca. 12 engelske Mil langs med en af Bifloderne til Menam, og fra Floden mange Mil ind i Landet. Der er for Øieblikket i denne Skov beskæftiget ca. 400 Arbeidere og 60 Elefanter, som pr. Stk. koster 3500 Kr. (?) Endelig har Kompagniet for nylig erholdt Koncession paa en endnu større Skovstrækning ved Muang-Præ, der ligeledes ligger ved en Flod og maaler 30 engelske Mil i Længden og mindst lige saa mange Mile i Bredden. I Alt findes der i Siam 4 Teaktrækompagnier, som har Skovkoncessioner. Tre af disse Kompagnier er engelske og har i mange Aar gjort indbringende Forretninger. Men Teaktræet, der kun findes i Siam og i Birma, er saa efterspurgt, at det danske Kompagni hidendtil har haft let ved at finde Afsætning for sin Udførsel, og det samme vil sikkert vise sig at blive Tilfældet, naar alle

Kræfter sættes ind paa Udnyttelsen af den sidste Koncession.

I de forskellige Departementer vi her har omtalt i Kompagniets vidtforgrenede Virksomheder, forestaas Oriental Storen af Hr. Emil Hansen, Importen af Hr. Worm, Bogholderiet af Hr. Albrechtsen og Savmøllen (eller dog dennes mekaniske Virksomheder) uf Hr. Maskinist Rasmussen. Hele Forretningen sorterer under Kompagniets lokale Direktør, Hr. Em. Kinch.

I Spidsen for de store Arbeider i Skovene staar en Mand, som tæller blandt de bedste Danske i Siam, Direktør, Kapt. V. Guldberg. Forskellige danske Mænd, t. Eks. Hr. Fenger i Præ-Distriktet og Hr. Mygind i Wang-Chaw, er sysselsatte under Direktør Guldbergs Ledelse, ligesom det er Kapt. Guldberg der køber og leier Elefanter og gør Kontrakter med de mange Hundrede Skovarbeidere, hvis Sprog baade han og hans unge, nydelige Frue, der altid ledsager ham, taler med den største Fuldkommenhed. Flertallet af de her nævnte Mænd er i Alderen mellem Tyve og Tredive. De udretter i Stilhed et stort Arbeide — først og fremmest for deres Kompagni, i videre Forstand for deres Land.

Thi naar man gaar og ser paa Kompagniet og dets imponerende Virksomhed, saa hænder det, at man mest glæder sig over Menneskene og mest beundrer den kyndige Haand, der har sat dem dér, hvor deres Ævner finder rigest Udvikling. Det er dog vel den Ungdom, der skulde være Danmarks Fremtidshaab.

Ignotus.

Af Artikler disse Forhold vedrørende, og som ere fremkomne i »Børsen«, hidsættes følgende, som formentlig kan have Interesse i Sammenhæng med foranstaaende.

Mr. H. King, de forenede Staters Minister Resident og Generalkonsul i Bangkok, har skrevet en interessant Artikel i »The New York Tribune«. (Januar 1900).

Efter at have omtalt siamesiske Forhold nævner han Landets Behov for Sager til Bygningsbrug. Han siger, at der bygges meget i Siams Hovedstad og anslaar Antallet af de i det sidste Aar opførte og under Bygning værende Huse til omkring 2500. Heri ikke medregnet de Indfødtes midlertidige Vaaninger, men kun Huse til tarvelige Beboelser, til Leje-Butiker og til flotte, kostbare Leiligheder. Det Materiale, der anvendes, er Træ, Mursten, Bølgeblik og Tagsten. Indtil den sidste Tid var Teaktræ det almindelige Byggemateriale, men dette Tømmers høie Pris har ført til, at billigere Træsorter indføres og til Bestræbelser for at finde andet Tømmer i Siams store Skove, men til Dato har man intet fundet, der kan erstatte Teak. Murstenssøiler, som nu benyttes i Stedet for Teakstammer, ere baade billige og stærke nok, men deres klodsede Udseende, sammen med de i øvrigt let konstruerede Bygninger, virker frastødende. Det maa antages, at Jernbjælker og Jernpiller vil kunne sælges, hvis de en Gang fik Indpas.

Adskillige store og ødelæggende Ildebrande har givet Anledning til Forbud mod at benytte Bambus til Bygninger og Attap (Palmeblade) som Tækkemateriale i selve Staden, og denne Anordning har vist sig at være formaalstjenlig, idet de Bygninger, der nu opføres, bestaar af Mursten, Jern og Tagsten. I en By, hvis Befolkning er op imod 1 Million og i Stigning, og som er saa spredt, at Afstandene er betydelige, hvor nye

Gader, Veie, Kloaker stadig anlægges, maa Begæret efter Materialier selvfølgelig være stort.

Dette Begær vil snarere tiltage end aftage i den kommende Tid, thi uagtet alle disse Nybygninger er Husleien overmaade høi, og det er yderst vanskeligt at sikre sig en bekvem og behagelig Leilighed.

Staden har været nødt til at fabrikere Mursten til eget Brug, men alle Fabriker producerer et meget tarveligt, grovt og raat Materiale, som er saa uheldigt, at det maa fyldes ud med Kalk for at blive jævnt. Der er godt Ler i Overflod, Arbeidslønnen er lav, og Transporten ad Vandveien er mulig fra omtrent hele Landet til hver enkelt Del af Staden ad de utallige Kanaler i det uhyre Sletteland. Bekostningen til Brændsel er den eneste Hindring der er for at kunne producere billige Mursten. Gode, glatte, almindelige Mursten, pressede Mursten, Ornamenter og gode Tagsten vil sikkert i Bangkok komme til et godt og fordelagtigt Marked. En meget god Kalk faas af den Kalksten, der i Massevis findes ved Bugtens Kyster, men al Cement indføres. Den bedste Vare kommer fra Danmark og fra England. Bølgeblik anvendes efter en stor Maalestok til Tag og til en vis Grad til Vægmateriale i tarvelige Bygninger. I 1897 indførtes Bølgeblik for 93,756 meksikanske Dollars (Værdi Halvpart af am. Gulddollar) og i 1898 for 126,800. Naar man ser, hvor Byggeriet griber om sig, kan man forstaa, at Begæret efter godt og billigt Materiale er stort, og Bølgeblik svarer kun daarligt til Hensigten. Ethvert let, billigt og ikke nemt antændeligt Materiale til Opførelse af Bygninger, vilde hurtigt erobre Markedet og sætte Bølgeblik ud af Spillet. For med Held at indføre en saadan Artikel, vilde det være nødvendigt at bevise dens Brugbarhed ved deraf at opføre 1 eller 2 Huse, da virkelig Bekendtskab med Sagen selv

er ganske nødvendig for at indføre en ny Vare paa dette Marked. Jernkram til Bygninger er der stærkt Begær for.

Der meldes fra Bangkok, at der nylig har dannet sig et Selskab: »Det tysk-siamesiske Selskab lim. i Bangkok«, hvis Formaal er Forretningsvirksomhed af enhver Art og eventuel Konstruktion af Fabriksanlæg, og hvad dertil hører. Varighed 5 Aar og Kapital 300,000 Mk. En Schweitzer, Jacob Waldberger, er Direktør og tegner Selskabet. — Kongen agter i April Maaned at besøge Japan.

Et af de interessanteste Foretagender, der i den senere Tid har set Lyset, er det østasiatiske Kompagni, fordi det ved sin Virksomhed aabner nye Veie for dansk Foretagsomhed og dansk Kapital, og tillader os en Kolonivirksomhed paa fremmed Grund med langt ringere Risiko, end om vi var Selveiere.

Den lille Jernbane, der løber mellem Siams Hovedstad, Bangkok og Paknam er dansk Eiendom og har i sidste Driftsaar givet 8 % Udbytte. Sporveien i Bangkok, som hovedsagelig ogsaa er anlagt for dansk Kapital, udbetalte 12 % og Elektricitetskompagniet, hvis Oprindelse er dansk, synes at trives udmærket.

Man maa antage, at hvad der vedrører siamesiske Forhold har Interesse for os, og en Reuter-Korrespondent skriver den 14. Februar 1900 fra Bangkok følgende:

De Besøg, som den preusiske Prins Heinrich og den danske Prins Valdemar har aflagt i Siams Hovedstad, har den Interesse, udover Festerne og de kongelige Høfligheder, at de henleder Opmærksomheden paa den Forskydning, der har fundet Sted i de i Siam repræsenterede Magters relative Stilling.

Hidtil har Storbritanien været den fornemste Deltager i Landets Handel og har fuldstændig behersket

alle andre fremmede Magters Bestræbelser. Frankrig har ligeledes haft sin eiendommelige Stilling, men nu er den gamle Ordning helt forandret. Tyskland og Danmark ere begge skredne frem i første Række med den Overlegenhed, som deres Handelsinteresser i Landet giver dem. Næsten 80 % af Skibsfarten har hidtil været britisk, men i de sidste 6 Maaneder farer næsten hele den engelske Handelsflaade under tysk Flag.

De Danske har en Linie, der forbinder Siam direkte med Europa — det østasiatiske Kompagni — og Siam gaar raskt fremad, saaledes at der stadig er nye Anledninger til fordelagtig Kapitalanbringelse. Disse Anledninger optages af de Danske og Tyskerne, medens Briterne ingen Anstrængelser gør for at fæstne det engang vundne Supremati, og de to Nationers Optræden er fuldstændig fair og sker paa god, sund og forretningsmæssig Maade. Det vilde være interessant at faa det Spørgsmaal besvaret: Er der nogen Forbindelse mellem den uheldige Tilbagegang i britiske Interesser og den haabløse Uvidenhed om alt vedrørende Siam, som man stadig maa lægge Mærke til i de engelske Offentliggørelser? Den i Siam for Tiden interessanteste Udvikling er de store Arbejder, der foretages i det indre af Landet. En meget stor Sum er lagt til Side til disse Formaal under Ministeriet for offentlige Arbejder, som foruden de store Jernbaneanlæg hidtil har indskrænket sin Opmærksomhed til Arbejder i selve Hovedstaden, men nu finder sin Arbejdsmark meget udvidet ved Anlæg af offentlige Bygninger, Broer og andre Virksomheder i alle Landets Hovedprovinser.

MEDDELELSE
FRA
GROSSERER-SOCIETETETS KOMITE.

Hilsen fra Kongen af Siam
til
Københavns Grosserer-Societet.

Gennem Handelsstandens Repræsentant paa »Valkyrien«s Togt til Østasien, Hr. Konsul H. N. Andersen, har Formanden for Grosserer-Societetets Komite, Hr. Etatsraad Frantz Th. Adolph, modtaget følgende officielle Skrivelse:

Bangkok, January 13th 1900.

To
The President of the Chamber of Commerce.
Copenhagen.

Sir.

I have been commanded by His Majesty, my August Sovereign, to acknowledge receipt of your letter of the 20th October last. His Majesty was pleased to learn from it the views and aspirations of the Chambet of Commerce of Copenhagen with regard to the commercial intercourse between Siam and Denmark. He has no doubt that through the well directed efforts of your ancient and important Association these relations will ever tend to increase to the mutual benefit of His

own subjects and those of His Majesty the King of Denmark, His revered and August Friend and Ally. His Majesty is especially thankful to your venerable Sovereign for having given Him the great pleasure in the visit of His distinguished Son, His Royal Highness Prince Waldemar whose stay in this country has reminded His Maiesty of His own friendly reception, not only among the Royal Family, but among the whole population of your beautiful capital.

I have the honour to be, Sir.

Your obedient servant
Phra Ratanahosa.
Private Secretary to His Majesty the King.

Af den Skrivelse fra Hs. Mai. Kongen af Siam, der in extenso findes gengivet i vort Lørdagsnumer, (»Børsen«) vil man med Tilfredsstillelse erfare, i hvilken høi Grad H. M. har paaskønnet Valkyriens Besøg i Bangkok som et Udslag af venskabelige og sympatetiske Følelser i vort Land, og man tør vistnok deraf drage den Slutning, at de danske Foretagender i Siam for Fremtiden i endnu høiere Grad end hidtil vil nyde godt af denne Velvillie paa allerhøieste Sted.

Begivenheden m. H. t. Valkyriens Udsendelse vil endnu være i alt for frisk Minde, til at vi behøver at komme nærmere ind herpaa; derimod mener vi, at det vil have sin Interesse at kaste Blikket nogle Aar tilbage for at se, hvorledes Forholdene efterhaanden har udviklet sig og taget Fart. Vi behøver næppe at minde om, hvilken Betydning vor Landsmand, Admiral Richelieu oprindelig har haft for Danskes Indpas og Fremgang i Siam, ellet om at Handelens første danske Pioner i Siam var Hr. Direktør Andersen, som nu netop er vendt tilbage efter at have repræsenteret Handelsstanden under

Valkyriens Togt. Man ved at Hr. Andersen, Firma Andersen & Co., i adskillige Aar havde drevet en ikke ubetydelig Omsætning mellem Siam og Europa, men det var dog først, efter at det østasiatiske Kompagni, ved Hr. Etatsraad Glückstadts varme Interesse for Sagens Gennemførelse og ved den af ham styrede Banks Offervillighed, havde overtaget Andersen & Co.s Forretning og anskaffet større Dampere, at Forholdene antog betydelige Dimensioner, saaledes at Danmarks Deltagelse i Handelssamkvemmet imellem Europa og Østasien efterhaanden er blevet en anerkendt Kendsgerning.

Det var Landmandsbankens Direktør Hr. Etatsraad Glückstadt og Privatbankdirektør Hr. Axel Heide, der gennem Hr. Etatsraad Andersens Paavirkning fik Øjnene aabnede for de store Forretningsmuligheder, der var tilstede i det fjerne Østen og støttet som de blev af saa udmærkede Personer som D'Hrr. Professor Dr. jur. Deuntzer og Grosserer Holger Petersen, førte de Selskabet frem til den betydelige Stilling, som det meget snart kom til at indtage.

Foruden de nævnte fremragende Mænd knyttedes efterhaanden til Selskabet dygtige Kræfter saavel fra Københavns som fra Bangkoks Handelsstand, og vort Fædreland skylder dem alle Tak, fordi de, trods Modgang paa mange Punkter og Modstand fra flere Sider førte Planen seirrigt ud i Livet og etablerede en Forretning, der ikke blot er storslaaet og indbringende, men ogsaa i høj Grad tjener patriotiske Formaal ved at gøre Danmarks Navn bekendt viden om og ved at lade Dannebrog vaie i de fjerneste Havne og Have, Side om Side med Verdens største søfarende Nationers Flag.

I et londonsk Morgenblad skriver en Indsender, idet han henviser til den skæbnesvangre Forandring, der er sket i de britiske Forhold i Bangkok og Overdragelsen

af den engelske Skibsfart til at seile under tysk Flag følgende:

Grunden til at anden udenlandsk Foretagsomhed synes at trives udmærket i Bangkok, medens britisk Indflydelse svinder ind og efterhaanden falder bort, er simpelthen den, at andre fremmede Nationer gennem deres Regeringer bærer større og mere praktisk Omsorg for deres Landes respektive Handel og Handlende end vi gør. Danmark er ikke bange for, hverken i Hjemlandet til sine Jernbaner eller til sin Skibsfart i Verdens fjerneste Lande, at anvende en Del af sine Statsindkomster til Subsidier, og det synes at være fordelagtigt. Dette er i Virkeligheden alle Fastlandsmagters Politik, og hvor meget vi end lader, som om vi foragter den, set fra et teoretisk Standpunkt, kan vi ikke undlade at lægge Mærke til Resultaterne. I det foreliggende Tilfælde ser vi, at Transportforretningen mellem en stor, fremadskridende, venskabelig Havn og to af vore egne koloniale Centrer tages bort lige for vor Næse af en Rival, som ikke plages af pedantiske Læresætninger om politisk Økonomi. Det er i Virkeligheden meget alvorligt. Vi har undladt at foretage et Skaktræk, og vor Stilling kan ikke tilbagevindes uden med største Besværlighed, om det i det hele taget er muligt. De Dampskibslinier, som Tyskland har erhvervet, er igangsatte Foretagender med indvundne Erfaringer og med fortjent Anseelse, og for at sætte disse Linier ud af Spillet eller blot for at kappes med dem maa britiske Skibe begynde forfra og under Betingelser, som kun giver ringe Udsigt til, at de vil faa Fremgang; Forholdet er ikke behageligt at tænke paa. Siam er et Land med en stor Fremtid, og det indtager en særlig vigtig Stilling sammen med Kina og vort indiske Rige. Vi maa utvivlsomt tabe i Prestige ved, at vort Handelsflag forsvinder fra Siams

vigtigste Havn, og det maa vel erindres, at Prestige spiller en saare vigtig Rolle i Østens Politik. — — —

En Korrespondent, som kalder sig »Vincere est Vivere« skriver til »The Times« om den tyske Handelsmarines Udvidelse i det fjerne Østen, og efter at have omtalt, at begge de regelmæssige Linier, der forbinder Bangkok med de to Kolonihavne Hongkong og Singapore, og som sidste Aar besørgede 75 % af Bangkoks Handel, nu farer under tysk Flag, skriver han:

Forhandlingerne blev ført med saa stor Hemmelighed, at skønt Rygter i Sommer sivede ud om Holts Dampere, hørte man aldeles intet om de skotsk-orientalske Skibe, før Handelen var i Orden.

Havde man vidst noget om, at saadanne Salg paatænktes, vilde ikke blot et, men mange engelske Firmaer, der er interesserede i Østen, med faa Timers Varsel være mødt op med Pengene.

Det er ikke en almindelig Handel, der her er afsluttet. Alt tyder paa, at den er et Udslag af det tyske Riges politiske Bestræbelser i det fjerne Østen og af Keiserens Ønske. Keiserens Forudseenhed maa man i høi Grad beundre, og han vil skabe en merkantil Marine, der sikkert vil støtte hans hele maritime Politik. Det er taabeligt at lade, som om man med Sindsro ser paa, at Transportfarten i det fjerne Østen efter en saa stor Maalestok forlader det britiske og kommer ind under det tyske Flag. Man kan ikke for Alvor møde med den Paastand, at Linien ikke betalte sig, naar de Danske bygger Skibe paa 6,000 Tons til den selv samme Forretning, og det er unyttigt for os at tænke paa at skabe nye Linier til Konkurrencen med de nuværende tyske, der har haft Fordelen af at gaa ind i en blomstrende Forretning af gammel Dato. Vi har mistet en stor og vigtig Transportforretning, som vi næppe

vinder tilbage, og skønt vore Handelsforhold i alle Henseender er tilfredsstillende, vil der maaske komme en Tid, hvor vi fortryder, hvad der nu er sket. — —

Som Svar paa Ovenstaaende siger Mr. T. Windsor, hvis Kendskab til Forholdene i Bangkok er vel kendt i det fjerne Østen, at »Vincere est Vivere« er høist unøiagtig i sine Referater om Dampskibsliniens Salg. Han skriver: Om Overdragelsen skal betragtes med Bekymring, er et Spørgsmaal, jeg ikke ønsker at drøfte i dette Øieblik. Korrespondenten skriver, at Salget af den skotsk-orientalske Linie er sket i Hemmelighed, og at faa Timers Varsel vilde have bragt engelske Købere frem. Det er ikke saa. Tværtimod — før Linien blev solgt til et tysk Syndikat (ikke Norddeutsche Lloyd Comp.), blev den udbudt til mere end et engelsk Firma, der havde fast Fod i Østen, og først da ethvert af disse Forsøg glippede antog man det tyske Tilbud. Tilbudene til de engelske Firmaer skete i Oktober, og i December (1899) afsluttedes Handelen med det tyske Syndikat.

Vore tidligere asiatiske Koloniers Historie er i al Korthed følgende:

Trankebar. De Danske kom ikke til Indien for at gøre Erobringer, men efter Indbydelse af Kongen af Kandy paa Ceilon, der sendte sin i Holland fødte Gesandt Marcelis Boshauer til Danmark for at tilbyde Christian den Fjerde Besiddelser paa Øen. Kongen og det ostindiske Handels-Kompagni sendte i Aaret 1617 en Flotille til Ostindien under Rigsadmiral Ove Gjeddes Kommando, men der kom ikke noget ud af Forhandlingerne paa Ceilon, hvorimod Ove Gjedde paa Fast-

landet ligeoverfor, af Rajahen af Tanjore til Handelskompagniet fik Skøde paa en lille Landstrækning, Trankebar og Handelsret i Tanjore. Der var 3 større og 11 smaa Landsbyer, som Kompagniet imidlertid ikke fik megen Glæde af, hvorfor Staten senere overtog Trankebar, der som foran nævnt solgtes 1845.

Nikobarøerne. Besiddelsen af disse frugtbare Øer blev vistnok for tidligt opgivet; de vilde under nuværende Forhold kunne have støttet de Danskes Virksomhed i det fjerne Østen i ganske betydelig Grad, særligt da Videnskaben efterhaanden synes at faa Bugt med de morderiske Trope-Sygdomme og deres Følger. Nikobarerne er meget frugtbare og Klimaet behageligt. Der er store Skove, Overflod paa Fisk og Vildt; Frugter og Havesager trives fortræffeligt, Bjergris dyrkes med Fordel, af Kokusnødder udføres der store Mængder, ligesaa af Arekanødder, og Øernes Ananas ere særlig berømte. Indbyggerne ere fredelige og omgængelige, men Febersygdomme angribe med Voldsomhed og ofte med dødeligt Udfald alle Fremmede, der komme til Øerne, hvilket selvfølgelig i høi Grad bidrog til, at de Danske gav dem til Pris for hvem, der vilde tage dem.

I Aaret 1755 sendte det asiatiske Kompagni, Lieutenant Thanck til Øerne og han anlagde en Koloni paa Nordsiden af Stornikobar, hvilket Anlæg Aaret efter flyttedes til Rangcovri, der har en fortrinlig Havn. Kolonien ophævedes 1758. I Aaret 1768 fik de saakaldte »mähriske Brødre« Tilladelse til at nedsætte sig paa Øerne, hvor de forblev til 1789. 1778—80 plantede Østerrigerne deres Flag paa Rangcovri, men tog det senere atter bort idet de anerkendte Danmarks Eiendomsret. 1790 sendte Regeringen Pastor Engelhardt derover, men han døde 19 Dage efter Ankomsten.

Derefter forløb endel Aar, hvori Intet foretoges,

hvorefter en Missionær D. Rosen søgte og fik Ansættelse af Regeringen som en Slags Bestyrer for en nydannet Koloni, der styredes af Guvernøren i Trankebar, hvor Rosen tidligere havde havt sit Virkefeldt. Der blev købt en Skonnert »Cimbria« som skulde holde Forbindelsen vedlige mellem Fastlandet og Øerne og med dette Skib afseilede Rosen den 27de Juli 1831. Han ankom til Rangcovri den 1ste August. Efter ihærdigt Arbeide og megen Modgang blev han kaldt tilbage 15de Decbr. 1834 og afløstes af en Mand, der hed Kervera, som døde nogle Maaneder efter Ankomsten. Efter ham kom en Sergeant Buchsmann, som dog i 1837, blev kaldt tilbage. Da Corvetten Galathea foretog den store Verdensomseiling havde Chefen, daværende Kaptein Bille, Ordre til at undersøge Øernes Forhold, naar han havde overværet Afleveringen af det solgte Trankebar. Han kom til Nikobarøerne 1846 og udtalte sig forholdsvis gunstigt om dem, men det endelige Resultat blev dog, at Besiddelsen helt blev opgiven.

MALARIA.

Den i Liverpool den 22de April 1899 oprettede Læreanstalt for tropiske Sygdomme og medicinsk Parasitologi har udgivet en Belæring om hvorledes Malaria Feber kan undgaaes, særlig til Brug for Personer, der opholde sig paa malariasmittede Steder. Den lyder saaledes:

1. **Sygdommens Natur.** Malaria Feber foraarsages af visse ganske smaa Snyltere, som leve i Blodlegemerne og kaldes Hæmamøber. For at frembringe et Feber-

anfald, maa mindst 250 Millioner af disse Snyltere være tilstede i Legemet, og er Tilfældet alvorligt, kan der findes saamange som en Billion eller mere. Hvis Snylterne ere tilstede i tilstrækkeligt Antal, kunne de let findes ved Hjælp af et kraftigt Mikroskop i en Draabe Blod, som tages af den Syge gennem et Naalestik i Huden; men hvis de, som udenfor selve Feberanfaldene, kun ere tilstede i ringe Antal, kunne de vanskeligt paavises.

De pludselige Stigninger i Legemsvarmen, som finde Sted i denne Sygdom, og som ofte ledsages af Kulderystelser, fremkaldes ved, at Parasiterne sprede deres Sporer ud over Blodet. — Snylterne udvikles kuldvis og sprede samtidig deres Sporer (eller »Æg«), og i det samme Øjeblik, som Sporerne slippes løs, begynder et Feberanfald med Kulderystelser og Temperaturstigning; Sporerne optages nu i friske Blodlegemer. Derefter aftager Feberen gradvis, og den Syge begynder at svede. Efter 1, 2 à 3 Dages Forløb kommer nye Feberanfald. fordi et nyt Kuld Snyltere — mange Millioner — have naaet Modenhed og have spredt deres Sporer. Efter flere slige Anfald aftager ofte Snylternes Mængde i betydelig Grad, den Syge føler sig bedre, og Feberen ophører. Til hvilkensomhelst Tid kan imidlertid Snylternes Antal atter tiltage, enten uden paaviselig Aarsag, eller fordi den Syge har udsat sig for brændende Solskin, for Kulde eller for Anstrængelser og lignende. Slige Tilbagefald kunne finde Sted endogsaa aarevis efter, at den Syge har forladt det malariabefængte Sted, hvor han fik den oprindelige Smitte. Mellem Tilbagefaldene vedblive Snylterne at leve i hans Legeme, om end i forholdsvis ringe Antal; men ere de fuldstændig uddøde, vil selvfølgelig intet Tilbagefald finde Sted, medmindre ny Smitte træder til.

Foruden Feber foraarsage Snylterne ogsaa andre Ulemper som Miltsvulst, Blodmangel og mørkladen Hudfarve. Kinin dræber Snylterne.

2. Hvorledes Snyltedyr i Almindelighed leve. Mennesker, Dyr og Planter, i hvilke Snylterne opholde sig, kaldes deres Værter. Alle Snyltere eller deres Æg, føres, paa en eller anden Maade, fra en Vært til en anden — det vil sige fra et smittet Menneske, Dyr eller Plante til et sundt Individ.

Snyltere have mange forskellige og mærkelige Maader, hvorpaa de iværksætte en saadan Overgang. Adskillige af dem benytte som Mellemled en anden Art Dyr. Saaledes lever saavel Trikinerne som en Art af Bændelormene en Del af deres Liv i Svin, en anden Del af det i Mennesker. Svinene æde Menneskeaffald, og Menneskene spise Svinekød; herved overføres disse Snyltere vekselvis fra den ene til den anden Vært. Insekter tages paa samme Maade i Tjeneste. Hunden har saaledes ofte i Blodet en ganske lille Snylter, som optages i Hundeloppen og vender tilbage til den samme eller en anden Hund, naar denne sluger Loppen. Endvidere bæres Guineaormen rundt af et Vandinsekt og den Snylter, der fremkalder Elefantiasis, bringes omkring af Moskitoer. Der kendes ogsaa to vigtige Kvægsygdomme, Tsetsefluefeberen og den teksikanske Kvægtægefeber der tilføres af Tsetsefluen og Kvægtægen, idet disse blodsugende Insekter let overføre Snyltere fra en Vært til en anden. Ligesom andre Snyltere maa de, der foraarsage Malaria, vandre fra en Vært til en anden, det vil sige, sørge for paa en eller anden Maade, at overføres paa et sundt Individ for at udvikle sig videre hos ham. Det er allerede længe siden, at man tænkte sig, at Insekter var Smittebærere, hvilket nu er bevist at være en Kendsgerning.

3. Hvorledes man faar Malariafeber. Som forud nævnt kan man ved Hjælp af et Mikroskop opdage Hæmmøberne, naar de findes i Blodet; og de ere lette at kende. Hvis man lader Moskitoer af Slægten Anopheles stikke et malariasmittet Menneske, og man derefter undersøger Insekterne, vil man let opdage Snylterne, der ere optagne i Moskitoerne; men hvis man derimod lader Hundreder af selvsamme Art stikke sunde Individer, er der ikke en Snylter at finde i Moskitoernes Indre. Det er en let Sag at iagttage Snylternes Udvikling i Anopheles ved at undersøge disse til forskellige Tider efter at de ere fodrede. Snylterne ere selvfølgelig sugede ind i Insektets Mave. Herfra vandre de ind i Cellevævet, hvor de leve en Uges Tid eller maaske længere og vokse hurtigt. Naar de ere udvoksne, frembringe de en Sværm Yngel, der mærkeligt nok tager Bolig i Insektets Giftkirtel. Alle kende den Klø, et Myggestik foraarsager og som skyldes en ganske lille Draabe ætsende Spyt, som Insektet anbringer i Saaret, som dets Braad har frembragt. Det ætsende Spyt kommer netop fra den nævnte Giftkirtel, og kan altsaa hos Moskitoerne indeholde Malariasnylterens Yngel. Anopheles indsprøjter saaledes Sygdommen paa samme Maade som Bakteriologen indsprøjter Bakterier i Forsøgskaninen. Naar Malariasnylteren saaledes er anbragt, begynder Sygdomsprocessen. At det forholder sig saaledes er bevist ved utallige Eksperimenter, foretagne saavel i Indien som i Italien, og det er sat uden for al Tvivl. Sunde Mennesker faa Malariafeber, naar de bliver stukne af smittede Anopheles.

Disse Undersøgelser ere gentagne Gange foretagne og bekræftede af høit ansete Videnskabsmænd og af særlig kyndige i Malariasygdomme. Det er altsaa bevist, at Malariafeber er en paaført Sygdom, det vil sige, at den

overføres fra Syge til Sunde ved Moskitoer af Slægten Anopheles. Disse Insekter stikke en Person, der har Sygdommen, og efter en Uges Forløb eller mere kunne Snylterne indføres i et sundt Menneskes Legeme ved Dyrets Stik.

4. Nogle Tvivlsspørgsmaal forklarede. Selvfølgelig er det kun den første Smitte som foraarsages paa den nævnte Maade. Er, som forhen sagt, et Menneske engang angrebet af Smitten, kan det lide af Tilbagefald aarevis efter, Tilbagefald som Intet har med Moskitoer at gøre. Folk, som ikke vide dette, betvivle ovenstaaende Kendsgerninger fordi de have erfaret, at man kan faa Feberanfald paa Steder, hvor ingen Moskitoer findes. Andre Tvivlere sige, at der er Moskitoer paa Steder, hvor Malaria ikke kendes; men de glemme, at kun en bestemt Slags Moskitoer — saavidt man hidtil ved — paafører Malaria, og de uskadelige Arter kunne derfor vrimle paa et Sted, uden at Beviset derfor forrykkes. Andre igen sige, at Malaria grasserer, hvor der ingen Moskitoer er; men ikke et eneste Eksempel herpaa er fyldestgørende bevist, skønt det ivrigt er søgt. Saa er der dem, der paastaa, at de have faaet Feberen uden at være blevne stukne af Moskitoer; men sikkert er det, at man kan blive stukken, uden at man ved det og uden at det er synligt, særligt, hvis man bliver stukken i Søvne, og selve Insektet kan let undgaa Opdagelse. Nu spørges der: naar Malaria Feber kun ved Moskitoer kan overføres fra et Menneske til et andet, hvoraf kommer det da, at Sygdommen — som alle vide — altid er knyttet til stillestaaende Vand, Regnfald eller opgravet Jord? Svaret lyder saaledes: det er fordi Anopheles ikke yngle i Vandbeholdere og lignende, hvori de almindelige Moskitoer trives, men som Regel kun i stillestaaende Vandpytter paa Jorden. Saadanne Vand-

pytter forekomme hyppigt paa lavtliggende, flade Steder, særlig hvor Jordbunden er sumpet, og som Følge heraf efter vedvarende Regnskyl. Vandpytter dannes ogsaa paa Steder, der nylig ere udgravede, opdæmmede eller grøftede. Herved forstaar man, hvorfor man har troet, at Sumpene avlede selve Sygdommen, og hvorfor man har antaget, at Malaria kommer af Uddunstninger fra den fugtige Jord. Der er ingen Grund til at tro paa Malaria Dunster og lignende Aarsager. Sygdommens Udsæd kommer ikke fra Jordbunden, det er Anopheles, der bringer den, og de komme fra Omegnens Vandhuller. Nu forstaar man, hvorfor Jordens Draining (Tørlægning) fjerner Malaria, det er fordi de nævnte Moskitoers Ynglesteder derved ødelægges.

Man har ofte troet at Malaria Feber kan erhverves af Reisende paa ubeboede Steder. I slige Tilfælde er det muligt, at Anopheles kunne bringe Snylterne fra Dyr. Man ved nemlig, at saavel Aber som Flagermus og Fugle have Snyltere, der nøiagtigt ligne Malariasnylteren hos Mennesket, og som høre til den samme Dyrefamilie som Hæmamøberne. Det er imidlertid meget tvivlsomt, om Malaria Smitte virkelig kan erhverves paa ubeboede Steder, men Tilbagefald sker naturligvis der, som ethvert andet Sted. Det bør dog siges, at man ikke med Sikkerhed tør paastaa, at Smitte kun kan ske gennem Moskitoer, men mange Grunde tale for, at det er den eneste Smittekilde; i hvert Fald vil Moskitoteorien bidrage meget til, at man kan undgaa Sygdommen.

5. Om Moskitoer. De høre til samme Dyreart som Myggene, avles ikke i Græs eller paa Træer, som mange mene, men er det fuldkomne Insekt, der fremkommer af de smaa brune Skabninger, der saa almindeligt i Troperne findes i Vandansamlinger, og som fare

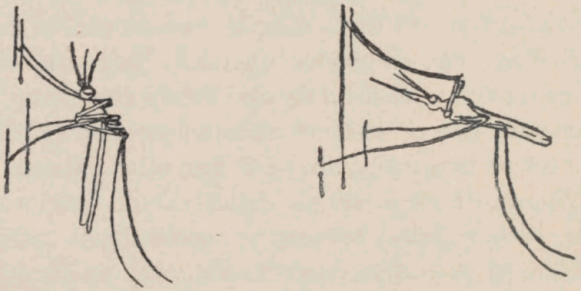
tilbunds, naar de blive forstyrrede. Disse Skabninger ere Larverne, hvoraf Moskitoerne udvikle sig.

Det er nødvendigt for Larven at leve i Vand, og den bruger omtrent en Uge til at forvandle sig fra Æg til Puppe. Efter et Par Dages Forløb udvikler det fuldkomne Insekt sig og flyver op fra Vandet. Den udvoksne Moskito kan leve i Maaneder, og man har holdt dem ilive i Glaskar indtil i 10 Uger. I Italien kunne de overvintre. De tage deres Føde saavel af Frugter, Fugle, Pattedyr som af Mennesker, men kun Hunnen suger Blod, medens Hannen nærer sig af Frugter og Blade. Naar Hunnen har suget sig mæt paa Mennesker eller Dyr, sover den sædvanligvis hele Dagen paa Værelsets Væg eller lignende Steder. Med faa Dages Mellemrum flyver den tilbage til Vandhullet, hvor den levede som Larve, eller et andet Sted, der egner sig dertil, for at lægge Æg, hvorpaa den helst opholder sig der, hvor den først fandt sin Føde, og det ses at Moskitoer, der angribe Mennesker sædvanligvis yngle i Vand, der er nærved beboede Huse. Myg og Moskitoer høre til Culicidæ, og 200 Arter kendes, der inddeles i forskellige Slægter. De almindeligste kaldes Culex og Anopheles, og det er af Vigtighed at kunne skelne dem fra hinanden, da Anopheles bringer Malaria, medens Culex synes at være uskadelig. Forskellen er let at opdage. Anopheles har et smækkert, fint Legeme, et lille Hoved og en lang tyk Sugesnabel. Sidder den paa en Væg, holdes Legemets Akse næsten lodret paa Væggen, og Insektets Vinger ere plettede.

Culex har et grovere Legeme med et tykt Brystparti og en tynd Sugesnabel. Naar den hviler paa en Væg, hænger Bagkroppen lige nedad eller rettere lidt ind imod Væggen, og Vingerne ere uden Prydelser.

Nedenstaaende Billede viser begge Insekter i hvilende Stilling.

De to Insekters Larver ere ogsaa forskellige. Culexlarverne flyder i Hviletilstand paa Vandets Overflade med Hovedet nedad og fare tilbunds, naar de blive forstyrrede, men Anopheleslarverne flyde fladt paa Vandets Overflade som en Pind og skyde sig hurtigt baglæns uden at gaa tilbunds. Endvidere findes Culexlarven næsten udelukkende i kunstige Vandansamlinger som Kar, Potter, gamle Flasker, Cisterner og Drænrør, medens Anopheleslarven foretrækker naturlige Vandhuller, hoved-

sagelig Regnvandspytter, der ikke udtørre for hurtigt, der ikke indeholde Smaafisk, og som ikke ere tilbøielige til at blive udskyllede af stærke Regnskyl, ligesom Insektet ogsaa søger til Smaadamme og oversvømmede Rismarker. Med lidt Øvelse lærer man hurtigt at skelne mellem disse to Moskitoarter, ved første Øiekast. Det er interessant at iagttage deres Udvikling ved at holde Larverne i en Flaske, halvfyldt med Vand, hvorfra de snart stige op som fuldt udviklede Insekter. Disse ere nemme at fange, naar de sove paa en Væg, ved at man langsomt sætter en Flaskes Munding over dem, og naar man hælder lidt Vand i Flasken, kan man snart faa Æglægningen at se. Han-

nen har fjerdannede Følehorn, hvilket Hunnen ikke har. Anopheles Larven ynder Vandhuller, hvori der findes grønne Vandplanter, og har man dem i Fangenskab, maa der gives dem saadan Næring.

6. **Forsigtighedsregler.** Man maa

1) Saavidt mulig undgaa Moskitostik;
2) Dræbe Insektet og Larven og forhindre det fra at yngle i Nærheden af Menneskeboliger.

Endnu kender man ingen Inoculation imod Malariasmitte.

7. **Hvorledes undgaaes Moskitostik.** Dette er uheldigvis ikke altid muligt, men er man omhyggelig, kan man til en væsenlig Grad forhindre det, og jo færre Stik, des mindre Udsigt er der til at blive smittet.

Det er ganske nødvendigt, at anbringe Moskitonet paa Sengene, selv om Hængevifter benyttes, og det gælder om at anvende dem rigtigt. Franske Net og Net, der hænges op i Ringe, maa ikke bruges, fordi de falde i tunge Folder og hindrer Luftens Tilgang. Nettene skulle være firkantede, hænges ned fra en Ramme, deres frie Rande puttes omhyggeligt ind rundt under hele Madrassen, og de skulle herved strammes saaledes, at Luften har let ved at passere. Sengehimlen skal ligeledes være af Net og ikke af tæt Tøi. Ingen Revner, Huller eller Aabninger maa findes, og Nettet maa aldrig hænge løst ned mod Gulvet, da Insektet finder Adgang ved den ubetydeligste Aabning. Maskerne maa ikke være for tætte, undtagen hvor Sandfluer huserer. Hænder og Fødder blive ofte stukne ved, at den Sovende kommer Nettet for nær; dette kan forhindres ved at gøre det dobbelt i en Fods Bredde langs med Madrassen. Har man Hængevifter, skulle de anbringes over Nettet, og dette bør tages i Brug saavel under Natte- som Dagsøvn. Naar man gaar tilsengs, bør man smutte ind

under Nettet saa forsigtigt som muligt og ikke give Insekterne Leilighed til at følge med, og finder man om Morgenen saadanne, da er Ens egen Skødesløshed Skyld deri. Man skal give Tjenestepersonalet Ordre til at ordne Nettene før Mørket falder paa, og til at samle deres frie Rande omhyggeligt under Madrassen, og mange Sygdomstilfælde undgaaes, naar disse Forsigtighedsforanstaltninger overholdes. Hængevifter bør anvendes saa meget som muligt, de bortjage Anopheles, der hyppigt stikke om Dagen. Flonels Sokker beskytter Anklerne bedre end Bomuld. Lavendelolie og nogle andre Midler anbefales mod Plagen, men de ere aldeles ikke til at stole paa. Der er mange, der tro, at Moskitoer ikke angribe dem; men Sagen er den, at de ingen Smerte føle derved, og Enkelte ere ligefrem forhærdede derimod.

Det har vist sig, at Mennesker, der ere overbeviste om, at Anopheles ikke søge dem, ofte lide af kronisk Malaria. Ved man at disse Insekter findes i Huset, bør man iagttage alle Forsigtighedsregler, og er man paa Reise og er nødt til at sove paa Hoteller, paa Kroer eller hos Indfødte, hvor malariasmittede Moskitoer ofte vrimle, gælder det samme. Mennesker, der lide af Feber eller som nylig have lidt deraf, bør stedse huske paa, at de kunne sprede Smitten til andre ved Moskitoernes Mellemkomst, og at de endog kunne paany smitte sig selv paa samme Maade. De kunne derfor ikke vise for stor Forsigtighed ligeoverfor disse Plageaander. Samme Forsigtighed bør ogsaa iagttages af sunde Mennesker, der leve i Hus med Febersmittede, da de ere særlig stærkt udsatte for at faa Sygdommen paaført fra disse.

8. **Hvorledes ødelægger man Moskitoer.** Ovennævnte Forsigtighedsregler bør altid iagttages paa Steder, hvor Malaria raser, men samtidig bør man saavidt muligt

befri Husene fra Insekterne, og Erfaring viser, at det lader sig gøre næsten allevegne ved at anvende Omhu og sund Sans. Vist er det, at det at et Hus er befængt med mange Moskitoer, sædvanligvis skyldes sjusket Husførelse, ligesom alt andet Utøi, og beroer paa Beboernes Uvidenhed og Dovenskab. Det er forhen sagt, at de angribende Moskitoer som Regel ynde at yngle tæt ved Husene, og at Larven af Culex lever i Vandkar og Anopheleslarven i Vandpytter. Det første man har at gøre, er at søge omhyggeligt i og rundt om Husene efter Vandkar og Vandpytter, og hvis der findes mange Moskitoer i Huset, kan man være sikker paa at finde deres Larver et eller andet Sted i Nærheden. Culex Larverne trives i gamle Vandbeholdere, gamle Flaskeskaar, Græskarflasker, Vandspande til Afkøling af Sodavand eller til Opvaskning; de findes ogsaa i de smaa Vandbeholdere af Tin, som man sætter under Møbelben for at holde Myrer borte. De vrimle i Rendestene og smaa Grøfter, og alt hvad man har at gøre for at finde dem, er simpelthen at gaa til saadanne Steder, og man undgaar ikke at støde paa dem straks og i massevis. For at finde Anopheleslarver maa man i Almindelighed gaa lidt længere bort. Smaa Vandpytter med grønne Planter, især Regnvandspytter langs med Veie og Stier, ere deres Yndlingsopholdssteder. De findes ligeledes i Landeveismudder, i Klippehuler, omkring gamle Kildevæld, i Afløb, i smaa Damme og i Rismarker, i Græs med fugtig Undergrund, rundt om Stalde og Kreaturbaase. For at finde dem er det nødvendigt at gaa ud og lede efter dem, og det bør man gøre, hvis udviklede Anopheles ere sete i Huset, og om ikke de ere sete, naar nye Malaria Tilfælde indtræffe i Nærheden. Stalde og Tyenderum ere yndede Opholdssteder for udviklede Anopheles. Skal man ødelægge Insektet, er det kun nødvendigt at dræbe Lar-

verne. Dette er, hvad Culex angaar, en let Sag. Man behøver blot en Gang om Ugen at gaa rundt om og i Huset og tømme alle Fade og Kar, der indeholde henstaaet Vand, samt rense dem for Snavs og Larver. Disse bruge en Ugestid til Udvikling, og den nævnte Fremgangsmaade vil vise sig formaalstjenlig til at holde Insekterne borte; men det er samtidig nødvendigt at sørge for, at der ikke samler sig Vand nogetsteds i Nærheden af Huset. Disse Forholdsreglers Udførelse bør betroes til en paalidelig Person, men ikke til noget indfødt Tyende. Findes der mange Moskitoer i et Hus, vil man snart lære, at de yngle lige udenfor Vinduerne, og derfor kan man ved Paapasselighed holde sig fri for dette Utøi ved simpelthen at holde Øie med sine egne Enemærker. Det hænder dog ofte i Byer, hvor Husene ere sammenpakkede, at en Nabo er saa velvillig at opdrætte Tusinder af Moskitoer tilstrækkelige til alle Nabohuse, og i saa Tilfælde bør man, hvis Anmodninger ikke hjælper, søge Hjælp hos Myndighederne. I Almindelighed kan det siges, at der i de varme Landes Byer udvises stor Ligegyldighed ligeover Spørgsmaalet om Udryddelsen af Moskitoer. Indflydelsesrige Borgere burde bringe Sagen frem for Øvrigheden, og denne burde have mindst en særlig Person, der havde Tilsyn med, at de forebyggende Forholdsregler, der skulde tages imod Landeplagen, komme til Udførelse. Men medens mindre Vandbeholdninger kunne være nemme nok at blive af med, bliver Sagen en anden, naar der er Tale om større Ansamlinger, i hvilken særligt de farlige Moskitoer yngle. Derfor bør alle unyttige Vandsamlinger, hvor Moskitoer yngle, fyldes op eller tørres ud, hvor det kan gøres uden altfor stor Bekostning, og kan dette ikke lade sig gøre, maa man ty til Giften imod Insekterne. Det simpleste Middel er Olie, særligt Petroleum, og naar denne

sprøites paa Vandets Overflade, danner den en Hinde, som dræber Larverne ved at tilstoppe deres Aanderør eller ved at hindre Iltoptagning fra Luften, men Hinden maa dække hele Overfladen og holde sig der mindst en halv Times Tid.

Man kan ogsaa anbringe Olien paa Dammen ved at dyppe en Klud, der hæftes paa en Stang, i Petroleum og dermed overfare Vandet, og paa denne Maade kunne adskillige Damme eller Vandpytter i kort Tid behandles med ringe Bekostning. Maaske vil mindre flygtig Olie end Petroleum være bedre, og frisk Tjære kan ogsaa anbefales, ligesom ulæsket Kalk siges at være anvendelig. Alt dette bør forsøges, men den ideale Gift imod Moskitoerne er endnu ikke udfundet. Det burde være en billig, fast Substans eller et Pulver, som selv i smaa Mængder kunde dræbe Larver uden at være skadelige for de høiere Dyreformer, og som opløste sig saa langsomt i Vandet, at den umuliggjorde Larvernes Ophold der i længere Tid. Hvad man nu vil benytte, mindst en Gang om Ugen skal Eksperimentet gentages, og Cisterner og Drikkevandskilder skulle saameget som muligt holdes lukkede. Det er undertiden umuligt at finde Anopheles Ynglepletter, selv om der er Masser af de udviklede Insekter i Huset, og det er sædvanlig Tilfældet, hvor der er megen gejl Vegetation rundt om det; under saadanne Forhold kan meget udrettes ved at dræbe Insekterne, naar de hvile sig paa Væggen og sove Dagen hen, og det bør ske med Fluesmække, da det er farligt at knuse Moskitoer med Haanden, fordi Insektet undertiden er befængt med den Snylter der foraarsager Elefantiasis.

9. **Europæernes Huse i Troperne** bør helst bygges paa høie eller skraanende Grunde langt borte fra Anophelespytter. De maa ikke ligge tæt sammen og

helst i Afstand fra Indfødtes Boliger. Hvert Hus bør omgives af en stor aaben Gaard, hvorfra al gejl Plantevækst maa holdes borte. Paa fugtige, usunde Steder skulle de bygges i to Etager, og der maa ikke findes Træer i Husets umiddelbare Nærhed. Omgivelserne skulle holdes aldeles fri for stillestaaende Vand og Drikkevandsbeholdere holdes forsvarligt tildækkede. Urtepotter maa ikke findes paa Verandaerne.

10. Malaria paa Skibe. Anopheles kommer ofte ombord i uhyre Masser især fra Land og kunne opholde sig paa Skibet i ugevis. De kunne bringe Smitte med sig, men den største Fare ligger i, at de kunne overføre Sygdommen til Sunde fra ombordværende Smittede, og følgende Forholdsregler bør tages: Syge Kulier skulle fjernes. Sygt Mandskab skal sove under Moskitonet selv Uger efter, at de tilsyneladende ere befriede for Feberen, og hver Dag skal der sendes Mandskab rundt i Skibets Kahytter og Opholdsrum for at dræbe alle de Moskitoer, der er til at finde.

11. Om Udryddelse af Malaria. De Forsøg, Professor Grassi i afvigte Sommer har anstillet i nogle af Italiens mere berygtede Malariaegne med en Metode til at forebygge denne hærgende Sygdom ere, som det meddeles i tyske Blade, blevne kronede med stort Held.

Grassi gik ud fra Teorien om Anopheles som Bærer af Malariabakterien og prøvede derfor paa at beskytte et vist Antal Personer fuldstændigt mod disse Insekters Stik. Langsmed Jernbanelinien Battepaglio-Reggio, i den berygtede Selefloddal nord for Pæstum, bleve samtlige Jernbanevogtere og deres Familier forsynede med Beskyttelsesmidler mod Stik af Anopheles. Det var ialt 104 Personer, deraf 39 Børn under 10 Aar, og Beskyttelsen bestod i store over Husene spændte Net, Slørhætter til Hovedet og tykke Handsker. Som Følge af

disse Foranstaltninger undgik alle disse Personer Malariaen paa nær 3, som ikke nøiagtigt havde fulgt de givne Forskrifter.

Alle de andre Beboere af Egnen vare derimod mere eller mindre angrebne af Sygdommen. Eksempelvis bleve de 25 Beboere af de Forsøgsfeltet nærmest liggende Banevogterhuse alle syge, og paa de i Nærheden liggende Bøndergaarde undgik af 211 Personer kun de 4 Malariaen. Grassi og hans Medarbeidere tvivle ikke mere om, at Anopheles er den egentlige Udbreder af Malariabakterien, og de mene, at man, gaaende ud herfra, let vil kunne finde Midler til at udrydde dette Insekt, og derved gøre store Strækninger beboelige, som hidtil paa Grund af Malariaplagen have henligget øde og ubrugelige. Undersøgelser og Eksperimenter fortsættes saavel i Italien, som i Vestafrika, hvortil Liverpool Institutiouen har sendt og fremdeles sender Ekspeditioner . Engelske Læger, der vare afsendte til den romerske Campagne for at studere Malariaen ved Forsøg ere komne til Resultater, der ganske bekræfte Professor Grassis Iagttagelser, som tilskrive Moskitoen Malariaens Udbredelse.

Suplement.

Telegraflinien tværs over Halvøen fra Singora til Kedah er nu fuldstændig iorden og aaben for Benyttelse. Linien behøver blot nu at forbindes med den til Province Wellesley og Penang, for at give Publikum et nyt og direkte Kommunikationsmiddel mellem Bangkok og Singapore.

Den officielle Tidende indeholdt i Slutningen af Juli en Proklamation, der modificerer de siamesiske Ægteskabslove. I Tilfælde, hvor Skilsmisse fandt Sted, har det, i hvert Fald hidtil, været Skik, at Konen tilbagebetalte de Penge, Manden havde erlagt for hende ved Ægteskabets Indgaaelse. Dette vil for Fremtiden ikke være nødvendigt.

Bestyrelsen for **The Siam Exploring Comp. (lim.)** har overensstemmende med Beslutninger, tagne i et Møde af Aktionærer i December forrige Aar, solgt Selskabets Eiendele til et nyt Selskab, der hedder Kabin Gold Mines of Siam. Førstnævnte Selskab er traadt i Likvidation og til rette Tid ville Aktionærerne faa fornøden Meddelelse desangaaende.

Kongen af Siam har erklæret Slaveriet for afskaffet i de nordvestlige Provinser af hans Rige, hvilken Be-

stemmelse traadte i Kraft 21. September i Aar, og Slaveeierne ville faa Erstatning.

The Siam Land and Irrigation Comp. har besluttet helt at opgive Benyttelsen af sin Koncession. I mange Aar har Selskabet haft meget alvorlige Stridigheder med Embedsmænd og Betjente, Stridigheder, der i en ikke ubetydelig Grad lagde Hindringer i Veien for Selskabets Virksomhed, og skøndt Tvistepunkterne syntes at være udjævnede for et Par Aars Tid siden, er der nu atter Ufred, og det siges, at Selskabet, trods Koncessionens ubestridelige Værdi, har isinde at opgive det Hele. Det fortælles, at Regeringen vil købe baade Maskiner og Værker for derefter at danne et Overrislings-Departement under Indenrigsministeriet.

Toldkassererposten i Bangkok, der har staaet ledig i nogen Tid er i Juli Maaned bleven besat med Mr. Ambrose, tidligere ansat ved Toldvæsenet i Aberdeen. Hans Salair er 1100 £.

I Bangkoks Handel sidste Aar, sammenlignet med 1898 har der været en Nedgang af ialt meksikanske Dollars 3,800,000. For Udførslens Vedkommende forklares en Tilbagegang af meksikanske Dollars 2,770,763 derved at Rishøsten delvis er mislykket. Der blev i 1899 udført $1^1/_2$ Million piculs hvid Ris mindre end Aaret forud og Værdinedgangen, alene for denne Artikels Vedkommende, var 1,614,000 m. Dollars. En Nedgang paa 1,045,000 m. Dollars foraarsagedes ved, at der i 1899 indførtes for 5 Millioner Dollars mindre Sølvmønt (Dollars) end Aaret forud.

Totalsummerne udvise:

	1898.	1899.
Indførsel . . .	27,361,913	26,316,601
Udførsel . . .	36,430,651	33,659,888
	63,792,564	59,976,489

1899 var et stort Aar for Udførslen af Teaktræ, hvis Værdi gik op til 3,350,150 m. D. mod i 1898 1,767,107 m. D. Peberudførslen var ogsaa ganske betydelig større end 1898. Hvad Indførslen angaar, er der Stigning i Bomulds- og Silkevarer, dog ikke i Kattuner og Sirtser. Af 442 Dampere, der gik ind i Bangkoks Havn vare 67 % engelske og 70 % af Tonnagen var ligeleges engelsk. Af indført Ladningsværdi kom 60 % i engelske Skibe. Det samme Forhold viser sig ved Udgaaende. 67 % af Dampere og 70 % af Tonnagen er engelsk, medens engelske Skibe førte 66 % af Udførselsværdien. Tyskland indtager anden Rang i Aarets Skibsfart. Af indklarerede Skibe havde dette Land 17 % og 16 % af Dampertonnagen, medens 23 % af Indførselsværdien tilførtes under tysk Flag. Fra Bangkok meldtes i Juli, at der var Stilstand i Handelsforholdene. Derværende kinesiske Handlende paa Kina klage over, at de urolige og vanskelige Tilstande i Nordkina foraarsage stort Afbræk i det merkantile Samkvem. Store Varemængder maatte sendes derfra til Hongkong og til andre Havne, hvilket paa mange Maader har demoraliseret Markedet. **Generaldirektøren for Jernbaneväsenet** i Siam Mr. Gehrt rejste i September Maaned til Europa for at ordne Voldgiftsspørgsmaalet. Mr. Murray Campbell og hans Medvoldgiftsmand Sir Guilford Molesworth havde nægtet at anerkende Opmandens Kendelse og efter mange Forhandlinger bestemtes, at en ny Opmand skulde vælges, for derpaa at bringe Sagens Afgørelse ind under ham. Voldgiften var bleven udsat paa Grund af den tidligere Generaldirektørs Død og medens nu Mr. Gehrt er borte en tre Maaneders Tid, fungerer Mr. Kloke i hans Sted.

Ved den brittiske Konsularret afslog Mr. C. E. W. Stringer at udstede Forbud til The Bombay—Bur-

mah Trading Corporation mod at Selskabet bearbeider Padang Skoven, hvilket Forbud forlangtes af Mr. B. P. Smith. **I September døde** den store Opiumsdyrker Phra Phasi Sombat 60 Aar gammel og hans Søn Luang Aphai Wanit overtager hele Bedriften. **Den portugisiske Generalkonsul** i Bangkok har gjort Skridt til at fremelske en livligere Forbindelse mellem de to Lande, og til den Ende har han været med til Stiftelsen af The Portuguese Commercial Comp. med en Aktiekapital stor 30,000 Ticals.

Man har gjort opmærksom paa, at naar der foran, Side 65, staar, at Elefanterne »frygte Intet«, da er det ikke overensstemmende med Virkeligheden. Elefanten skal tværtimod være et meget ængsteligt Dyr, en Mus kan forskrække den og den er ligefrem bange i Mørke.

Portoen fra Danmark til Siam for almindelige Breve er 20 Øre for 3 Kvint. Brevkort 10 Øre og Tryksager 5 Øre for 10 Kvint. Forretningspapirer 5 Øre for 10 Kvint, men mindst 20 Øre. Vareprøver 5 Øre for 10 Kvint, men mindst 10 Øre. Vægtgrænsen for Tryksager er 4 ℔, og Udstrækningen maa ikke i nogen Retning overstige 17 Tommer. Har de Form som Ruller maa Maalet i Diameter ikke overstige $3^3/_4$ Tomme og i Længde 28 Tommer. Tryksager maa være saaledes emballerede, at de let kunne undersøges og de kunne sendes under Baand, paa Rulle, mellem Papstykker, i aabent Omslag eller paa anden Maade, hvorved Forsendelsens Beskaffenhed ikke bliver skjult. For Forretningspapirer gælder samme Vægt- og Maalbestemmelser som for Tryksager. Vareprøver og Mønstre maa ikke veje over 70 Kvint. De maa i Udstrækning ikke overskride 11 × $7^1/_2$ × $3^3/_4$ Tomme, eller hvis de have Form som Ruller $5^2/_3$ Tomme i Diameter og 11 Tommer i Længde. De skal være saaledes indrettede,

at Undersøgelse let kan finde Sted*). Disse tre Forsendelser maa ikke indeholde Breve og de skal frankeres, da de i modsat Fald ikke blive besørgede. Til Siam kan der sendes indtil 400 Rm. pr. Postanvisning (Kr. 356,80) dog kun til Bangkok og Chiengmai. Pakkepostsager besørges kun til Bangkok, Chiengmai, Nakon, Sawan, Paknampo og Raheng:

via Hamborg—Bremen—Singapore indtil 10 Pd. Kr. 4.14.
— Østrig—Italien—Singapore — — — — 4,86.
— Frankrig—Saigon — — — — 4,32.

ad de første to Veie skal følge 2 Tolddeklarationer og ad den tredie tre saadanne. Man kan faa Modtagelsesbevis fra Adressaten (Takst 8 Øre). Pakkernes Rumfang maa over Frankrig ikke overstige 25 Kubikdecimetre, de andre Veie maa største Udstrækning ikke overstige 60 Centimetre.

De engelske Pakkeposttakster til Siam — kun til Bangkok, Chiengmai, Paknampo, Nakon, Sawan og Raheng — via Singapore ere:

ikke over 1 lb. 1 Shilling og for hvert lb. eller Del af lb., men dog ikke over 11 lbs., 6 pence. Pakkens største Længde 3 Fod 6 Tommer, størst Længde og Omkreds tilsammen 6 Fod engelsk Maal. Pakker ere undergivne Toldeftersyn og Portoen maa i ethvert Fald forudbetales.

Den 7. Beretning, som Bestyrelsen for Bangkok Sporveisselskab har udsendt og som ender med Halvaaret 30. Juni 1900, meddeler at Bruttoindtægten har været Ticals 114,975,09. Driftsudgifter Ticals 49,390,56, Renter Ticals 6983,31 tilsammen Ticals 56,374,23, hvorved Overskuddet bliver Ticals 58,600.59. Afskrivninger

*) De maa ikke have Handelsværdi, d. v. s. ikke have Betydning som selvstændigt Handelsobjekt, men f. Eks. tjene som Prøve med Hensyn til Afsluttelse af en efterfølgende Handel om andre Varer af samme Art.

10,728.17 og Nettofortjenesten Ticals 47,872.33. Den tidligere forudsagte Fremgang for Selskabet er saaledes fuldt ud realiseret. Sammenlignet med forrige Halvaar er Indtægterne stegne med Ticals 13,500, medens Udgifterne ikke ere stegne. Der uddeltes 10 % Dividende for Halvaaret.

Et Syndikat har sikret sig Koncession paa en anden Sporvei til Bangkok omtrent $5^1/_2$ eng. Miles Længde, og den skal løbe fra Paknambanens Endestation til Samsen. Sporveien skal have overjordisk elektrisk Ledning og ventes fuldført i Løbet af $1^1/_2$ Aar. Koncessionen er given til Kapt. L. de Richelieu og A. Westenholz og Koncessionen, hvis Betingelser omtrent ere ligesaa fordelagtige som det ældre Sporveisselskabs, er solgt til The Siam Electricity Company.

I August Maaned holdt The Siam Electric Railway Comp. en ekstraordinær Generalforsamling i The Siam Electric Companys Kontorer for formelt at opløse Selskabet overensstemmende med de danske Loves Forskrifter, uagtet Selskabet ikke er indregistreret. Hr. Westenholz foreslog følgende: The Electric Railway Comp. skal opløses og dets Eiendele og Rettigheder skal der disponeres over som Bestyrelsen finder det tjenligst til fælles Interesse. Dette blev vedtaget og antagelig overgaar Selskabet til The Siam Electricity Comp. **Paknam-Jernbaneselskab:** Bestyrelsens Beretning for 30. Juni 1900 opgiver for det forløbne Halvaar: Bruttoindtægt Ticals 57,402.85, Udgift 23,238.25, Halvaarets Overskud Ticals 34,164.40, overført fra forrige Aar 111.91 tilsammen Ticals 34,276.51. Der foresloges 5 % Dividende for Halvaaret med 20,000 Ticals, medens Resten overførtes paa Reservefond og Afskrivninger.

Foruden Jernbanelinien Bangkok-Paknam og det

elektriske Sporveisanlæg har danske Foregangsmænd etableret i Bangkok:

The Siam Elektricity Company, der nu omfatter al elektrisk Sporvejsdrift og hele den elektriske Belysning i Bangkok og hvis Nationalitet er dansk og som er undergivet dansk Lov og Ret og dansk Jurisdiktion. Selskabets Direktion skal bestaa af Danske eller af Personer under dansk Beskyttelse. Selskabets Hjemsted er Bangkok, hvor Hovedkontoret er. Dets Formaal er at drive, forbedre og udvide de nuværende elektriske Lysanlæg i Bangkok, samt at paatage sig saadanne Anlæg i Kongeriget Siam. Aktiekapitalen var oprindelig 33,400 £. i Aktier paa 10 £., men er nu udvidet til 140,000 £.

Selskabets Bestyrelse er:

Etatsraad Generalkonsul Andersen, R. af D.
Professor Dr. jur. Deuntzer, C. af D., Dm.
Etatsraad Bankdirektør Glückstadt, C. af D., Dm.
Bankdirektør A. Heide, R. af D. F. M.
Admiral A. de Richelieu, Storkors af D.

Direktionen er:

F. Kinch.
Capt. L. de Richelieu.
Ingenieur Aage Westenholz.

The Siam Land Company,

hvis Formaal er at indkøbe og derefter paa fordelagtigst Maade at søge realiseret til Bebyggelse eller anden Anvendelse forskellige Eiendomme i Bangkok, for Tiden tilhørende fhv. Udenrigsminister i Siam Hs. Eksellence Chow Phya Bhanuwongse. Selskabets Hjemsted er København. Aktiekapitalen er 34,000 £. i Aktier paa 1000 £., der ikke kan transporteres uden Bestyrelsens Samtykke. Der er truffet den kloge Bestemmelse at saalænge Eiendommenes Realisation ikke er fuldt tilendebragt udbetales intet Udbytte.

Bestyrelsen, der intet Vederlag oppebærer, er den samme som i det ovenfor nævnte Selskab, og det ser ud som om en Direktion ikke eksisterer, da den formodentlig er ufornøden.

Paa hver Aktie à 1000 £. er indbetalt 600 £. Eiendommene ere nu omtrent realiserede og paa hver Aktie er der tilbagebetalt den 12. Marts £ 468 og den 17. Aug. £ 312, medens endnu mere kan ventes.

Endvidere er der under Ledelse af det østasiatiske Kompagni, Landmandsbanken, Privatbanken og udenlandske Bankhuse dannet et Mineselskab til rationel Drift af Kobber- og Guldminer i Siam, hvorhos forberedende Arbeider er paabegyndt efter Privatbankens og Landmandsbankens Initiativ til Etablering af en Bank i Østasien.

Engelsk Konsulatsberetning af Aar 1900.

Totalværdien af Indførsel og Udførsel til og fra Bangkoks Havn i 1899 var £. 5,844,068. Deri er imidlertid indbefattet Beløbene fra og til de siamesiske Kystprovinser. Trækker man disse fra ovennævnte Hovedsum, bliver Beløbet for Havnens hele udenlandske Handel £. 5,655,912 i 1899. Aaret forud viste £ 5.913,302, altsaa omkring £ 250,000 Forskel i Disfavør af 1899. Denne Formindskelse for sidstnævnte Aar hidrører hovedsagelig fra Rishøstens delvise Feilslagning og fra mindre Indførsel og Udførsel af meksikanske Dollars og ædelt Metal. Men, hvis man drager disse Metalværdier fra begge Aars Omsætning vil det vise sig at 1899 er £ 20,000 forud for 1898. Saaledes som Forholdene nu ere, er Handelsresultaterne betydeligt større end i 1895, 96.97. Denne Beretning er bleven forsinket paa Grund af, at Toldvæsenets Beretninger først ere fremkomne i Juni iaar. Gennemsnitskursen 1899 for meksikanske Dollars har været 1 sh. $11^{3}/_{8}$ d. Aaret forud 1 sh. 11 d.

Udførslen.

Aarets Totalværdi af Udførsel til fremmede Lande var £ 3,123,775 mod £ 3,317,162 i 1898, hvilket er en Nedgang af £ 193,387, og hvis Metalværdierne for begge Aar holdes udenfor, bliver Nedgangen £ 88,656. **Risudførslen,** hvoraf i Virkeligheden hele Landets øvrige Fremmedhandel afhænger, faldt fra 519,200 tons i 1898 til 428,661 tons i 1899 og i Pengeværdi fra £ 2,642,792 til £ 2,223.953. Dette giver en Nedgang i Varer af 90,539 tons og i Værdi £ 418,839. Det er i de sidste 7 Aar den ringeste Udførsel som 1899 repræsenterer. Resultatet for 1900 bliver næppe meget bedre, medens der forventes en stor Udførsel 1901. **Udførslen af Teaktræ** viser en stærk Stigning i 1899, da den steg fra 22,692 tons af Værdi £ 168,605 i 1898 til 36,616 tons værd £ 323,867 i Aaret 1899, altsaa en Forøgelse af 13,942 tons og £ 155,262. Disse ere de officielle Tal, men ligesom tidligere Aar, afvige de i betydelig Grad fra de statistiske Meddelelser, der fremkomme fra Firmaer, der ere interesserede i Forretningen. Disse beregne Udførslen 1899 til Udlandet til 38,661 tons og Aaret forud til 26,495 tons, hvilket vilde bringe Forskellen ned til 12,166 tons. Aaret maa i det Hele og Store betegnes som godt for Eksportørerne, thi skøndt Flaadningsforholdene ingenlunde vare gunstige, var Udførslen betydelig og Priserne høie. Bangkok havde imidlertid den Ulempe, at Fragterne vare høie, da der maatte betales £ 3 mod 2 £ fra Burmah. Den stedlige Salgspris for europæisk Tømmer var £ 10 pr. ton.

Storbrittannien staar vedblivende som den største og vigtigste Parthaver i Teaktræudførslen og i Teakskovene. Et dansk og et kinesisk Firma har imidlertid

fornylig faaet Koncession paa Skovdrift i Siam. Det nu løbende Aars Udsigter synes at være gode og de forløbne 6 Maaneders Udførsel har været stigende. ligesom Europas Priser har holdt sig faste.

Teakkøbmændene i Siam vise selvfølgelig stor Interesse for de nylig tagne Forsigtighedsregler for Bevarelsen af Skovbestanden, og den siamesiske Regering vil overholde dem strengt under Ledelse og Tilsyn af Embedsmænd fra Burmah. Det er Meningen at bringe Skovene under systematisk Kontrol og at indskrænke Bearbeidningsomraadet af de under Drift værende Skove, ligesom der vil blive paalagt andre Afgifter end selve de kongelige Skatter. Tidligere havde de lokale »Kaos« eller Høvdinge Ret til Bortforpagtning, men dette har nu Regeringen selv overtaget, ligesom der forlanges, at Omfanget af de fældelige Træer skal være større end tidligere tilladt, hvorved de bringe de siamesiske Forhold i Overensstemmelse med, hvad der praktiseres i Burmah. Virkningen af disse Forholdsregler vil uden Tvivl blive den, at Teaktræbedriften bliver begrænset og Skovbestanden bevaret. Dog vil Udførslen næppe foreløbig vise formindsket Udbytte. Forbruget af Teaktræ synes at være jævnt stigende. Foruden til Skibsbygnings- og Jernbanebrug er der en forøget og vigtig Anvendelse for det i Europa til Bygningsbrug og til Møbler. Forøgelsen af de europæiske Flaader betyder et tilsvarende Forbrug af Teaktræ, trods Bestræbelserne for at anvende saa lidt Træ som muligt ved Konstruktionen af Krigsskibe. Til Forhudning og Panserunderlag synes det at være ganske uundværligt og det antages, at der til hvert Krigsskib, der bygges, skal anvendes 1000 tons. Teakhandlerne tro, at Udfaldet af Belleisles Forsøgene vil give det Resultat, at Faren for Antændeligheden af Teaktræ bliver formindsket. Hovedmassen

af denne Vare kommer selvfølgelig fra Burmah, medens Siams Produktion er langt mindre. Skøndt den hidtil gældende Mening er, at siamesisk Tømmer er af ringere Kvalitet end det fra Burmah, paastaa dog kyndige Folk, at det ene er lige saa godt som det andet til alt praktisk Brug. Imidlertid afslaar det britiske Admiralitet stadig at købe siamesisk Tømmer og en lokal Afsætningskilde er standset, idet Regeringen selv fælder og behandler det til Jernbanevæsenet nødvendige Teaktræ.

Indførslen.

Totalværdien var £ 2,532,137 — en Nedgang af £ 64.003 fra 1898, hvor Værdien var £ 2,596,140. Hvis man ligesom ved Udførslen fradrager Metalværdierne fra begge Aar, bliver den virkelige Indførselsværdi £ 2,021,400 mod £ 1,913,426 for 1898, en Opgang af £ 107,974. Posten Metalværdier — det er Mynt, Barrer og Guldblade — viser en Nedgang af £ 171,977; Aarsagen er den formindskede Risudførsel.

Importen af **Bomuldsvarer** er i høj Grad forøget idet Opgangen er £ 195,513. Artiklens Klassifikation i Toldberetningerne er nu meget forbedret og delvis omordnet. Der er tre tydelig adskilte Former for »Panung« eller Nederdelene af den nationale Beklædning nemlig »Palai« trykket og glittet, »Papoon« vævet og »Pata« vævet i rudret Mønster. Naar man tager Posterne som de nu staar, indførtes der af »Palai« for £ 61,043, hvoraf Bombay leverede over Halvparten. Afskibninger fra Singapore — hvilke Varers Oprindelse selvfølgelig er ubekendt — kommer næst i Størrelse. Direkte Afskibninger fra Schweitz vare dobbelt saa talrige som dem fra England. »Papoon« beløb sig til £ 54,721, hvoraf Singapore leverede Halvparten. Derefter følger Schweitz, Italien og England. Af »Pata« importeredes for £ 8500, heraf for £ 6965 fra Schweitz, Resten fra England og

Holland. »Sarong«, der er det samme Klædningsstykke som Malayerne bærer, beløb sig til £ 10,612, heraf næsten Halvparten fra Singapore, Resten fra England, Schweitz og Holland. »Slondang« er en Slags Skærf eller smalt Bomuldssjal, hvis Indførselsværdi beløb sig til £ 20,057, heraf England for £ 9539, Holland, Schweitz og Singapore det øvrige. **Kattuner og Sirtser** kom hovedsagelig fra Singapore, Indien og England til Værdi £ 37,300. **Hvidt og graat Shirting** fornemlig britisk Arbeide, steg fra 1898 £ 69,634 til i 1899 for £ 96,310, hvoraf for £ 84,065 kom over Singapore. **Tyndt Bomuldstøj** £ 26,334, hvoraf England ydede for £ 13,302, Tyskland for £ 8,910. Indførslen var 111,702 Dusin. Ikke specificerede **Bomulds-Stykvarer** beløb sig til £ 49,666, £ 17,553 over Singapore og £ 13,518 direkte fra England.

Forskellige Artikler.

Staal,- Jern og Maskinvarer viser stærk Opgang, nemlig fra £ 50,445 til £ 157,416. **Staal og Staalvarer** optog £ 26,698, hvoraf for £ 18,983 kom fra England, £ 6,624 fra Singapore og Resten £ 1091 fra andre Lande. I det engelske Beløb er der for £ 14,130 Staalskinner.

Jern og Jernprodukter for £ 59,391, hvoraf Singapore for £ 37,515, England £ 11,527, Kina £ 2975, Hongkong £ 2729, Tyskland £ 1805 og andre Lande £ 2840. Som det var at vente, er Indførslen af Bølgeblik stegen ganske overordentlig. Store Mængder ere benyttede til Bygningen og Anlæget af det nye kongelige Slot »Dusit Park«, som Hs. Majestæt opfører, og Artiklen anvends saavel til Bedækning som til Indhegning. Størsteparten er af britisk Oprindelse. **Maskinimporten** androg £ 71,327 og dette store Beløb fremkom for en stor Del paa Grund af, at en Del nedbrændte Møller skulde forsynes med

nyt Maskineri. £ 32,591 kom over Singapore (hovedsagelig engelsk), £ 31,196 fra England, £ 3116 fra Amerika, £ 3091 fra Tyskland og £ 1333 fra andre Lande. **Bicycler** er nu naaet til at blive en vigtig Faktor i i Landets hjemlige Forhold og der vil sandsynligvis blive et vedvarende om en moderat Begær for Antiklen. Importen beløb sig til £ 17,546. heraf over Singapore £ 7674. Amerika £ 4850, England direkte £ 2816. Den amerikanske Cycle synes at være den mest populære, men de bedste engelske Firmaer leverer en stor Mængde. For Tiden er der kun langsomt Salg, da der er en stor Beholdning af usolgte Maskiner i Bangkok, men efterhaanden som Veivæsenet udvikler sig, vil Forbruget trænge sig længere og længere ind i Landet.

Lande, der handle paa Siam.

Afskibninger til og fra Singapore og Hongkong medføre stor Usikkerhed, hvis man forsøger paa en nøiagtig Klassifikation af Handelen. Af forskellige Grunde ønsker Købmænd ofte ikke at gøre Rede for Oprindelsen af og Bestemmelsen for deres Varer og sende dem desaarsag til Havnepladser, der ene og alene benyttes som Omskibningssteder. Efter alt at dømme, er England den langt overveiende Faktor i dette Forhold og hvad Europas Import i Siam angaar, da udvise Tallene: Storbrittanien £ 272,721, Tyskland 107,686, Schweiz 48,257, Frankrig 21,312, Rusland 17,770, Danmark 15,116, Italien 14,315, Holland 13,388, Belgien 4809, og andre Lande £ 4248, ialt £ 519,620. Heraf ses, at England har den største Part i Handelen paa denne Del af Kloden, men tillige, at Tyskland viser sig at være en meget farlig Medbeiler til Herredømmet.

Skibsfarten.

Nedgangen i brittisk Skibsfart viser sig i 1899 med 301 mod 396 i 1898, hovedsagelig begrundet i Salget

af Holts Linie mellem Singapore og Bangkok til et tysk Syndikat. Forandringen synes ikke at have øvet nogen væsentlig Indflydelse paa den brittiske Handel, men nogle Afskibere, særlig kinesiske, ere utilfredse, da Fragtsatserne ved Kysthandelen ere altfor høie. Der var i det hele taget færre Skibe i Bangkoks Havn iaar end i 1898. Af engelske 95, medens der af tyske var 47 flere. Normænd og Svenskere 22 færre. Danske uforandrede og ligeledes franske. Den samlede Nedgang i Tallet var 56 Skibe, hvilket fornemlig laa i den feilslagne Rishøst. Endvidere har det samme tyske Syndikat erhvervet »the scottish Oriental Steamship Companys« Flaade bestaaende af 14 Dampere, hvoraf de 12 allerede færdes under tysk Flag. Sker der ingen Forandringer er England kun Nr. 2 efter Tyskland i Skibsfarten paa Bangkok.

Almindelige Bemærkninger.

Siam er stadig fremadskridende med Hensyn til Jernbanenettets Udvidelse. Koratlinien er skredet frem til 220 Kilometre fra Bangkok og vil blive aabnet i November 1900, Den Linie, der deler sig til Lopbury og Ban Padji, gaar fremad. Anlæget af en ny Linie, som gaar fra Hovedstaden mod Vest til Ratbury og derefter mod Syd til Petchabury er paabegyndt, ligesom der er projekteret en Linie fra Lopbury nordpaa til Nakon Sawan og en engelsk Ingeniør er for Tiden beskæftiget med Opmaalingsarbeiderne. Trafiken paa Koratbanen er stærkt stigende. Kabin Guldminerne har desværre været Genstand for Proces. De har skiftet Eiere og tilhører nu et brittisk Selskab »the Kabin Gold Mines of Siam« der, saavidt man ved, ogsaa har overtaget Rubin og Safir Minerne i Paitin og Chantabun. Kabin Minerne ere under Rekonstruktion og forhaabentlig vil det egentlige Minearbeide snart blive paabegyndt. Om det

franske Guldmineselskab ved Wattana vides Intet med Sikkerhed. **Arbeidslønnen** er i den senere Tid stegen og det uagtet Kuliernes Rækker stadig har stor Tilgang fra Kina. Der høres vedvarende Klager fra Købmændene over at den siamesiske Regering, der i de senere Aar har gjort saa meget for Landets indre Udvikling og for Retfærdighedens Haandhævelse, ikke har sin Opmærksomhed henvendt paa Handels- og Skibsforhold. Reformer ere nødvendige i Havnekaptainens Departement, Floden er stadig uden Regulering, ved Koh-si-chang — Øen udenfor Barren, hvor de fleste Skibe kompletterer deres Ladninger — er Forholdene endnu værre og kinesiske Lægtere og Kulier spille desværre Hovedrollen, hvorfor der er stadig Fare for Forstyrrelse og Uorden. Oprettelsen af et stærkt Havnepoliti paa Øen, eller, hvad der maaske var bedre, Stationering af en af de smaa siamesiske Kanonbaade, kunde raade Bod paa Ulemperne. Hvad der ogsaa savnes er en Patent- og Varemærkelov for Siam og naar man tager i Betragtning, hvor vigtig Udlandets Handel er, maa det haabes, at der snart tages Forholdsregler til at afhjælpe Mangelen.

For dem, der muligvis ønske at sætte sig nøiere ind i siamesiske Forhold, særligt Handelen vedrørende, meddeles:

Dagbladet »The Bangkok Times«, hvis Oprindelse er fra 1887 tilbyder et Regeringskort over Siam bestaaende af 12 Plader og som koste £ 1,10 foruden Porto. Hvad angaar særligt og indgaaende Kendskab til Landet henvises til »The Directory for Bangkok and Siam for 1900«. Pris $5^1/_2$ m. Dollar portofrit. Indførsels- og Udførselsberetning fra Hs. siamesiske Majestæts Toldvæsen koster portofrit 2 m. Dollars for hvert Aar og der findes saadanne for de sidste 10 Aar.

S. S. MANCHURIA.

STED OG NAVNEREGISTER.

Adolph, Fr. Th., Etatsraad 120.
Adresser 99, 100, 101, 102, 103.
Afrika 11.
Agerdyrkning 60.
Allehaande 63.
Amerika 70.
Andersen, H. N. 16.
Antwerpen 13.
Anghin 75, 95.
Areka 63, 68.
Apothekere 100,
Ayuthia 73, 75.
Bangkok 12, 13, 16, 55, 70, 73.
Bang-pla-soi 49, 59, 63, 72.
Bang-xang 63, 70.
Bandon 70.
Banker 91, 98.
Bambus 64.
Batong 70.
Battambang 70, 74.
Benzoin 67.
Betelnød 63, 68.
Bethge, K. 67, 74.
Bombay 70.
Bomuld 63.
Bombyx 59.
Buddhisme 54.
Burmah 65.
Cheinat 69.
Chantabun 54, 63, 67, 70.
Chira Prins 14.
Chiengmai 64, 75, 95.
Charturont Prins 75.
Chien-Kong 70.
Chulalongkorn, Kong 15, 52.
Colombo 13.
Dalny 18.
Dampskibsagenter 105.
Dyreverdenen 58.
Et lovende Marked 50.
Elefanter 64, 66.
Eksport 85.
Flodpirater 67.
Frederiksøerne 11.
Frugter 63.
Gamboge 68.
Genkoi 73.
Genua 13.
Grønland 12.
Glückstadt, Is., Etatsraad 122.
Guldkysten 11.
Hamp 63.
Handelsflag 70.
Handelsbetingelser 91.
Handlende 101.
Handelsreisende 50.
Heste 73.
Hospitaler 100.
Hoteller 101.
Holmblad, Andr. 48.
Hovedstaden 53.
Hong-Kong 13, 70.

Hilsen fra Kongen af Siam 120.
Ibentræ 63, 67.
Ignotus 106.
Indigo 63.
Interesser 92.
Indførsel 83.
Industri 71.
Japan 51, 70.
Junck Seilon 54.
Jernbaner 72.
Kanaler 57.
Kakao 63.
Kaffe 63.
Kampong 64.
Kangintræ 67.
Kabin 70.
Kampfisk 59.
Kautschuck 91.
Kedah 74.
Kina 51.
Kinesere 92.
Kiong-Kong 64.
Khri 80.
Klong, Prins 14.
Klima 57.
Klubber 100.
Koromandelkysten 11.
Konsulat 16.
Korea 51.
Korat 53, 63, 73.
Koh-si-chang 56.
Kochin Kina 57, 91.
Kolera 57.
Kokuspalme 63, 68.
Kul 70.
Kunburi 71.
Landet Siam 63.
Lakon 64, 70.
Laos 63.
Lopbury 75.
Luang Prabang 70.
Læger 104.
Malaria 129.
Malakka 74.
Maha Waijrawudh 52.
Marineflag 70.
Marseille 13.
Mekong 56, 70.
Meklong 54.
Menam 49, 56, 63.
Metaller 70.
Meping 63, 64.
Mewang 64.
Meyom 64.
Mineralier 70.
Mong-Kai 70.
Mongkut, Kong 14, 49, 79.
Moskitoer 130.
Muang-sa-sen-sao 63.
Muang-sai 74.
Møntfod 94.
Mønt, Maal og Vægt 98.
Nikobarøerne 11. 126.
Nam-sak 54.
Nakhon dai si 63.
Nong-kai 75.
Ordbøger 80, 81.
Paknam 49,73.
Paduktræ 67.
Paklan 70.
Pachin 95.
Paddy 61.
Pak-pret 63.
Pallegoix 79.
Papir 80.
Palmyrapalme 68.
Penang 13, 75.
Peber 63.
Piemento 63.
Petriew 75, 95.
Petschabury 75, 95.
Planteverdenen 63.
Phree 64.
Port Blair 11.
Port Said 13.
Phytsitræet 67.

Pnom Dongrek 54.
Pheen, Prins 14.
Rat-pri 63.
Ratbury 75.
Rajabury 70.
Retspleie 51.
Ris 61, 81.
Rismøller 104.
Richelieu, Admiral 14, 121.
Rotang 63, 68.
Rosentræ 63.
Salangan 58.
Salween 66, 69.
Saigon 93.
Salung 54.
Sampong 56.
Sampan 71.
Sagførere 103.
Salt 72.
Sapantræ 63.
Sardiner 59.
Sesam 63.
Shanghai 13.
Shan 63.
Singapore 13, 69.
Singgora 74, 97.
Silkeorm 59.
Silkebomuldstræ 68.
Somdeth, Dronning 52.
Statslaan 54, 55.
Skovene 64.
Sproget 76.
Spanskrør 63, 68.
Storattræ 67.
Sukkerpalme 68.
Sukkerrør 63.
Søpølse 59.
Suez 13, 82.
Talat 60, 68.
Tachin 54.
Tamarinde 68.
Tarua 75.
Te 63.
Teaktræ 63, 64, 65, 81.
Tecoma grandis 63, 64.
Tenasserin 54.
Tidsskrifter 103.
Tonle sap 59, 70.
Tobak 63.
Tong-yang 67.
Tong-rong 68.
Tong-rak 68.
Tok-long 72.
Told 96.
Trosbekendelse 54.
Trankebar 11, 125.
Thoungyengh 64.
Trepang 57.
Udførsel 85.
Udenrigs Handel 81.
Varefortegnelse 87.
Valkyrien 13, 41.
Vestindien 11.
Vladiwostock 82.
Wat saket 59.
Wattana 70.
Ædelstene 70.
Østasiatisk Kompagni 12, 19.
Ørnetræ 67.

1875